

STATISZTIKAI JELENTÉSEK

ÉLELMISZERIPARI KAPACITÁSJELENTÉS

2023. év

ÉLELMISZERIPARI KAPACITÁSJELENTÉS

V. évfolyam • 1. szám • 2024

2024. október 15.

Megjelenik többévente

Felelős szerkesztő

Demeter Edit

Szerző

Boldog Valéria

boldog.valeria@aki.gov.hu

Csoltai Veronika

csoltai.veronika@aki.gov.hu

Dankóné Seres Zsuzsanna

dankone.seres.zsuzsa@aki.gov.hu

Demeter Edit

demeter.edit@aki.gov.hu

Fekete Géza

fekete.geza@aki.gov.hu

Kiss Gabriella

kiss.gabriella@aki.gov.hu

Medináné Lázár Virgília

lazar.virgilia@aki.gov.hu

Molnár Piroska

molnar.piroska@aki.gov.hu

Közreműködő

Gaál Márta

Veres Andrea

Vrana Attila

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.

Telefon: +36 1 217 1011

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

A kiadvány az Agrárközgazdasági Intézet által üzemeltetett Agrárstatisztikai Információs Rendszer adatai alapján készül.

Friss adatokért kérjük látogasson el az

[ASIR lekérdezhető adatok](#) felületre.

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Summary	4
Élelmiszeripari kapacitásfelmérés	5
Információ az adatfelvételről	5
A kapacitáshoz kapcsolódó fogalmak	5
A kapacitáshoz kapcsolódó mutatók	6
Az élelmiszer-, ital- és dohánytermékgyártásról általában	7
Élelmiszeripari kapacitások és azok kihasználtsága szakágazatonként	9
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	9
1011 Húsfeldolgozás, -tartósítás	9
1012 Baromfihús feldolgozása, tartósítása	12
1013 Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	13
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	15
1039 Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	15
Növényi, állati olajgyártás	20
1041 Olaj gyártás	20
Tejfeldolgozás	23
1051 Tejtermék gyártása	23
1052 Jégkrém gyártása	27
Malomipari termék, keményítő gyártása	28
1061 Malomipari termék gyártása	28
Pékáru, tésztafélék gyártása	33
1071 Kenyér, friss pékáru gyártása	33
1072 Tartósított lisztes áru gyártása	36
1073 Tésztafélék gyártása	38
Egyéb élelmiszer gyártása	40
1082 Édesség gyártása	40
1083 Tea, kávé feldolgozása	42
1084 Fűszer, ételízesítő gyártása	43
1089 M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása	45
Takarmány gyártása	46
1091 Haszonállat-eledelel gyártása	46
1092 Hobb állat-eledelel gyártása	48
Italgyártás	50
1101 Desztillált szeszes ital gyártása	50
1102 Szőlőbor termelése	51
1105 Sörgyártás	53
1107 Üdítőital, ásványvíz gyártása	54
Táblázatok	58

Összefoglaló

A sertésvágó vonalakra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 71,5 százalék volt 2023-ban a beérkezett adatok alapján. Az átlagos évi üzemnapok száma 166 nap, az átlagos napi üzemórák száma 6 volt. A TOP 5 sertésvágással foglalkozó cég a teljes termelt mennyiség 65 százalékát adta.

A beérkezett adatok alapján a zöldborsókonzerv-gyártó vonalakon – a 2020. évi mennyiségnél (44,2 ezer tonna) valamivel többet – 44,6 ezer tonna zöldborsót dolgoztak fel 2023-ban. A gyártóvonalra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató a 2020. évi felméréshez hasonlóan alakult, 48,4 százalék volt, az átlagos évi üzemnapok száma 27, az átlagos napi üzemórák száma 24 volt 2023-ban.

Az olajosmag-feldolgozásban adatot közlő cégek 2023-ban 2,2 millió tonna olajos magot dolgoztak fel, ez 16 százalékkal több, mint 2020-ban. A gyártóvonal óránként 285 tonna alapanyagot pörkölt, hántolt vagy csomagolt. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 84,6 százalékot tett ki a tárgyévben.

A beérkezett adatok alapján 2023-ban 772,2 ezer liter tejet pasztörözhettek volna egy óra alatt. Magyarországon az egy óra alatt előállított tejkészítmények esetén a natúrsajt-gyártás 29,9 tonnát ért el (2020-hoz képest 5 tonnával nőtt, az elmúlt pár évben több új cég kezdett bele a sajt-készítésbe). A natúrsajt-gyártó vonallal rendelkező vállalkozások súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 65,6 (4 százalékpont csökkenés), míg az ömlesztetsajt-gyártó sornál 30,4 százalék volt 2023-ban (ami 3,1 százalékpontos növekedést eredményezett 2020-hoz képest).

A malmi őrlővonalaknál a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 74 százalék volt 2023-ban a beérkezett adatok alapján. Átlagosan 211 üzemnapon 15 órán át dolgoztak 2023-ban. A búzaőrlő vonalaknál a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 80,6 százalék volt 2023-ban, amely az előző 2020-as felméréshez képest közel 3 százalékponttal magasabb.

A beérkezett adatok alapján a friss kenyér 2023. évi termelt mennyisége 16 százalékkal esett vissza 2020-hoz képest, az egy óra alatt termelhető mennyiség, azaz a műszaki kapacitás pedig 24,7 százalékkal csökkent. A gyorsfagyasztott pékáru-gyártás területén 2020 óta, csakúgy mint az azt megelőző három évben, jelentős kapacitásbővítés történt. Az egy óra alatt termelhető mennyiség, vagyis a műszaki kapacitás másfélszeresére nőtt az elmúlt három évben. A termelt mennyiség a 2020. évi közel 100 ezer tonnáról 138,6 ezer tonnára emelkedett.

A beküldött információk alapján a haszonállat-takarmány gyártó sorának súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 73,5 százalék volt a 2023-ban, ami 1,0 százalékponttal magasabb a 2020-as értéknél. A haszonállateledel-gyártással foglalkozó, takarmánygyártó sort működtető vállalkozások 68,6 százalékának nem a haszonállateledel-gyártás, hanem mezőgazdasági tevékenység, állattenyésztés a főtevékenysége, és ők adták a termelt mennyiség 43,6 százalékát.

A borpalackozó vonalakon – 0,75 literes vezérgyártmányra számolva – 740,5 millió darab palackot állítottak elő a vizsgált évben, a kapacitáskihasználtság súlyozott átlaga 51,8 százalékot tett ki. A gyártó soron átlagosan 88 napon keresztül folyt a termelés napi 6 órában.

A sörgyártó vonalakon egy óra alatt termelhető mennyiség 264,8 ezer liter volt hazánkban 2023-ban, ennek a 96 százaléka az 5 legnagyobb cégnél állt rendelkezésre a beérkezett adatok alapján.

A beküldött és feldolgozott adatok alapján az ásványvíz-palackozó cégek által előállított mennyiség 828,5 millió liter volt 2023-ban, a vállalkozások súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 40,7 százalékot tett ki. Az üzemegységek átlagosan 200 üzemnapon közel 10 órán át dolgoztak 2023-ban.

Summary

The weighted average capacity utilisation rate for pig slaughter lines was 71.5 percent in 2023, based on the data received. The average annual number of operating days was 166 days and the average daily operating hours was 6. The TOP 5 pig slaughterers accounted for 65 percent of the total volume produced.

Based on the data received, the canned green peas production lines processed 44.6 thousand tonnes of green peas in 2023, slightly more than the 2020 volume (44.2 thousand tonnes). The weighted average capacity utilisation rate for the production line was similar to the 2020 survey, at 48.4 percent, with an average annual number of operating days of 27 and an average daily number of operating hours of 24 in 2023.

The firms reporting data on oilseed processing processed 2.2 million tonnes of oilseeds in 2023, 16 percent more than in 2020. Production lines roasted, hulled or packaged 285 tonnes of feedstock per hour. The weighted average capacity utilization of the line was 84.6 percent in the year under review.

Based on the data received, 772.2 thousand litres of milk could be pasteurised per hour in 2023. In Hungary, for milk products produced per hour, natural cheese production was 29.9 (up by 5 tonnes compared to 2020, with more new companies starting cheese production in the last few years). The weighted average capacity utilisation of companies with a natural cheese production line was 65.6 (down 4 percentage points), while for the bulk cheese production line it was 30.4 percent in 2023 (an increase of 3.1 percentage points compared to 2020).

For the grinding lines, the weighted average capacity utilisation rate was 74 percent in 2023 based on incoming data. The grinding lines worked an average of 211 operating days for 15 hours in 2023. The weighted average capacity utilization rate for wheat milling lines was 80.6 percent in 2023, up nearly 3 percentage points from the previous 2020 survey.

Based on the data received, the volume of fresh bread produced in 2023 was 16 percent less than in 2020, and the volume that could be produced per hour, or technical capacity, decreased by 24.7 percent. In the frozen bakery sector, there has been a significant increase in capacity since 2020, as in the three years before. The volume that can be produced per hour, i.e. technical capacity, has increased by one and a half times in the last three years. Production has increased from nearly 100 thousand tonnes in 2020 to 138.6 thousand tonnes.

Based on the information submitted, the weighted average capacity utilisation rate for the livestock feed production line was 73.5 percent in 2023, 1.0 percentage point higher than in 2020. 68.6 percent of the enterprises with a feed production line in the production of livestock feed, which are not engaged in the production of livestock feed, have agricultural activity, livestock production as their main activity and accounted for 43.6 percent of the volume produced.

The wine bottling lines produced 740.5 million bottles per 0.75 litre pilot production in the year under review, with a weighted average capacity utilisation of 51.8 percent. On average, the production line was in operation for 88 days at 6 hours per day.

The hourly production capacity of beer production lines in 2023 was 264.8 thousand litres in Hungary, of which 96 percent was available at the 5 largest companies, according to the data received.

Based on the data submitted and processed, the volume produced by mineral water bottling companies was 828.5 million litres in 2023, with a weighted average capacity utilisation of 40.7 percent. On average, the units worked nearly 10 hours per 200 operating days in 2023.

Élelmiszeripari kapacitásfelmérés

Információ az adatfelvételről

A korábbi adatgyűjtések tapasztalatai röviden

Szakágazati besorolás alapján (NAV-adatbázis) jó lefedettségű arány nem érhető el, mivel a vállalkozások a főtevékenységük mellett további jelentős árbevételű melléktevékenységeket is folytathatnak, illetve azok a vállalkozások, amelyek nem rendelkeznek élelmiszeripari főtevékenységgel, kimaradnak a mintából. Ezért azokban a szakágazatokban, ahol erre lehetőség van, a címlista összeállításánál támaszkodni kellett a szervezeteket nyilvántartó hatósági (pl. élelmiszer- és takarmánybiztonsági célokat szolgáló engedélyezési listák stb.), tevékenység alapján összeállított adatbázisokra.

Az adatgyűjtés jogi keretei

Az adatgyűjtés megvalósulását a hatályos statisztikai törvény és az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (OSAP) kapcsolódó rendelete tette lehetővé, amely alapján kötelezővé vált a kijelölt szervezetek számára a statisztikai adatszolgáltatás.

Adatszolgáltatói kör

Az adatszolgáltatók az élelmiszer, ital- és dohánytermékek gyártásával foglalkozó kijelölt szervezetek, a kézműipari termékeket gyártó egyéni vállalkozások és a 10 millió forint alatti árbevétellel rendelkező cégek nélkül. A kijelölés a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) által közzétett címlista (engedélyköteles létesítmények listája, illetve engedélyezett és nyilvántartott takarmány-előállító üzemek listája), valamint a NAV társasági adóbevallásában az élelmiszeriparba sorolt vállalkozások (10 millió forint feletti árbevétellel rendelkezők) alapján történt, kiegészítve a KSH-tól kapott élelmiszeripari tevékenységet folytató cégekkel. Az adatszolgáltatói körbe a továbbiakban bevontuk a főtevékenységként nem élelmiszeriparba sorolt, de élelmiszeripari tevékenységet folytató vállalkozásokat (más statisztikában jelentő élelmiszeripari tevékenységet folytatók stb.).

Az adatgyűjtés módja

Az adatgyűjtés elektronikus úton az Agrárstatisztikai Információs Rendszerben (ASIR) történt, ugyanakkor jelentős volt az adatszolgáltatók részéről a papíron, e-mailen történő adatszolgáltatás is. A postai úton és az elektronikus levélként beérkező kérdőívek az Agrárstatisztikai Osztályon kerültek rögzítésre az ASIR rendszerben.

Az adatgyűjtés ideje

Az adatgyűjtés OSAP-keretek között 2024-ben zajlott a 2023-as tárgyévvel kapcsolatban. A beérkezési határidő a tárgyidőszakot követő év március 31-e volt. A többkörös megkeresés eredményeként a kijelölt adatszolgáltatók 48,1 százaléka teljesítette a statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségét.

A kapacitáshoz kapcsolódó fogalmak

Műszaki kapacitás: a feldolgozó vonal gépkönyvében szereplő vagy műszaki leírásában meghatározott tartós teljesítményre utaló, egy órára vonatkoztatott adat. A felmérés a kihasználatlan kapacitások (a termelésből kivont, leállított, felújításra váró, de műszakilag üzemképes vonalak) műszaki kapacitását is magában foglalja. Összetett vonalak esetében a szűk keresztmetszetet jelentő legkisebb kapacitású részegység határozta meg a vonal együttes kapacitását.

Feldolgozott nyersanyag, illetve termelt mennyiség: a technológiai vonalon ténylegesen feldolgozott nyersanyag, illetve termelt termékek mennyisége. Alapvetően a termelt mennyiségre vonatkozó adatokat

kellett kitölteni, de volt, ahol ettől eltértünk, és a feldolgozott mennyiségről kértük az adatokat (ezt a kérdőíven minden esetben jelöltük). Amennyiben a termelőberendezés többféle terméket állított elő (pl. érlelők), úgy a termelés mennyisége a legjellemzőbb termékre átszámítva került közlésre.

Napi üzemórák száma: átlagos munkarend szerinti napi munkaidő. Éven belüli műszakszámváltozás tervezése esetén a tényleges munkanappal súlyozott átlagos napi üzemóra megadása.

Munkarend szerinti üzemnapok száma: az az időtartam, amely alatt a termelőberendezésnek az üzem részére megállapított munkarend szerint üzemelnie kell. Szezonálisan üzemeltetett vonalaknál a szezon előtt tervezett üzemnapokat kellett alapul venni. Nem szezonálisan üzemeltethető termelőkapacitásoknál a naptári alapot csökkenteni kellett a munkaszüneti napok, szabadnapok számával. Ezek az értékek erősen befolyásolják a szervezetenkénti és az összesített eredményként kapott kapacitáskihasználást. A szezonális termékeknél különösen fontos, hogy mekkora a termelés hossza és azon belül mekkora a kapacitások leterheltsége.

Egy vonalon több termék előállítására is előfordulhat, emiatt a vonal „munkaidejének” szétosztására került sor a termékek között (pl. alkoholmentes italgyártás).

A „TOP 5” cég: az adott gyártóvonalon a legnagyobb éves termelt vagy feldolgozott mennyiséggel rendelkező öt adatot szolgáltató vállalkozás.

Üzemegységek száma: megegyezik a telephelyek számával.

Térképek: a térképen szereplő értékek a telephely (ahol a gyártás, feldolgozás történik) szerinti megoszlásokat szemléltetik.

A kapacitáskihasználtság számítása:

$$\frac{\text{termelt, feldolgozott mennyiség}}{\text{műszaki kapacitás} \times \text{üzemnapok száma} \times \text{üzemórák száma}}$$

A feldolgozás során a kapacitáskihasználtság egy ötfokozatú skálán került megjelenítésre, ahol a 20 százalék alatti kategória nagyon alacsonynak, a 20 és 40 százalék közötti alacsonynak, a 40 és 60 százalék közötti közepesnek, a 60 és 80 százalék közötti magasnak, a 80 százalék fölötti nagyon magasnak számított.

A kapacitáshoz kapcsolódó mutatók

Éves üzemórák száma: napi üzemórák és az üzemnapok számának szorzata gyártóvonalként.

Átlagos éves üzemórák száma: a gyártóvonalkénti éves üzemórák összegének és a vonalak számának hányadosa.

Átlagos üzemórák száma: az adott gyártóvonala beérkező összes üzemóra és az adatot szolgáltató vonalak számának hányadosa.

Átlagos üzemnapok száma: az adott gyártóvonala beérkező összes üzemnap és az adatot szolgáltató vonalak számának hányadosa.

Az egy óra alatt megtermelhető vagy feldolgozható összes mennyiség: a beérkezett műszaki kapacitásadatok összegzését jelentette gyártóvonalként.

Az átlagosan egy óra alatt megtermelhető vagy feldolgozható mennyiség: az összes egy óra alatti mennyiség és az adatot szolgáltató vonalak számának hányadosa.

A gyártóvonalakra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság számítása:

$$\frac{\sum \text{termelt, feldolgozott mennyiség}}{\sum (\text{termelt, feldolgozott mennyiség} / \text{kapacitáskihasználtság})}$$

Az élelmiszer-, ital- és dohánytermékgyártásról általában

A mezőgazdaság által megtermelt nyersanyagok nagy részét 2023-ban is az élelmiszeripar dolgozta fel, másik részét feldolgozatlanul exportáltuk. A NAV-adatbázis 2023-as előzetes adatai szerint az élelmiszeripari szakágazathoz sorolt vállalkozások száma 2023-ban 3892-re csökkent, ami 5,1 százalékos visszaesést jelent 2020-hoz képest. Emellett közel 2 százalékkal mérséklődött az élelmiszeripari cégek statisztikai állományi létszáma is, míg az értékesítés árbevétele (+56,1 százalék) és az export árbevétele (+57,1 százalék) növekedett 2020-hoz képest 2023-ban. Az élelmiszeripari vállalkozások többsége a kis- és mikrovállalkozásokhoz (91,4 százalék) tartozott, míg további 8,6 százalékon a nagy és közepes méret-kategóriába sorolt cégek osztoztak. Ugyanakkor az árbevétel (90,7 százalék), az exportárbevétel (96,2 százalékos) és az átlagos statisztikai állományi létszám (76,3 százalék) jelentős részét a közepes és nagyvállalatok adták. A jegyzett tőke arányában az élelmiszer-, ital- és dohánytermékgyártás vállalkozásai 46,3 százalékosan külföldi tulajdonban voltak 2023-ban. A maradék 53,7 százalékon a hazai társasági 31,7 százalékkal, a hazai magán 16,2 százalékkal, míg az állami, az önkormányzati és hazai nonprofit tulajdon 4,3 százalékkal osztozik (NAV 2023. évi előzetes adatai alapján).

Az infláció, az alapanyag-, illetve energiaárak és a munkaerőköltség drasztikus növekedése, valamint egyes szakágazatok munkaerőhiánya nagy erőfeszítéseket követelt 2023-ban és követel jelenleg is a termelőktől, feldolgozóktól. Ez hatással van a fogyasztókra is, mivel folyamatosan emelkedtek és emelkednek az élelmiszeripari termékek fogyasztói árai, így bizonyos termékeknél visszaesett a fogyasztás.

Néhány kiemelt szakágazat előzetes adatai a 2023-as NAV-adatbázis alapján (ahol az eltérő üzleti évet választó cégek értékei nem szerepelnek):

A húsiparba (összevonva a 1011, 1012 és 1013 szakágazatot) tartozott az élelmiszeripari vállalkozások 10 százaléka 2023-ban, itt jött létre a legnagyobb árbevétel a 1011-es húsfeldolgozás és -tartósítás szakágazatnál (9,9 százalék). A húsipari szakágazatok a foglalkoztatásban is jelentős részesedéssel (23,7 százalék) bírtak. A NAV-adatbázis előzetes adatai alapján ezekben a szakágazatokban 390 vállalkozást tartottak nyilván. Ezek a cégek 19,8 ezer főt foglalkoztattak, és 1505 milliárd forint árbevételt könyvelhettek el 2023-ban.

Az olajgyártás szakágazatához mindössze 46 cég tartozott a NAV-adatbázis előzetes adatai szerint 2023-ban. Azonban ez a szakágazat adta a 2. legnagyobb árbevételt, és itt realizálódott a legjelentősebb exportárbevétel (422 milliárd forint).

A tejtermékgyártás szakágazatban az élelmiszeripari vállalkozások csupán 1,8 százaléka tartozott 2023-ban, ennek ellenére a tejtermékgyártásnál jött létre a 4. legnagyobb árbevétel (8,0 százalék), és a foglalkoztatásban is jelentős részesedéssel (7,6 százalék) bírt ez a szakágazat. A NAV-adatbázis előzetes adatai szerint 70 vállalkozást tartottak nyilván a tejtermékgyártás szakágazatban, ezen cégek 6,4 ezer embert foglalkoztattak, és 554,2 milliárd forint árbevételt könyvelhettek el 2023-ban.

A 1091 szakági besorolással rendelkező, haszonállat-eledelel gyártással foglalkozó cégek az élelmiszeripar összes árbevételéből 5,1 százalékkal, exportárbevételéből 1,7 százalékkal részesedtek, míg a statisztikai állományi létszámuk az élelmiszer-iparban dolgozók létszámának 2,4 százalékát tette ki 2023-ban.

Az élelmiszeripari gyártóvonalak adatait beküldő cégek és a NAV előzetes adatbázisában lévő árbevétel alapján végzett összehasonlítás szerint a kiadvány elkészítéséhez használt alapadatok átlagosan 88,9 százalékos lefedettséggel bírtak. Vannak szakágazatok (1041, 1051, 1062, 1092 és 1105), ahol kiemelkedő, vagyis 98 százalék feletti az árbevétel alapján számított lefedettség. Mindössze 5 szakágazatnál volt 75 százalék alatti az árbevétel szerinti lefedettségi mutató.

1. táblázat: **Az élelmiszer-, ital- és dohánytermégyártás főbb mutatói szakágazatonként, 2023^{a)}**

TEÁOR	Szakágazat megnevezése	Cégek száma, db	Átlagos statisztikai állományi létszám, fő	Értékesítés árbevétele, millió HUF	Exportárbevétel, millió HUF
1011	Húsfeldolgozás, -tartósítás	247	7 973	684 883	244 174
1012	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	96	7 714	575 815	191 978
1013	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	47	4 116	244 273	85 920
1020	Halfeldolgozás, -tartósítás	10	43	1 778	13
1031	Burgonyafeldolgozás, -tartósítás	10	85	4 085	812
1032	Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	63	921	96 880	33 704
1039	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	281	4 709	288 050	153 483
1041	Olaj gyártása	46	1 146	585 981	421 799
1051	Tejtermék gyártása	70	6 379	554 242	116 197
1052	Jégkrém gyártása	37	114	1 862	3
1061	Malomipari termék gyártása	66	1 662	180 917	38 909
1062	Keményítő, keményítőtermék gyártása	8	1 071	257 893	169 713
1071	Kenyér, friss pékáru gyártása	925	15 082	334 658	8 364
1072	Tartósított lisztes áru gyártása	89	3 156	125 738	45 120
1073	Tésztafélék gyártása	97	1 502	102 133	14 026
1081	Cukorgyártás	4	253	38 826	4 560
1082	Édesség gyártása	147	5 020	409 307	130 462
1083	Tea, kávé feldolgozása	46	326	17 945	2 010
1084	Fűszer, ételízesítő gyártása	37	1 107	60 288	16 957
1085	Készétel gyártása	43	1 020	57 242	10 123
1086	Homogenizált, diétás étel gyártása	23	238	19 677	15 858
1089	Mns egyéb élelmiszer gyártása	199	4 186	387 236	193 068
1091	Haszonállat-eledelel gyártása	84	2 045	353 121	40 790
1092	Hobbiállat-eledelel gyártása	44	1 872	224 554	165 999
1101	Desztillált szeszes ital gyártása	289	988	52 395	4 013
1102	Szőlőbor termelése	573	3 476	149 703	42 866
1103	Gyümölcsbor termelése	17	69	2 694	1 943
1104	Egyéb nem desztillált, erjesztett ital gyártása	5	3	52	0
1105	Sörgyártás	79	1 832	235 647	13 528
1107	Üdítőital, ásványvíz gyártása	204	3 771	514 943	128 460
1200	Dohánytermék gyártása	6	1 780	326 521	55 640
	Élelmiszeripar összesen	3 892	83 659	6 889 338	2 350 492

^{a)} Előzetes adatok, mivel az eltérő üzleti éves cégek adatait nem tartalmazza.
 Forrás: NAV-adatbázis

Élelmiszeripari kapacitások és azok kihasználtsága szakágazatonként

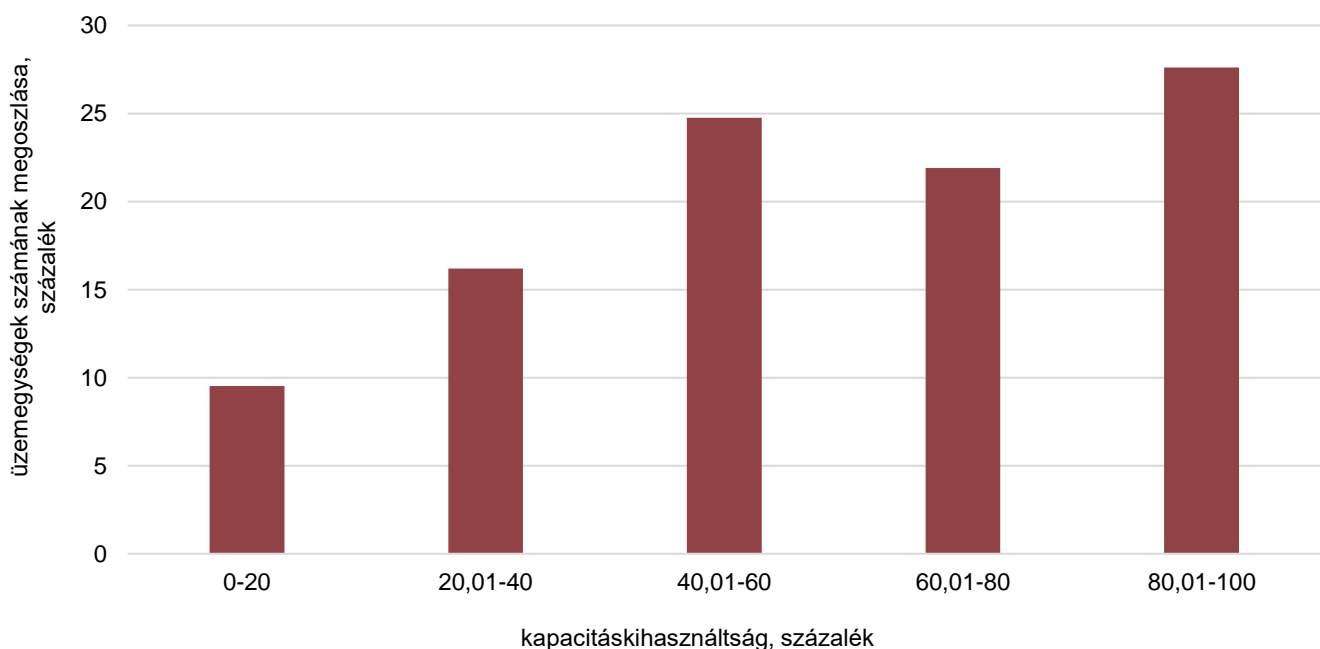
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása

1011 Húsfeldolgozás, -tartósítás

Magyarországon a húsfeldolgozás szakágazatot főtevékenységként megadó vállalkozások több mint fele részben (51 százalék) hazai magántulajdonban (társas és egyéni) van. Az önkormányzati és állami tulajdon megközelíti a 18 százalékot, a külföldi tulajdonlás pedig kissé meghaladja a 31 százalékot a 2023-ra vonatkozó előzetes NAV-adatok alapján a vállalkozások tulajdonosi arányai szerint a jegyzett tőke százalékában. A húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba tartozó tevékenységek közül a sertésvágásról 105 telephelyről, a marhavágásról 42 telephelyről, a sertésdarabolással kapcsolatban 69 telephelyről küldtek információt az adatszolgáltatók a 2023-as évre vonatkozóan. A legutóbbi (2020-ra vonatkozó) adatbekéréshez képest némileg több vállalkozástól érkeztek információk a fenti húsfeldolgozási kapacitásokról és – természetesen módon – a műszaki kapacitásadatok mellé néhány adatküldőnél nem társult termelési érték. A feldolgozók a lehetőségekhez képest dinamikusan próbálnak alkalmazkodni a változó működési feltételekhez (alapanyagár- és energiaár-változások, állatbetegségek, piaci folyamatok, állami szabályozás).

A beérkezett adatok alapján a sertésvágó vonalak több mint 27 százaléka 80 százalék feletti kapacitáskihasználtsággal működött 2023-ban (1. ábra). A 2020-as évhez viszonyítva – ahol a 80 százalék feletti kapacitáskihasználtságú vállalkozások aránya 40 százalék körül alakult – megfigyelhető, hogy az üzemek egy része elmozdult a kevésbé intenzív kapacitáskihasználás felé. Közel negyedük a közepes (40–60 százalékos) kapacitáskihasználtságú csoportba tartozott.

1. ábra: **A sertésvágó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

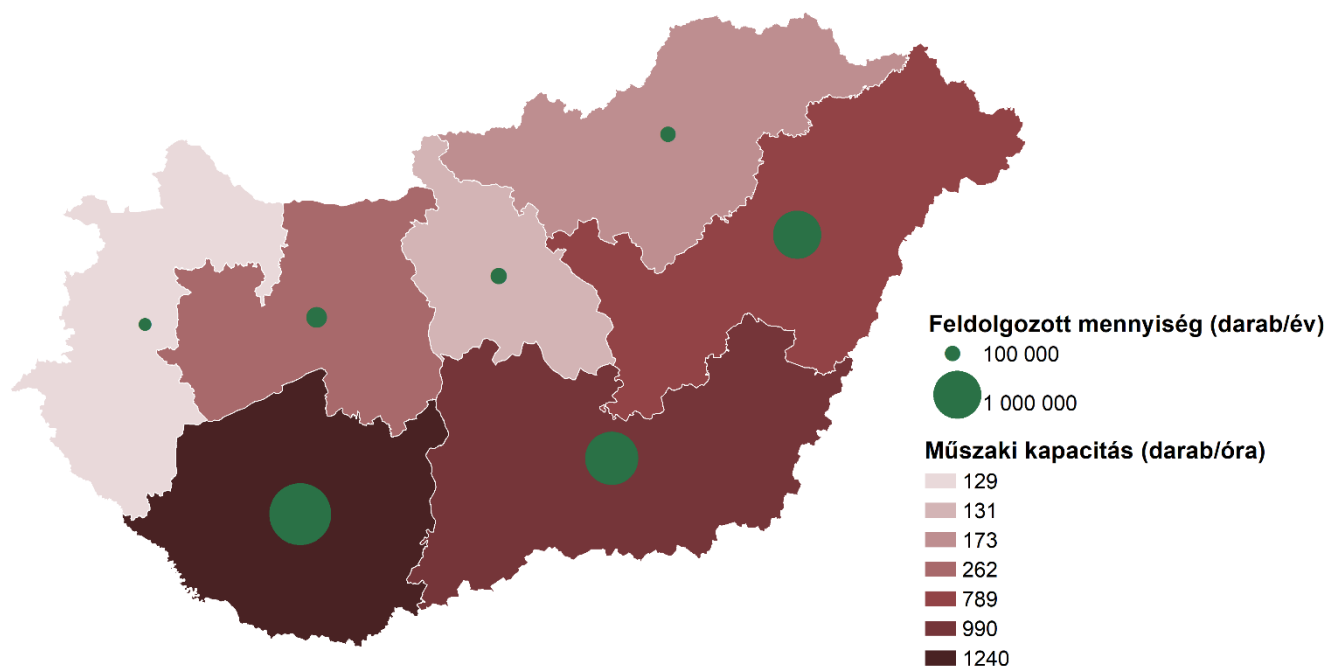
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A változást a csökkenő termelés, illetve gazdaságossági, „piacon maradási” megfontolások indokolják, hiszen a felvevőpiac igénye valamelyest mérséklődött, ami a sertésvágás csökkenésén is tetten érhető.

A húsfeldolgozó vállalkozások – hagyományaik vagy tudatos stratégia mentén kialakuló – eltérő állapotú és nagyságú műszaki kapacitásokkal rendelkeznek. A feldolgozók egy része állatvágással, darabolással és készítmény-előállításal egyaránt foglalkozik, ugyanakkor a specializáció, koncentráció is jellemző az ágazatban. Egyes üzemek kizárólag a feldolgozás első szakaszát, például sertés- vagy marhavágást végeznek, és jellemzően nem kizárólag a belföldi piacra értékesítenek. A kisebb, más adottságú feldolgozók behatárolt körzetben saját termékeikkel tudják ellátni akár közvetlenül a fogyasztókat (saját tulajdonú bolt) vagy a kiskereskedelmet. A feldolgozók változatos működése miatt eltérőek a rendelkezésre álló műszaki kapacitások és azok kihasználtsága, amit a beérkezett adatok is alátámasztanak.

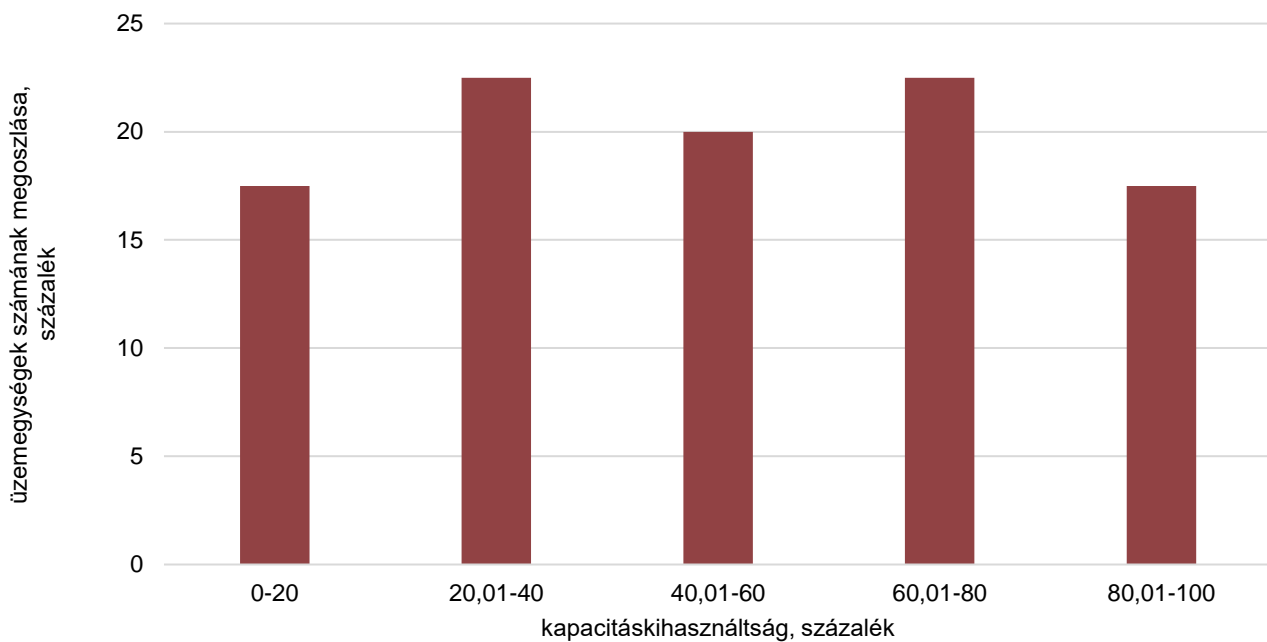
A sertésvágó vonalakra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 71,5 százalék volt 2023-ban a beérkezett adatok alapján. Az átlagos évi üzemnapok száma 166 nap, az átlagos napi üzemórák száma 6 volt. A TOP 5 sertésvágással foglalkozó cég a teljes termelt mennyiség 65 százalékát adta, amelyek mindegyike az 1011 Húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba tartozott. Az öt legnagyobb sertésvágó súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutatója 78,3 százalék volt, közel 7 százalékponttal magasabb az összes adatszolgáltatóra (sertésvágás) számított kihasználtságnál (2. táblázat). A sertésvágó vonalak területi alapú megoszlása alapján a Dél-Dunántúlon és a Dél-Alföldön található a legnagyobb összesített kapacitás. A kapcsolódó termelt mennyiség – a kapacitásokkal összhangban – szintén ezekben a régiókban volt a legmagasabb 2023-ban (2. ábra).

2. ábra: **A sertésvágó vonalak feldolgozott mennyiségének és műszaki kapacitásának alakulása régióinként, 2023**

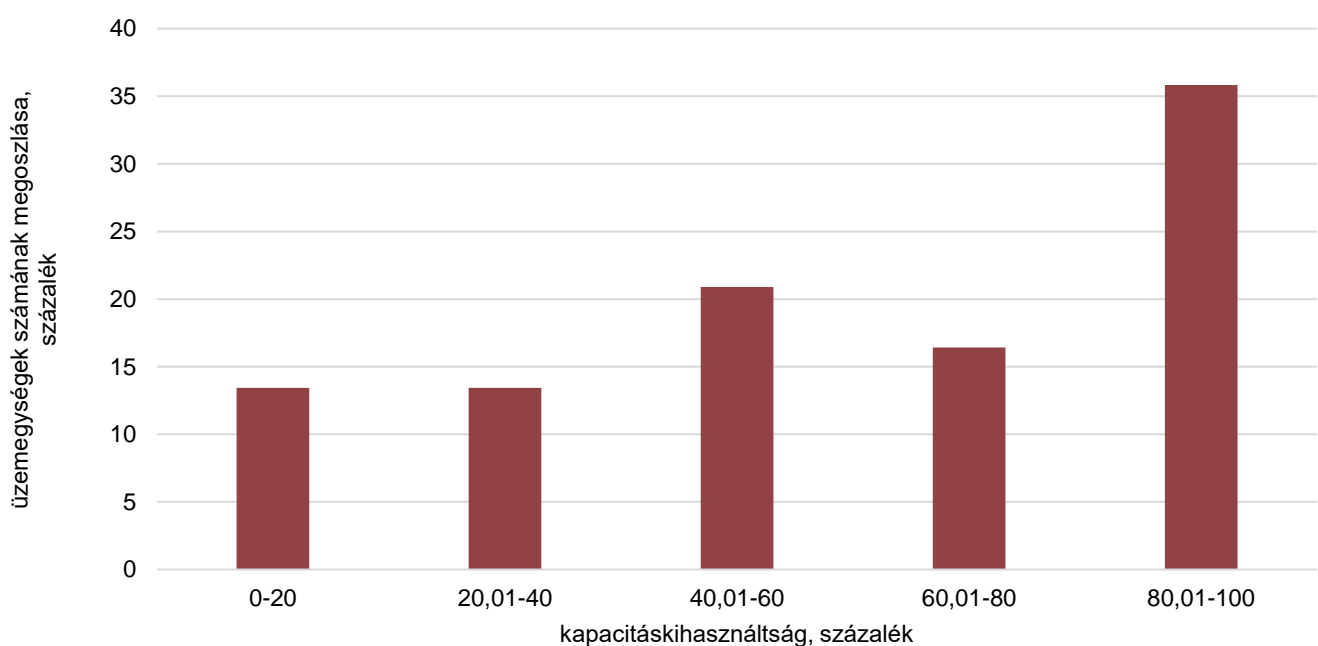
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Az adatok alapján a marhavágással foglalkozó üzemek viszonylag egyenletesen oszlottak meg a kapacitáskihasználtsági kategóriák között 2023-ban (3. ábra). Az üzemek 17,5 százaléka a nagyon alacsony és szintén 17,5 százaléka a nagyon magas kapacitáskihasználású csoportba került, míg a közepes kategóriába 20 százalékuk tartozott. A beérkezett adatok szerint a marhavágó vonalakra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 57,5 százalék volt 2023-ban. Az átlagos évi üzemnapok száma a húsipari vonalak között viszonylag alacsony, 110 nap, az átlagos napi üzemórák száma szintén alacsony, 5 óra volt.

3. ábra: **A marhavágó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A beérkezett adatok alapján a TOP 5 marhavágással foglalkozó cég a teljes termelt mennyiség 78 százalékát adta, közülük mind az öt vállalkozás a 1011 Húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba tartozik. Az öt legnagyobb marhavágó súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutatója 66,9 százalék volt, több mint 9 százalékponttal magasabb az összes adatszolgáltatóra (marhavágás) számított kihasználtságnál (2. táblázat). A felmérés szerint a sertésdarabolással, csontozással foglalkozó üzemegységek több mint a harmada 80 százalék feletti kapacitáskihasználtsággal működött 2023-ban. A nagyon alacsony és alacsony kapacitáskihasználtságú kategóriába együttesen 27 százalékuk tartozott (4. ábra).

4. ábra: **A sertésdaraboló, csontozó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

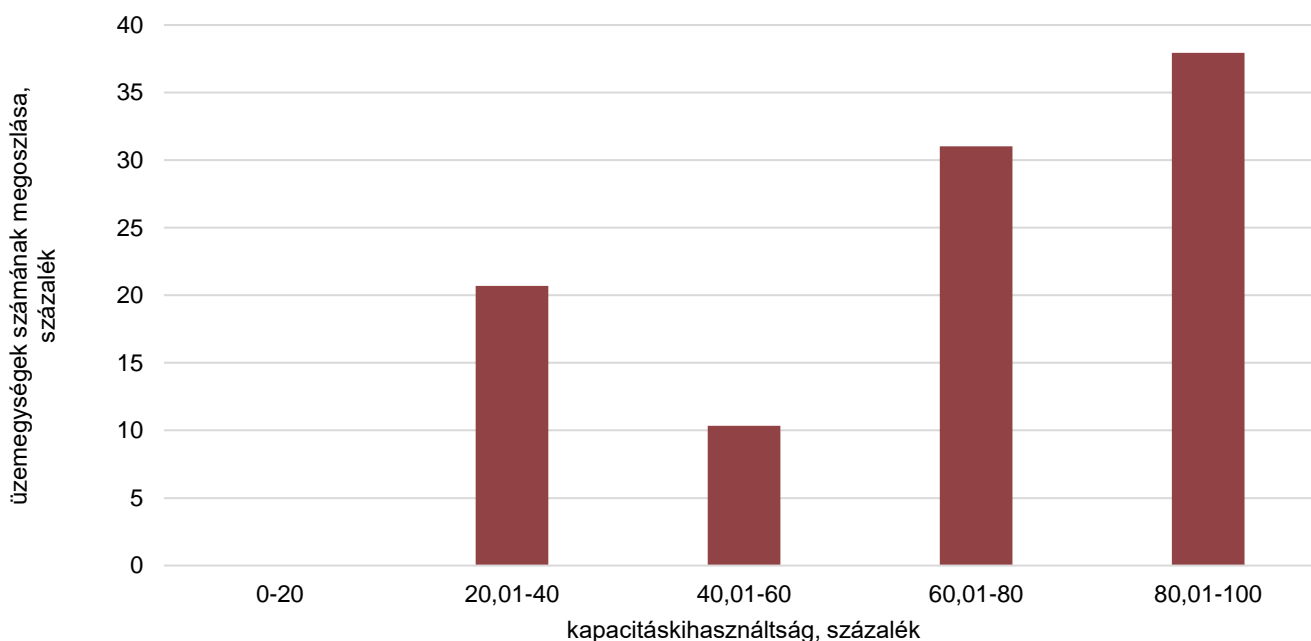
A sertésdaraboló, csontozó vonalak esetén a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 74,7 százalék volt 2023-ban. Az átlagos évi üzemnapok száma a húsipari vonalak között viszonylag magas, 198 nap, az átlagos napi üzemórák száma 6 volt. A beérkezett adatok alapján az éves termelt mennyiséget tekintve a TOP 5 cég 81 százalékos részesedést ért el, amelyek közül négy az 1011 Húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba (főtevékenység) tartozott. Az öt legnagyobb sertésdaraboló, csontozó súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutatója 76,8 százalék volt 2023-ban (2. táblázat).

1012 Baromfihús feldolgozása, tartósítása

Magyarországon a baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazatot főtevékenységként megadó vállalkozások túlnyomó részben hazai magántulajdonban (társas és egyéni) vannak. Az önkormányzati vagy állami tulajdon a szakágazatban nem jellemző (szemben az 1011-es főtevékenységű vállalkozásokkal), a külföldi tulajdonlás pedig kissé meghaladja a 4 százalékot a 2023-ra vonatkozó előzetes NAV-adatok alapján.

A baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazatba tartozó tevékenységek közül a soványbaromfi-vágásról (csirkevágás) 29 telephelyről küldtek információt az adatszolgáltatók. Az üzemek közel 70 százaléka magas vagy nagyon magas kapacitáskihasználással működött 2023-ban a beküldött adatok szerint. A vállalkozásoknak mindössze az ötöde tartozott az alacsony kapacitáskihasználtságú csoportba csirkevágás esetén, és a nagyon alacsony kategóriába nem került üzem (5. ábra).

5. ábra: **A soványbaromfi-vágó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

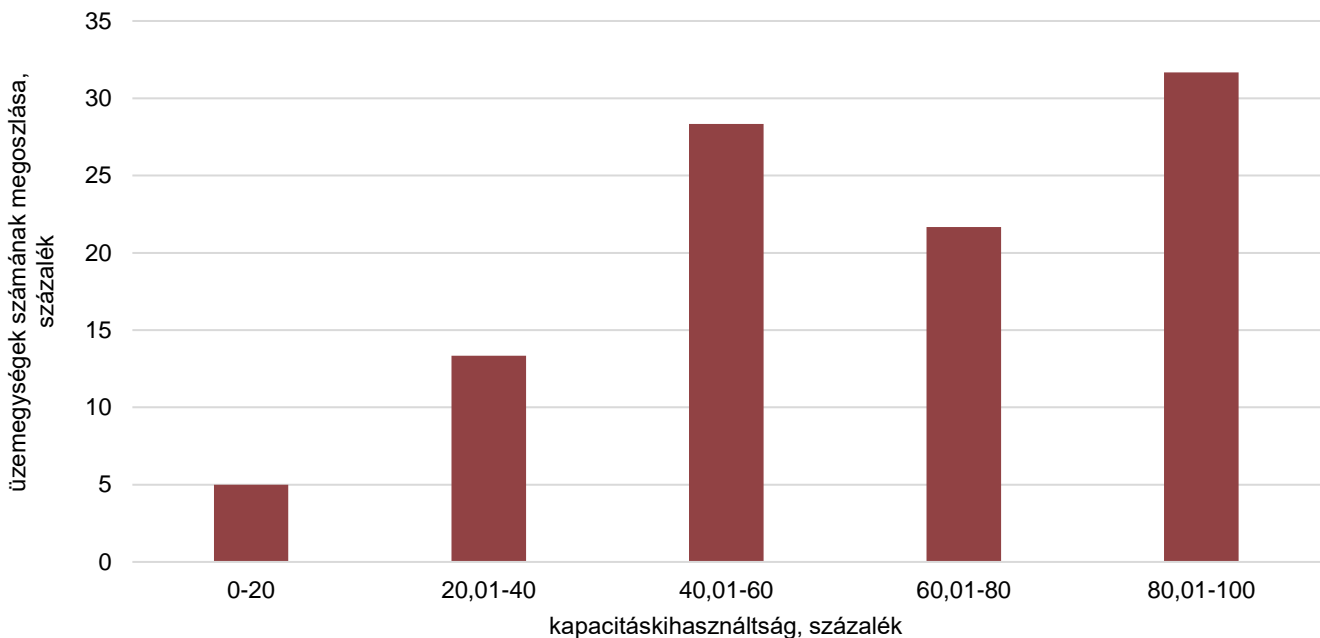

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A soványbaromfi-vágó vonalra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 83 százalék volt 2023-ban. Az átlagos évi üzemnapok száma 217 nap, az átlagos napi üzemórák száma 9 óra volt. A beérkezett adatok alapján a TOP 5 csirkevágással foglalkozó cég az éves termelt mennyiség 71 százalékát adta, közülük négy vállalkozás az 1012 Baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazatba, egy üzem pedig az 1013 Hús-, baromfihús-készítmény gyártása szakágazatba tartozott. Az 5 legnagyobb csirkevágó súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutatója 86,4 százalék volt, azaz több mint 3 százalékponttal magasabb, mint a csirkevágó üzemek összesített súlyozott átlagos kihasználtsága (2. táblázat).

A beérkezett adatok alapján a tojásosztályozóval rendelkező vállalkozások (64 telephely) több mint kétharmadának mezőgazdasági jellegű a főtevékenysége, azon belül is a legtöbb baromfityénysztéssel foglalkozik. Mindössze a cégek hatodának a főtevékenysége csomagolás (8292). A tojásosztályozó vonalak általában nem teljes műszakban dolgoznak, jellemző a napi 1–4 órás és a 365 napos munkavégzés is. A tojásosztályozók 18,3 százaléka együttesen alacsony és nagyon alacsony, több mint 50 százaléka magas és nagyon magas kapacitáskihasználtsággal dolgozott 2023-ban (6. ábra). A tojásosztályozó vonalokról érkezett adatok alapján a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 52,8 százalék volt a vizsgált évben, amely 14,4 százalékponttal alacsonyabb, mint a 2020-as érték. Az eltérés oka a magasabb beérkezett válaszadói szám (voltak, akik 2020-ban nem, de 2023-ban jelentettek kapacitás adatokat) és 3 tojásosztályozó vonallal rendelkező cég, amelyek jelentős termeléssel bírtak, de a kapacitáskihasználtságuk csak közepes szintet ért el. A beküldött adatok szerint a tojásosztályozó vonalon az éves termelt mennyiség 50 százalékát a TOP 5 cég adta 2023-ban. Az 5 legnagyobb vállalkozás súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 50,6 százalék volt, 2,2 százalékponttal alacsonyabb az összes telephely adatánál.

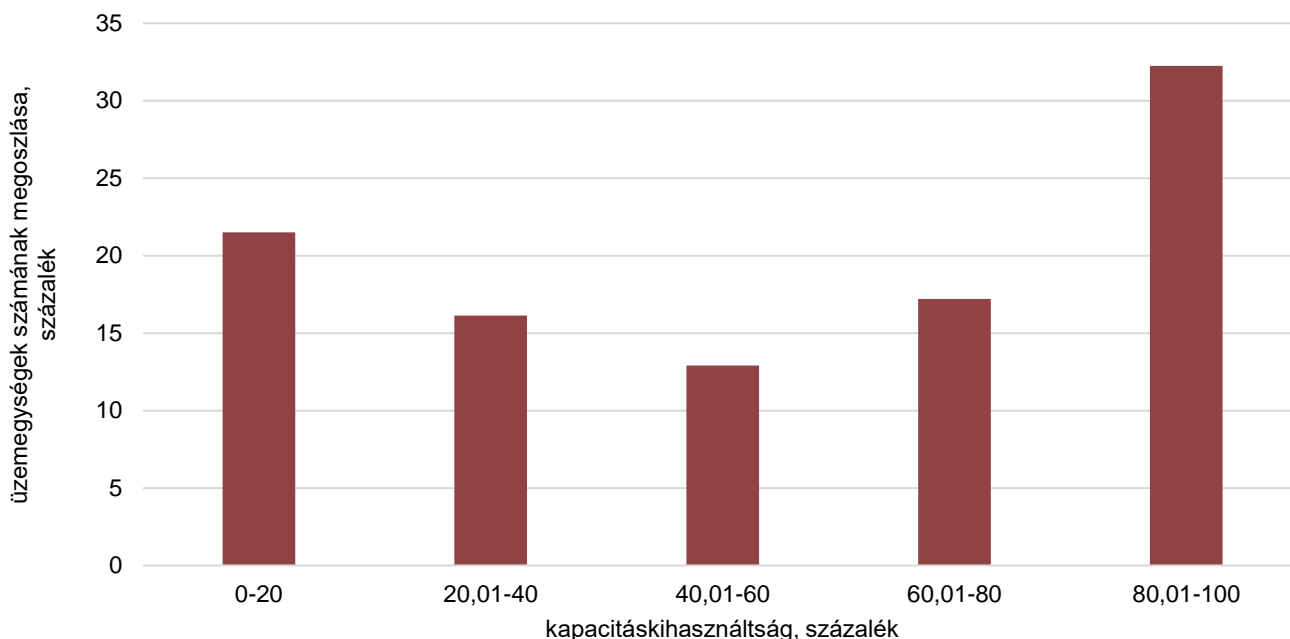
6. ábra: **A tojásosztályozó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1013 Hús-, baromfihús-készítmény gyártása

Magyarországon a hús-, baromfihús-készítmény gyártása szakágazatot főtevékenységként végző vállalkozások túlnyomó részben (közel 90 százalék) hazai magántulajdonban (társas és egyéni) voltak, a külföldi tulajdonlás pedig kissé meghaladja a 10 százalékot a 2023-ra vonatkozó NAV előzetes adatai alapján. A hús-, baromfihús-készítmény gyártása szakágazatba tartozó tevékenységek közül töltelékes húskészítmény gyártásával kapcsolatban 87 telephelyről küldtek információt az adatszolgáltatók. A töltelékes készítmények – ideértve főként a vörösárkat (például a párizsi, virsli, krinolin, szafaládé) és a felvágottakat (például olasz, soproni felvágott) – a hús-, baromfihús-készítménygyártók alapvető termékcsoportját alkotják. A termékek tápanyagtartalmuk és magas élvezeti értékük miatt nagy választékban, változó arányú sertés-, marha-, baromfihús, húspép, ipari szalonna és fűszerek felhasználásával készülnek. Természetes vagy műbélbe töltöttek, lehetnek füstöltek, füstöletlenek vagy füst ízesítésűek. A töltelékes készítményekre vonatkozóan a beérkezett adatok alapján az üzemegységek közel harmada (32,3 százalék) 80 százalék feletti kapacitáskihasználással működött 2023-ban. A nagyon alacsony és alacsony kapacitáskihasználtságú kategóriába együttesen 38 százalékuk tartozott (7. ábra).

7. ábra: **A töltelékes húskészítményt gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A vonalra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 60,2 százalék volt 2023-ban. Az átlagos évi üzemnapok száma 183 nap, az átlagos napi üzemórák száma 7 óra volt. A beérkezett adatok alapján a töltelékes húskészítmény gyártásával foglalkozó TOP 5 cég termelése az összes termeléshez képest 65,8 százalék. Ezek közül három a 1012 Baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazatba, egy az 1013 Hús-, baromfihús-készítmény gyártása szakágazatba, egy az Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem fő tevékenységi körbe volt besorolva. Az 5 legnagyobb gyártó átlagos kapacitáskihasználtsági mutatója 71,6 százalék volt, azaz 11,4 százalékponttal magasabb, mint az ide tartozó üzemek összesített súlyozott átlagos kihasználtsága (2. táblázat).

2. táblázat: **A hazai TOP 5 húspari termékgyártó részesedése a termelésből gyártóvonalként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Sertésvágó vonal	64,6	2 822 066 (darab/év)	78,3
Marhavágó vonal	77,8	68 518 (darab/év)	66,9
Sertésdaraboló vonal	81,1	222 146 (tonna/év)	76,8
Csirkevágó vonal	70,7	131 098 (ezer darab/év)	86,4
Töltelékes húskészítményt gyártó vonal	65,8	56 425 (tonna/év)	71,6
Tojásosztályozó feldolgozó vonal	50,1	772 (millió darab/év)	50,6

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A hűtési, fagyasztási lehetőségekről beérkező adatok alapján a húsfeldolgozáshoz társuló fagyasztó és mélyhőmérsékletű tárolókapacitás együttesen 17,8 ezer tonna, a nem mélyhőmérsékletű hűtőtárolókapacitás 6,1 ezer tonna volt 2023-ban (kivéve a húskészítménygyártáshoz vagy baromfivágáshoz

kapcsolódó hűtőtárolókat). A baromfi-feldolgozáshoz (például vágás, darabolás) kapcsolódó fagyasztó és mélyhőmérsékletű tárolókapacitás 21,1 ezer tonna, a nem mélyhőmérsékletű hűtőtároló kapacitása 5,3 ezer tonna volt. A készítménygyártást (hús, baromfi) kiegészítő mélyhőmérsékletű tároló 4,2, a 0 °C feletti hűtőtároló kapacitása 4,7 ezer tonna volt a beérkezett adatok szerint a vizsgált évben.

A 2023. évre vonatkozó adatgyűjtés keretében beérkezett adatok alapján a húsiparba tartozó tevékenységek (1011, 1012, 1013 szakágazat) között jelentős különbségek mutatkoztak a kapacitáskihasználtságban. A csirkevágás vagy a sertésdarabolás, csontozás kapacitáskihasználtsága magas, míg például a töltelékes húskészítménygyártásban a fentiekhez képest alacsonyabb volt a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 2023-ban. A különböző gyártóvonalak eltérő értékeinél figyelembe kell venni, hogy a műszaki lehetőségek kihasználása – számos más meghatározó tényező mellett – termékspecifikus. A kapacitások fejlesztése (ami nem automatikusan bővítést jelent, hanem korszerűsítést, valamint alkalmazkodást a kereslethez) és jobb kihasználása, a hazai húsipar erősödése, teljesítményének növekedése a szereplők tudatos együttműködése nyomán valósulhat meg. A fogyasztói igények folyamatos szem előtt tartása mellett a feldolgozókapacitások bővítése vagy akár a meglévők kihasználása során egy nem új, de erősödő kihívással, a munkaerőpiaci problémákkal is számolni kell. A képzett és elérhető munkaerő hiánya néhány szakágazatban – területei elhelyezkedéstől függően – adott esetben az eddigi termelési folyamatok átgondolását is szükségessé teszi.

Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás

1039 Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás

Magyarországon az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban működő vállalkozások közel 32 százaléka külföldi tulajdonban, 27, illetve 40 százaléka pedig belföldi társaság tulajdonában és magántulajdonban volt a 2023-ra vonatkozó előzetes NAV-adatok alapján.

A gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedő cégek között konzervféléket gyártók, hűtőipari vállalatok, savanyítók, konyhakész salátát és tisztított zöldséget előállítók, zöldség-szárítmányt, gyümölcsaszalványt készítőket, valamint vegyes profilú gyártók találhatók. A feldolgozóipari vállalkozások elsősorban a termelés vonzáskörzetében jöttek létre az alapanyag-szállítás sajátosságai miatt. A hűtő- és konzervipar termelése az elmúlt évtizedben csökkent, termékszerkezete egyszerűsödött, a két legjelentősebb feldolgozott zöldségféle a csemegekukorica és a zöldborsó. A gyümölcsfeldolgozás az ipari almából történő sűrítvány- és légyártásra épül, a második legjelentősebb ipari feldolgozásra kerülő gyümölcs a meggy. A hűtő- és konzerviparban a feldolgozási folyamat szezonális, ugyanakkor a forgalmazás egész évben folyamatos. A nyári-őszi munkacsúcsok idején terméktől függően rövid idő alatt kell feldolgozni a betakarított zöldség- és gyümölcsféléket. A feldolgozóüzemekben a gyártás – a szezonban – három műszakban is történik, a hétvégéket is kihasználva. A feldolgozóüzem optimális kihasználásának alapfeltétele a folyamatos és megfelelő minőségű alapanyag-ellátás.

A hazai csemegekukorica- és zöldborsótermés nagyobb részét a konzervipar, míg kisebb részét a hűtőipar dolgozza fel. A feldolgozók igyekeznek a változó piaci igényeknek jobban megfelelő terméket gyártani, az innováció amúgy is jellemző az élelmiszeriparra, és ez az egyik leginnovatívabb szakágazat azon belül. Jelentős változások tapasztalhatók a csomagolás terén is, például a konzervdobozok méretében. A ki-szerelés függvényében változik az adott gyártóvonal műszaki kapacitása.

A csemegekukorica-konzervet gyártó vonalról 7 vállalkozás küldött kapacitásadatot (összesen 9 telephelyről), amely cégek a főtevékenységüket tekintve 1039-es szakágazati besorolásúak. A beérkezett adatok alapján a konzervüzemek 395,4 ezer tonna csemegekukoricát dolgoztak fel 2023-ban, 1,5 százalékkal kevesebbet, mint 2020-ban. A felmérés szerint a gyártóvonalra jellemző súlyozott kapacitáskihasználtsági mutató 64 százalék volt a 2020. évi 67 százalékkal szemben. A gyártóvonalon átlagosan évi 80 üzemnapon, napi 24 órán át dolgoztak 2023-ban, míg 2020-ban átlagosan 78 üzemnapon át, szintén napi 24 órában dolgozták fel a 401,6 ezer tonna csemegekukoricát. A beérkezett adatok alapján a vizsgált

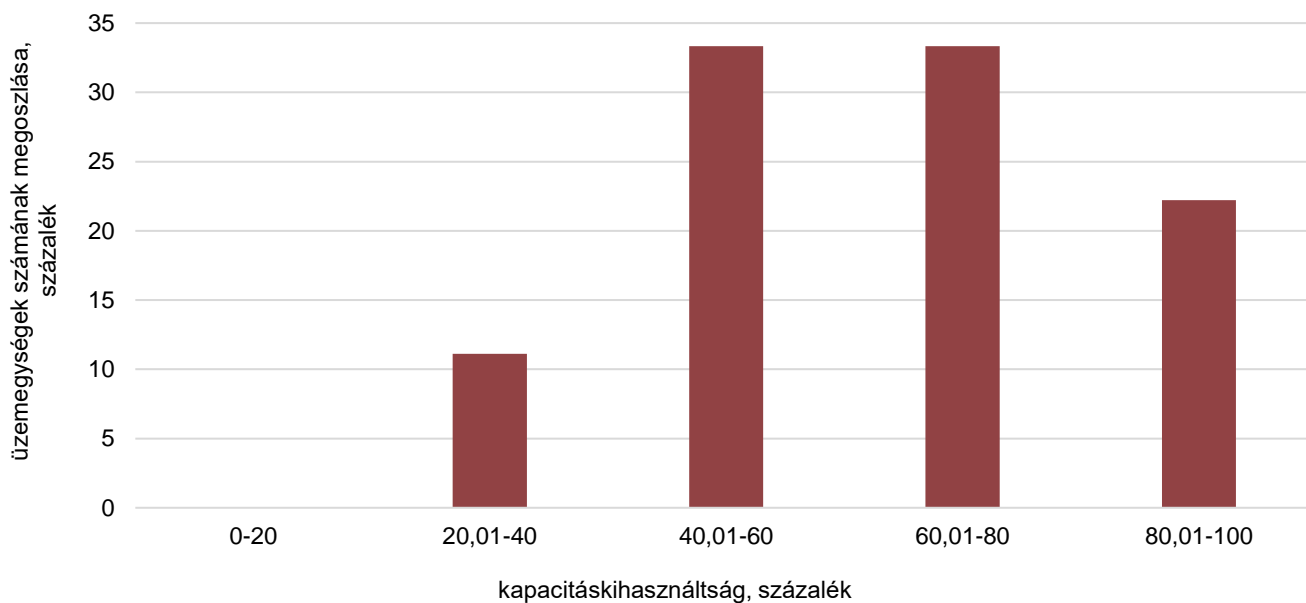
évben a feldolgozóüzemek több mint fele 60 százalék feletti kihasználtsággal működtette a csemegekukorica-konzervet gyártó vonalát (8. ábra).

3. táblázat: **A hazai TOP 5 gyümölcs- és zöldségfeldolgozó cégek részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonalak	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Zöldborsókonzervet gyártó vonal (nyersanyagra számítva)	92,6	41 266	46,9
Csemegekukorica-konzervet gyártó vonal (nyersanyagra számítva)	83,5	330 232	64,2
Meggybefőttet gyártó vonal	76,1	33 682	54,2

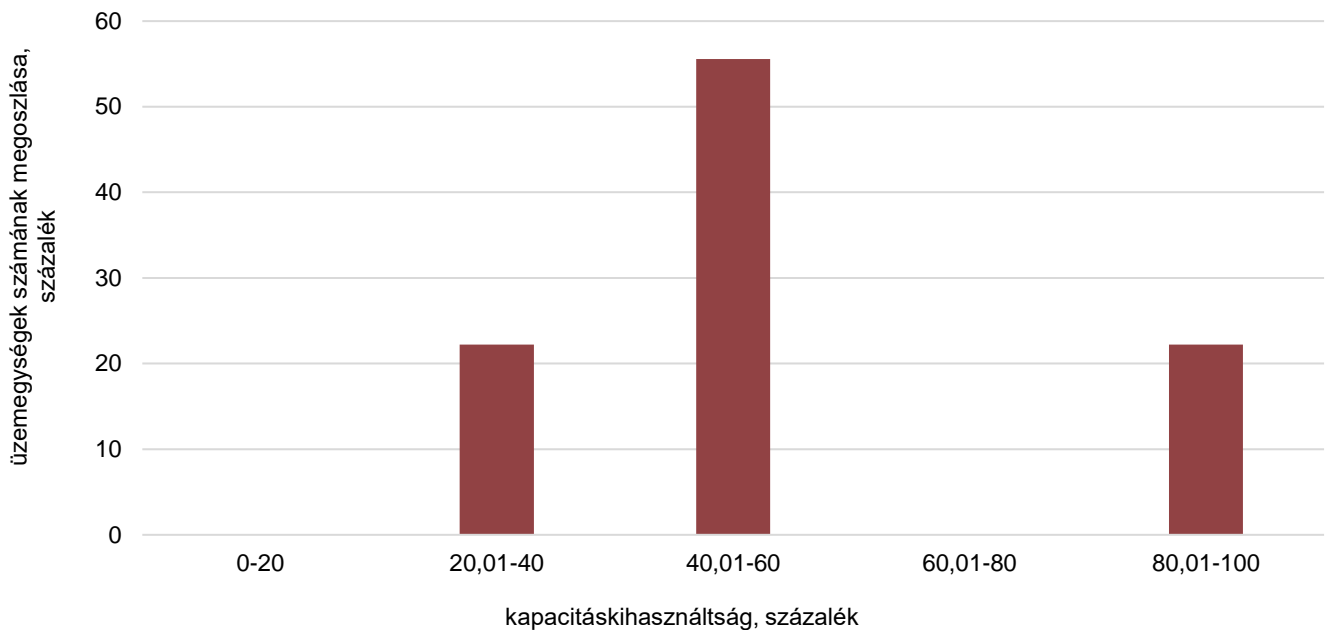
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

8. ábra: **A csemegekukorica-konzervet gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

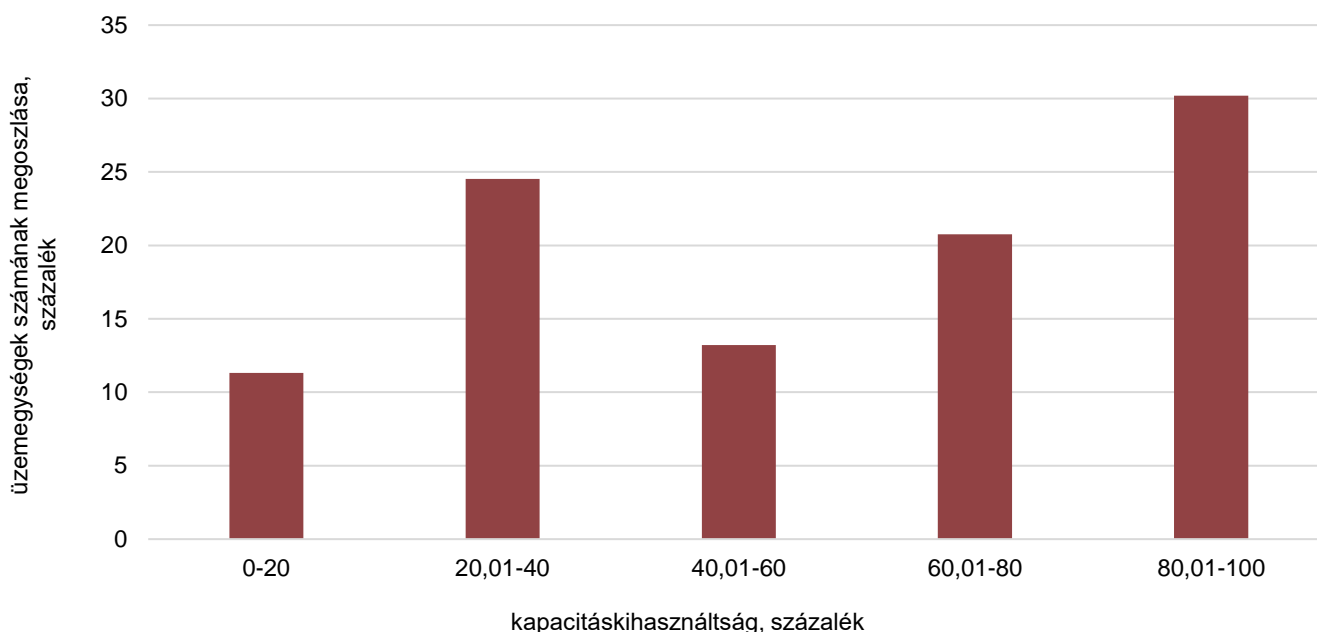
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A zöldborsókonzervet gyártó vonalról nyolc vállalat szolgáltatott adatot, melyből 7-nél folyt termelés 2023-ban. A vállalkozások főtevékenységük alapján 1039-es szakágazati besorolásúak voltak. A beérkezett adatok alapján a zöldborsókonzerv-gyártó vonalakon – a 2020. évi mennyiségnél (44,2 ezer tonna) valamivel többet – 44,6 ezer tonna zöldborsót dolgoztak fel 2023-ban. A gyártóvonalra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató a 2020. évi felméréshez hasonlóan alakult, 48,4 százalék volt, az átlagos évi üzemnapok száma 27, az átlagos napi üzemórák száma 24 volt 2023-ban is a felmérés szerint (9. ábra). A csemegekukorica- és a zöldborsókonzervet gyártó vonalak termelési és kapacitásmutatóinak térképes megjelenítése – az adatszolgáltatók védelme érdekében – sem megyei, sem régiós szinten nem lehetséges.

9. ábra: **A zöldborsókonzervet gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A savanyúságot gyártó üzemek köre rendkívül heterogén, a családi gazdaságok alapanyag-termelésére alapuló kisebb savanyító üzemek, valamint a nagyobb üzemméretet és komolyabb beruházást igénylő konzervüzemek egyaránt megtalálhatók az adatszolgáltatók között. Erre a tevékenységre nem jellemző a szakágazat méretsajátossága, a savanyítók döntő többsége kisebb üzem. A domináns cégek kereskedelmi láncok beszállítói is egyben. A savanyúságglyártó vonalról 65 vállalkozás küldött kapacitásadatot 112 telephelyről, melyek közül 104 üzemben történt termelés 2023-ban. Az adatszolgáltatást teljesítő cégek 94 százaléka tartozott az 1039-es szakágazatba. A beérkezett 104 savanyítóüzem 2023. évi adata alapján a savanyúságot gyártó vonalakon a feldolgozott nyersanyag mennyisége 22 ezer tonna a darabos és 11 ezer tonna volt a vágott savanyúságnál. A darabos savanyúságot gyártó vonalon átlagosan évi 70 üzemenapon, napi 7 órán át dolgoztak a felmérés szerint. A gyártóvonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 49,6 százalék volt 2023-ban (10. ábra).

10. ábra: **A darabos savanyúság gyártóvonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Az éves feldolgozott nyersanyagmennyiséget alapul véve a TOP 5 vállalkozás a teljes feldolgozott nyersanyagmennyiség 67,4 százalékát adta 2023-ban, és ezen öt savanyúságkészítő súlyozott kapacitáskihasználtsági mutatója 45,4 százalék volt. A felmérés szerint vágott savanyúságot 53 üzem készített, és átlagosan évi 90 üzemnapon napi 6 órán át dolgoztak a gyártóvonalon. Ezen vonalhoz tartozó súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 53,7 százalék volt 2023-ban. A TOP 5 vállalkozás – a vágott savanyúság gyártását tekintve – a teljes feldolgozott mennyiség 49 százalékát adta, a súlyozott kapacitáskihasználtsági mutató ugyanezen cégeknél 64,2 százalék volt (4. táblázat).

4. táblázat: **A hazai TOP 5 savanyúságyártó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként (nyersanyagra számítva), 2023**

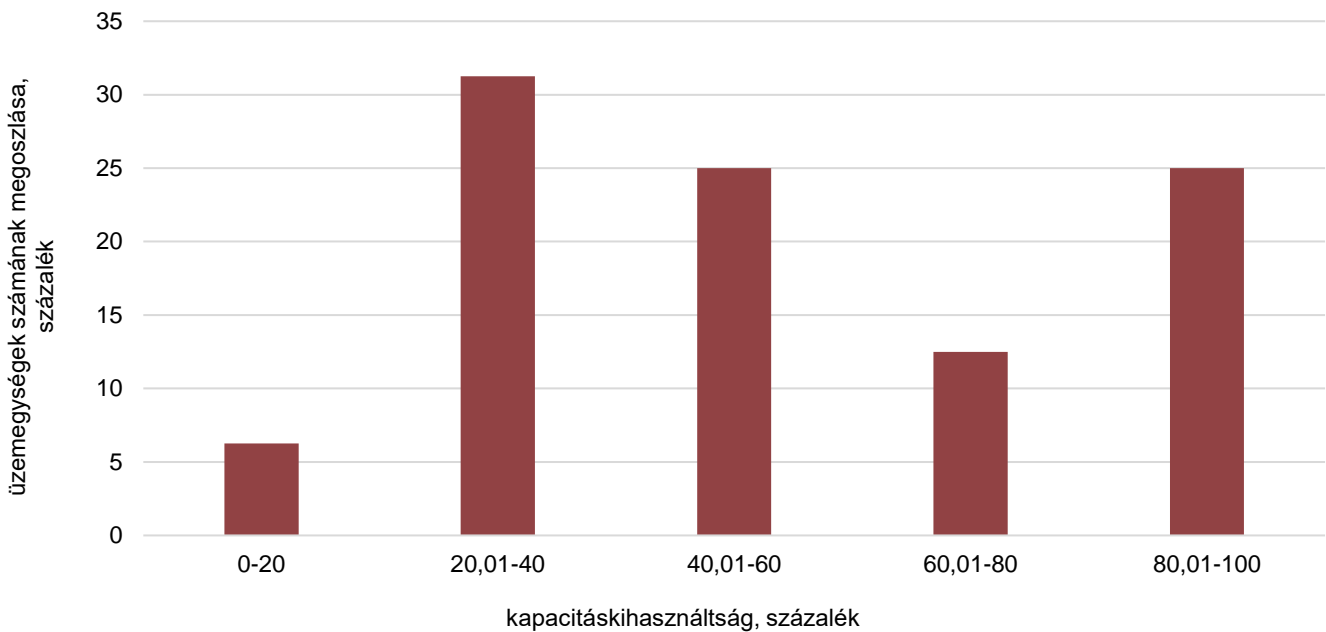
Gyártóvonalak	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Darabos savanyúság gyártása	67,4	14 824	45,4
Vágott savanyúság gyártása	49,0	5 442	64,2

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A gyorsfagyasztással tartósított termékek előnye, hogy ez a technológia a nyersanyag eredeti minőségi jellemzőinek megőrzésére alkalmas. A technológia hátránya azonban, hogy az alacsony hőmérséklet folyamatos fenntartását igényli a gyártástól a fogyasztásig. A hűtőipari termelés általában koncentráltabb, nagyobb méretű vállalkozásokban valósul meg. A gyorsfagyasztott gyümölcsök és zöldségek exportja kimagasló. A gyorsfagyasztott zöldségeket gyártó vonalról 16 cég küldött adatot, összesen 18 telephelyről. A fagyasztással foglalkozó üzemek 56 százaléka volt 1039-es szakágazati besorolású, de élelmiszerkereskedelemmel, illetve növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások is megtalálhatók az adatszolgáltatók között. A beérkezett adatok alapján a hűtőipari üzemek 145 ezer tonna fagyasztott zöldséget gyártottak 2023-ban, 8 százalékkal kevesebbet, mint 2020-ban. A felmérés szerint 4 hűtőipari vállalat rendelkezett 20 ezer tonnánál nagyobb éves termeléssel. A gyártóvonalra jellemző súlyozott átlagos

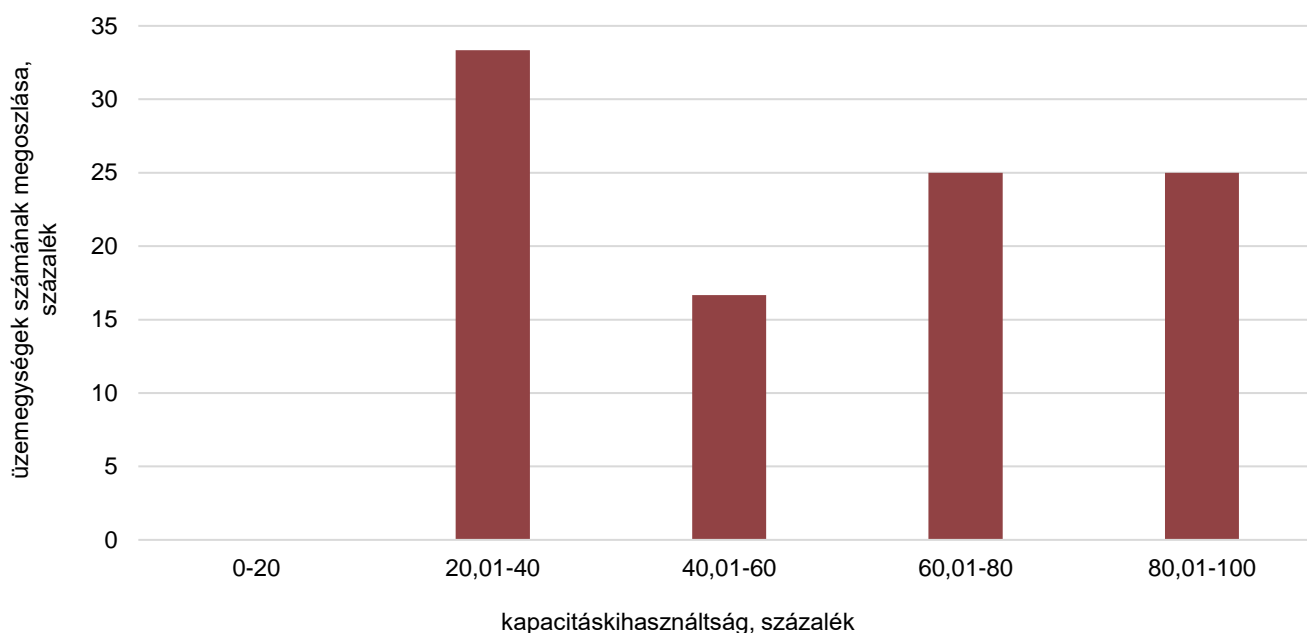
kapacitás-kihasználtság 54 százalék, az átlagos évi üzemnapok száma 121, az átlagos napi üzemórák száma 15 volt. Az éves termelt gyorsfagyasztott zöldség mennyiségét tekintve a TOP 5 vállalat 88,6 százalékos részesedést ért el, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 54,5 százalék volt 2023-ban. A felmérés szerint a gyorsfagyasztott zöldséget gyártó vonalon a hűtőipari cégek 25 százaléka 80 százalék feletti kapacitáskihasználtsággal, míg az üzemek 31 százaléka alacsony, 20-40 százalék közötti kapacitáskihasználtsággal termelt 2023-ban (11. ábra). A gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósításhoz kapcsolódó mélyhőmérsékletű tárolókapacitás 151 ezer tonna volt az adatszolgáltatást teljesítő vállalkozásoknál 2023-ban.

11. ábra: **A gyorsfagyasztott zöldséget gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A gyorsfagyasztott gyümölcsök gyártóvonaláról 11 cég küldött adatot 13 telephelyről, amely üzemek 92 százaléka az 1039 szakágazatba tartozott, míg a fennmaradó vállalkozás a 0113 Zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumónövény termesztése szakágazati besorolású volt. A beérkezett adatok alapján a hűtőipari üzemek 13 ezer tonna fagyasztott gyümölcsöt gyártottak 2023-ban. A gyártóvonalra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 54,1 százalék, az átlagos évi üzemnapok száma 99, az átlagos napi üzemórák száma 11 volt a felmérés szerint. A beérkezett adatok alapján gyorsfagyasztott gyümölcsök gyártóvonalon a hűtőipari cégek fele 60 százalék feletti kihasználtsággal működött 2023-ban (12. ábra). A 2023. évben termelt gyorsfagyasztott gyümölcs mennyiségét alapul véve a TOP 5 vállalat 73,8 százalékos részesedést ért el az éves termelésből, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 60,5 százalék volt.

12. ábra: **A gyorsfagyasztott gyümölcsöt gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

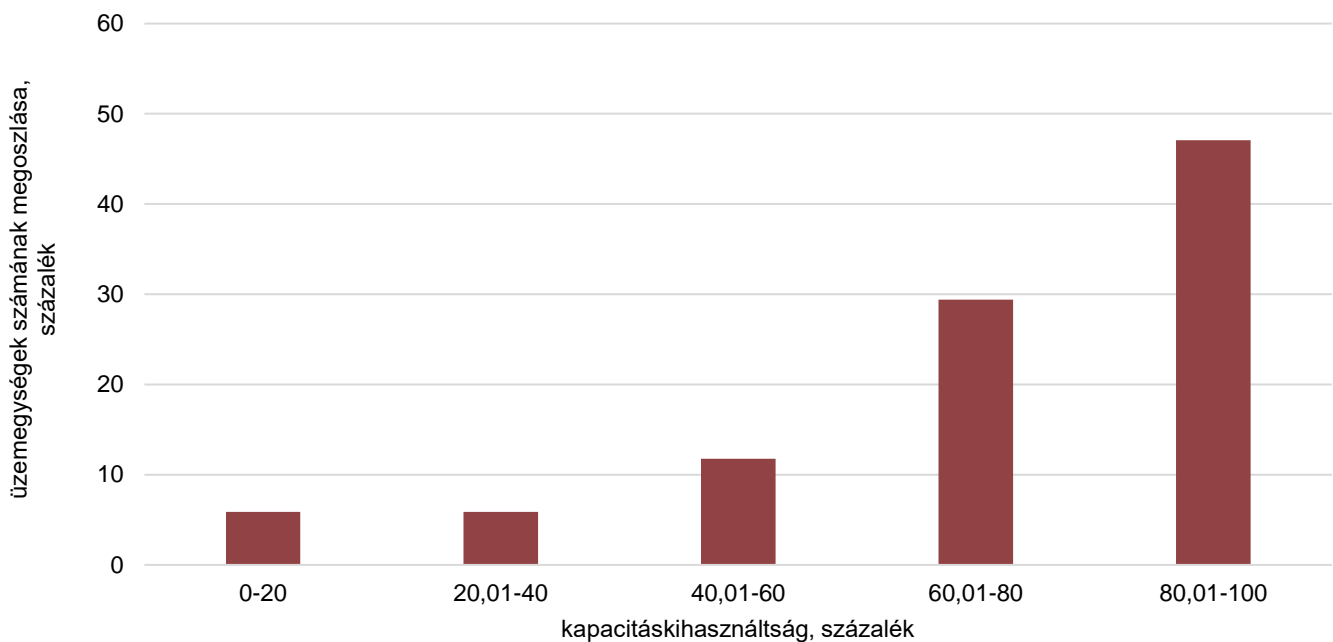
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Növényi, állati olajgyártás

1041 Olaj gyártás

A NAV 2023. évi előzetes adatai alapján a növényi olaj szakágazatban működő 46 db cégnek 98,3 százaléka külföldi tulajdonban volt, és mindössze 1,7 százaléka tartozott hazai tulajdonosokhoz (0,05 százalék önkormányzati, 0,1 százalék társas vállalkozás és 1,6 százalék magántulajdon). A tárgyévire vonatkozóan 17 telephelyről érkezett olajosmag-feldolgozásról adat, mindegyik egységnél működtek a gyártóberendezések, illetve gépek. A cégek közül 10 vállalkozás tartozott az 1041-es (Olaj gyártása) szakágazati nyilvántartásba, a többi vállalkozás mást jelölt meg főtevékenységként. Az adatközlő cégek 2023-ban 2,2 millió tonna olajos magot dolgoztak fel, ez 16 százalékkal volt több mint 2020-ban. A gyártóvonal óránként 285 tonna alapanyagot pörkölt, hántolt vagy csomagolt. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 84,6 százalékot tett ki a tárgyévben. Az üzemórák száma naponta átlagosan 14 óra volt, a gyártósor a megfigyelt időszakban pedig átlagosan 205 napot üzemelt.

A beérkezett adatok alapján a gyártóvonalak 47 százaléka tartozott a nagyon magas kapacitáskihasználtságú csoportba 2023-ban, 29 százalék került a magas kategóriába, a fennmaradó 24 százalékból 12 százalék a közepes, míg a maradék 12 százalék az alacsony és nagyon alacsony besorolást kapta (13. ábra). Az olajosmag-feldolgozással foglalkozó TOP 5 cég az éves termelés 97,6 százalékát fedte le, súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 85,4 százalék volt a vizsgált évben (5. táblázat)

13. ábra: **Olajosmag-feldolgozás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

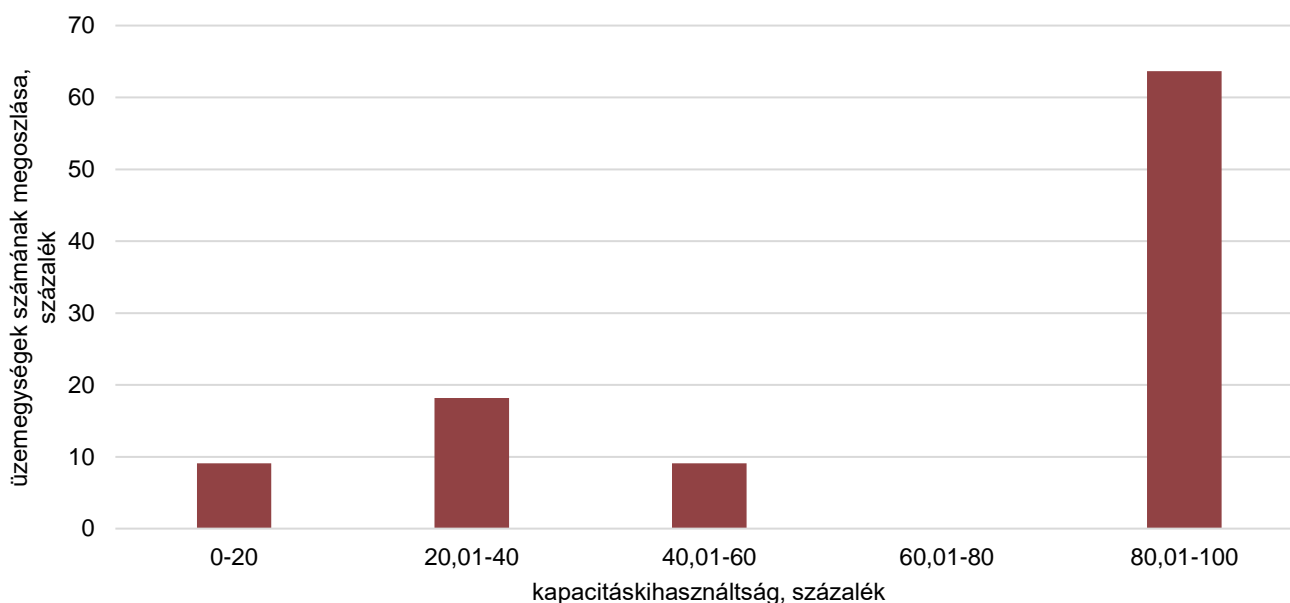
5. táblázat: **A hazai TOP 5 olajosmag-feldolgozó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Olajosmag-feldolgozás (napraforgó egyenértékben)	97,6	2 191 455	85,4
Hidegen sajtolt olajgyártás	98,5	21 731	91,5
Kenhető étkezési zsírok gyártása ^{a)}	94,3	4 555	62

^{a)} Állati eredetű

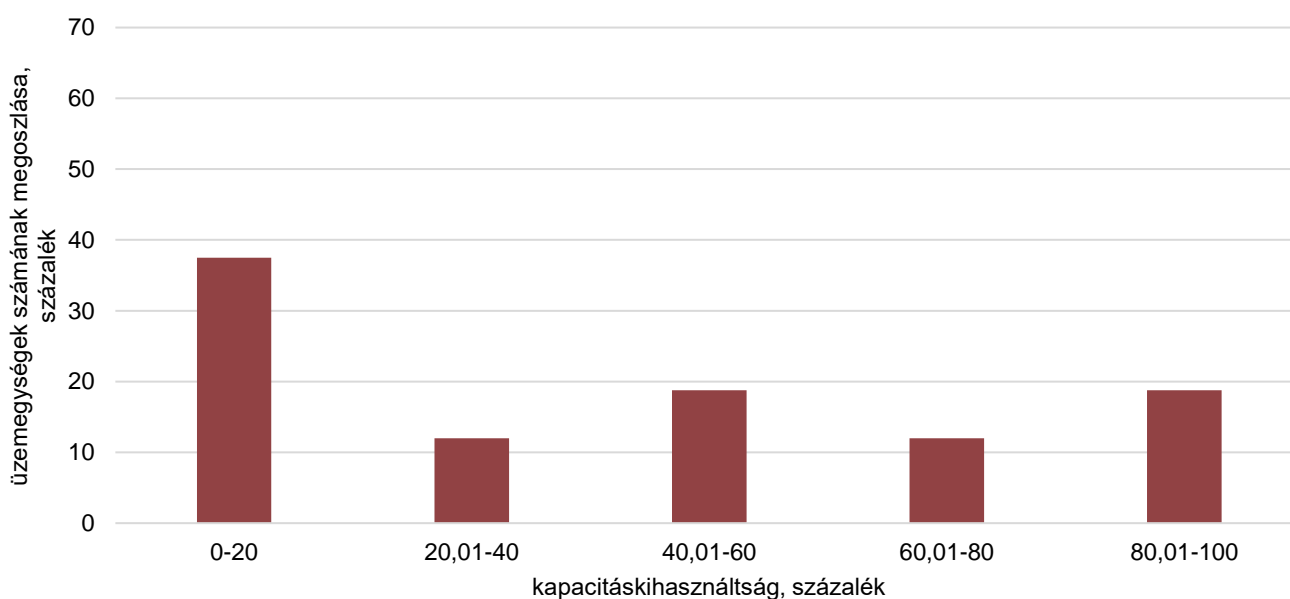
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A hidegen sajtolt olaj előállításával foglalkozó cégek közül 11 vállalkozás közölt adatot 2023-ra vonatkozóan, mindegyik vállalkozás vonalán történt gyártás a tárgyidőszakban. A szakágazati besorolás szerint 6 adatszolgáltató végezte főtevékenységként az olajgyártást (1041-es), a többi cég kiegészítő munkafolyamatként. A cégek 64 százaléka a nagyon magas kapacitáskihasználtságú kategóriába tartozott, míg a magas besorolásúba nem került be egyetlen cég sem. A beérkezett adatok alapján a közepes kihasználtsággal 9 százalék rendelkezett, míg ennél is alacsonyabban 27 százalék (14. ábra). A gyártóvonalon 21,7 ezer tonna olajat állítottak elő, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 87,4 százalék volt, 2020-hoz viszonyítva jelentősen javult az arány. Ennél a vonalnál bizonyos fázisokban még mindig jelentős a kézi munka. A gyártóvonal 2023-ban átlagosan 179 napon keresztül üzemelt, napi 11 órában. A hidegen sajtoló vonalon a TOP 5 cég az éves termelés 98,5 százalékát biztosította, míg a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 91,5 százalék volt.

14. ábra: **Hidegen sajtolt olajgyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

Kenhető zsírokból a vizsgált időszakban 4,6 ezer tonnát készítettek a vonalra rögzített adatok alapján. A 17 telephely jelentése szerint csak 1 egységnél nem történt gyártás 2023-ban. Ezek a cégek elsősorban húsipari vállalkozások, amelyek kiegészítő tevékenységként végzik az étkezési zsír előállítását. A vonal éves súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 41 százalék volt, amely 2020-hoz képest valamelyest romlott. A kenhető zsírok gyártása átlagosan 142 napon és 6 órán keresztül folyt a tárgyévben. A gyártó cégek 31 százaléka a magas és nagyon magas kapacitáskihasználtságú kategóriába tartozott, 19 százaléka a közepes és 50 százaléka az alacsony, illetve nagyon alacsony kihasználtságú csoportba (15. ábra). A TOP 5 vállalkozás az éves előállított mennyiség 94,3 százalékát adta, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtságuk pedig 62 százalékot tett ki.

15. ábra: **Kenhető étkezési zsírgyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

Tejfeldolgozás

1051 Tejtermék gyártása

A tejtermékgyártás egy dinamikusan fejlődő szakágazat Magyarországon, amely az élelmiszeriparon belül alapanyag-termelés és feldolgozás szintjén is jelentős támogatásokban részesült. Ez a gyártósorok modernizációja, új gépállomány beszerzése mellett az innovatív termékfejlesztésben, a vásárlói igények fokozott kielégítésében és ezáltal jövedelmezőbb tevékenységben is megmutatkozik. A tejfeldolgozási gyártósorok adatai jó lefedettséggel bírtak, mivel az összes nagy és középkategóriájú vállalat, amelyek a termelésükkel a piacra hatással vannak, adatot szolgáltatott a 2023-as évre vonatkozóan. Az üzemek nagy része (58 százaléka) a 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján magyar tulajdonban volt. Növekedett a külföldi tulajdon ebben a szakágazatban, mivel 2023-ban meghaladta a 41 százalékot Magyarországon a jegyzett tőke arányának megoszlása szerint. Az adatszolgáltatást teljesítő cégek 73,6 százaléka tartozott az 1051-es szakágazathoz, míg a fennmaradó vállalkozások más szakágazati besorolásúak (pl. 0141 tejhasznú szarvasmarha-tenyésztés stb.) voltak. Adatszolgáltatás összesen 340 gyártóvonalról érkezett.

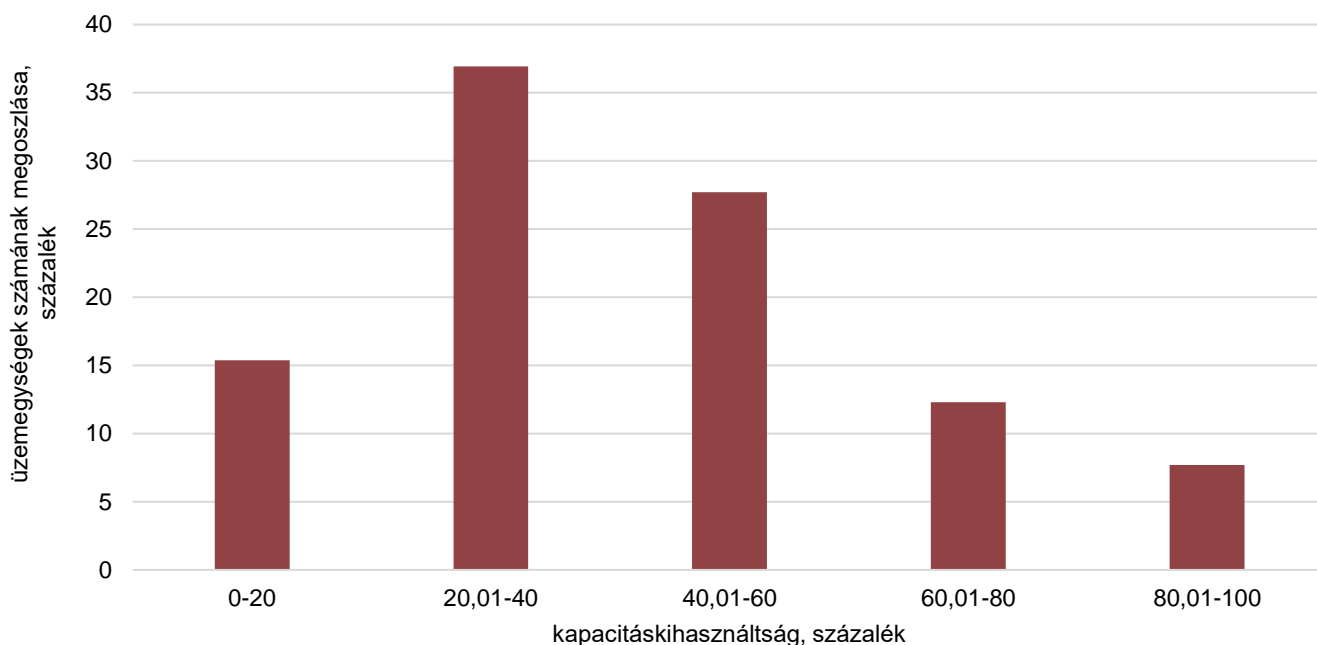
A tejfeldolgozási szakágazatban a mikrovállalkozások vannak többségben, azonban a 8 nagy cég termelése lefedte a tejfeldolgozás több mint 80 százalékát. A tejfeldolgozási szakágazatba tartozó cégek és tejfeldolgozást végző vállalkozások (67 cég, 72 üzemegység) a 2020-as évhez hasonló mértékben szolgáltatott adatot. Az elmúlt években több vállalkozás kezdett bele a tejfeldolgozásba, azon belül is a sajt készítés tevékenység (kézműves, kisipari feldolgozás) bővült legnagyobb mértékben. Ehhez a támogatások is jelentős mértékben hozzájárultak. Az új üzemek indítása mellett több nagy cég új termékvonalat épített, emellett jelentős fejlesztéseket hajtott végre, mellyel kapacitásnövekedést értek el, illetve új technológia bevezetésével, új termékpalettával léptek ki a piacra. Voltak olyan cégek is, akik végleg abbahagyták a termelést, az öreg gépeket leselejtezték és szét is szerelték.

A tejfeldolgozás során a pasztörözött tejkészítményeket, a savanyított és savanyú tejkészítményeket és a tejszínt gyártó vonal esetében egyazon gyártósoron is történhet a gyakorlatban a termelés, amely nagymértékben nehezítette az adatszolgáltatást. A kiszerezéstől függően a gyártósorok műszaki kapacitásának megadásánál is lehetnek eltérések. A tejfeldolgozó vonalakkal a vállalkozások általában a töltőgépet vagy a csomagológépet határozták meg szűk keresztmetszetként, és így küldték be jelentéseiket. A tejfeldolgozáshoz tartozó hűtőtárolók műszaki kapacitása, befogadóképessége 17,1 ezer tonna volt a vizsgált évben a beérkezett adatok alapján. A 2023-as évre adatot szolgáltató, tejfeldolgozási tevékenységet végző cégek jelentős kapacitáskihasználtsági különbségeket mutattak. Az eltérő gyártóvonalak értékeinél figyelembe kell venni, hogy a műszaki kapacitások kihasználását számos tényező (piaci viszonyok, kiszerezés, termék, technológia stb.) határozza meg.

A pasztöröző berendezések súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 39,6 százalék volt 2023-ban, 2,1 százalékponttal magasabb, mint 2020-ban. A pasztöröző berendezések 52,3 százaléka nem érte el a 40 százalékos, és csupán az üzemegységek ötödénél haladta meg a termelés a 60 százalékos kapacitáskihasználtságot 2023-ban (16. ábra). A termelésben részt vevő első öt cég (TOP 5) súlyozott kapacitáskihasználtsága 41,1 százalék a pasztöröző berendezéseknél, míg a pasztörözött tejfeleségeket gyártó vonalakkal 57,6 százalék volt (6. táblázat). A pasztöröző berendezéseknél a TOP 5 cég esetében 2020-hoz képest mindhárom kategóriánál növekedés volt tapasztalható 2023-ban.

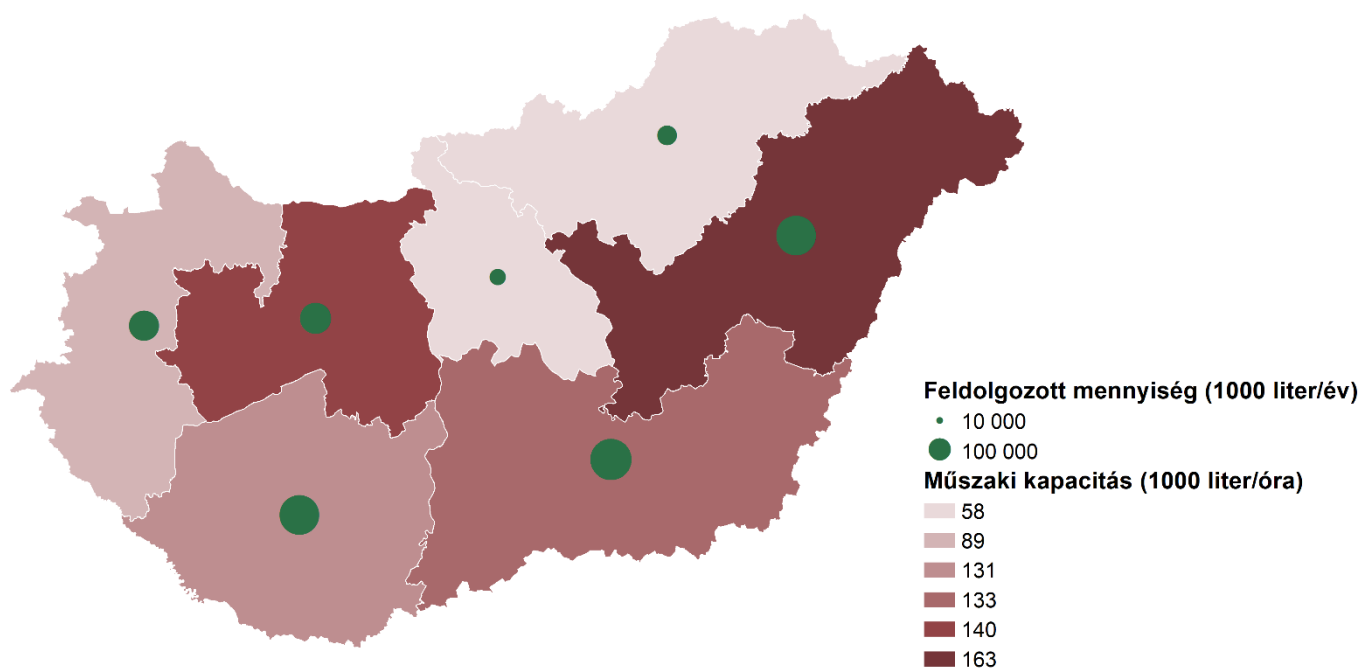
A tejtermékgyártás nagy árutermelői a Dunántúlon és az Alföldön találhatók, de a cégek telephelyei minden vármegyében, nagyvárosban elérhetők. Mivel összesen 72 telephelyről érkezett adat a pasztöröző berendezések esetében, így az adatszolgáltatói védelem miatt csak régiós bontásban lehet megjeleníteni a tejfeldolgozási adatokat a térképen. Változás következett be a 2023-as évben 2020-hoz képest, mivel a feldolgozott mennyiség csökkent, 36 millió literrel. A legmagasabb műszaki kapacitást a pasztöröző berendezéseknél Észak-Alföldről jelentették 2023-ban, míg a feldolgozott mennyiséget tekintve Dél-Alföldé a vezető szerep, ahol közel 350 millió liter tej pasztörözése történt meg. A tejjparban a legkisebb műszaki kapacitással és feldolgozott mennyiséggel továbbra is Közép-Magyarország rendelkezett 2023-ban (17. ábra).

16. ábra: **Pasztöröző berendezések kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

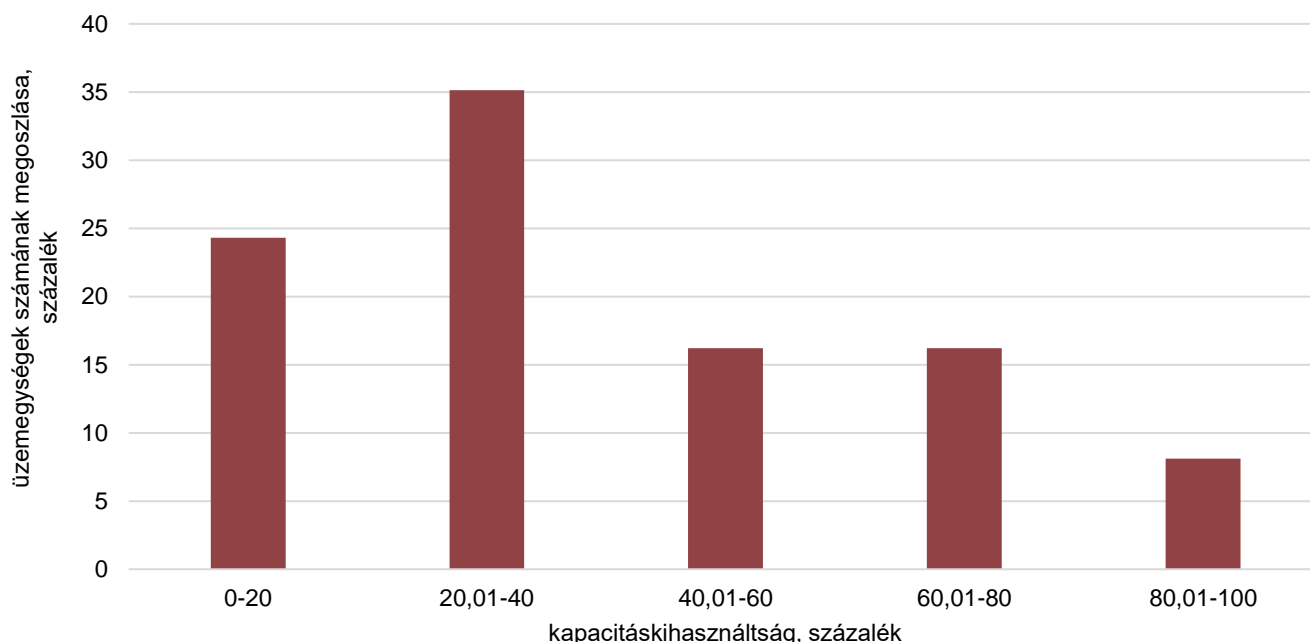
17. ábra: **A pasztöröző berendezések feldolgozott mennyiségének és műszaki kapacitásának alakulása régiónként, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A beérkezett adatok alapján 2023-ban 772,2 ezer liter tejet pasztörözhettek volna egy óra alatt, UHT-tejből 120,6 ezer litert, míg tejszínből 36,4 ezer litert (több mint felére esett vissza 2020-hoz képest) állíthattak volna elő az adott gyártóvonalon óránként. Magyarországon az egy óra alatt előállított tejkészítmények esetén a natúrsajt-gyártás 29,9 (2020-hoz képest 5 tonnával nőtt, több új cég kezdett bele a sajt-készítésbe), a vaj 5,8, a vajkrém 8,9 tonnával vette ki a részét a tej feldolgozásakor. Túróból 20 tonna előállítására voltak képesek a hazai termelők egy óra alatt 2023-ban. A savanyú tej és savanyú tejszínkészítményeket gyártó vonalak súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 34,3 százalék (a TOP 5 cégnél 40,9 százalék) volt 2023-ban. A gyártóvonalra az alacsonyabb kihasználtság jellemző, mivel a savanyú tej- és tejszínkészítményeket gyártó üzemegységek közel 60 százalékának a kihasználtsága nem érte el a 40 százalékot. A savanyú tej és tejkészítményt gyártók csupán 8 százalékának kapacitáskihasználtsága esett a nagyon magas kategóriába, 80 százalék fölé 2023-ban (18. ábra).

18. ábra: **A savanyú tej és savanyú tejszínkészítmény gyártóvonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

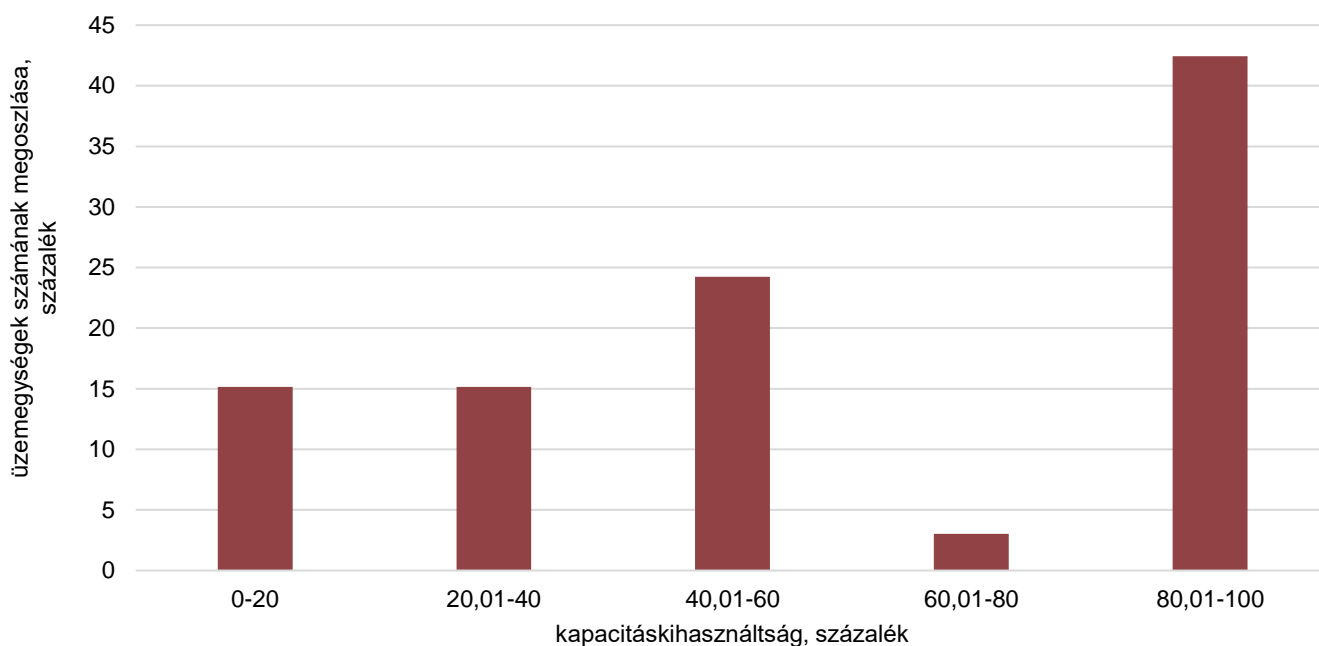
Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A túrógyártó vonallal rendelkező cégek súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 37,2 százalék (TOP 5-nél 44,9) volt 2023-ban. A túró hazánk egyik speciális terméke, gyártásakor az üzemegységek közel harmadánál nem érte el a kihasználtság a 40 százalékot, és több mint 40 százalékánál nagyon magas kapacitáskihasználtsággal működtették a gyártóvonalakat (19. ábra). A natúrsajt-gyártó vonallal rendelkező vállalkozások súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 65,6 (4 százalékpont csökkenés), míg az ömlesztettsajt-gyártó sornál 30,4 százalék volt 2023-ban (ami 3,1 százalékpontos növekedést eredményezett 2020-hoz képest). A sajtgyártás kapacitáskihasználtsági ellentétes irányba mozdultak el a 3 évvel ezelőtti mozgáshoz képest. A natúrsajt-gyártó vonalaknál a cégek több mint fele együttesen magas és nagyon magas kapacitáskihasználtsággal dolgozik, és közel 25 százalék körüli azon üzemegységek aránya, ahol a kihasználtság nem éri el a 40 százalékot (20. ábra).

A TOP 5 natúrsajt-gyártó vonallal rendelkező cégek súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 65,6 százalék, míg az ömlesztettsajt-gyártó sornál 31,5 százalék (ez 5,2 százalékpontos csökkenés és 5,5 százalékpontos növekedés 2020-hoz képest) volt 2023-ban. A beérkezett adatok alapján az ömlesztett sajt nál az éves termelt mennyiség több mint 90 százalékát a TOP 5 cég adta 2023-ban is (6. táblázat). A legnagyobb 5 vállalkozás éves termelése a gyártóvonalak többségénél meghaladta a 73 százalékot

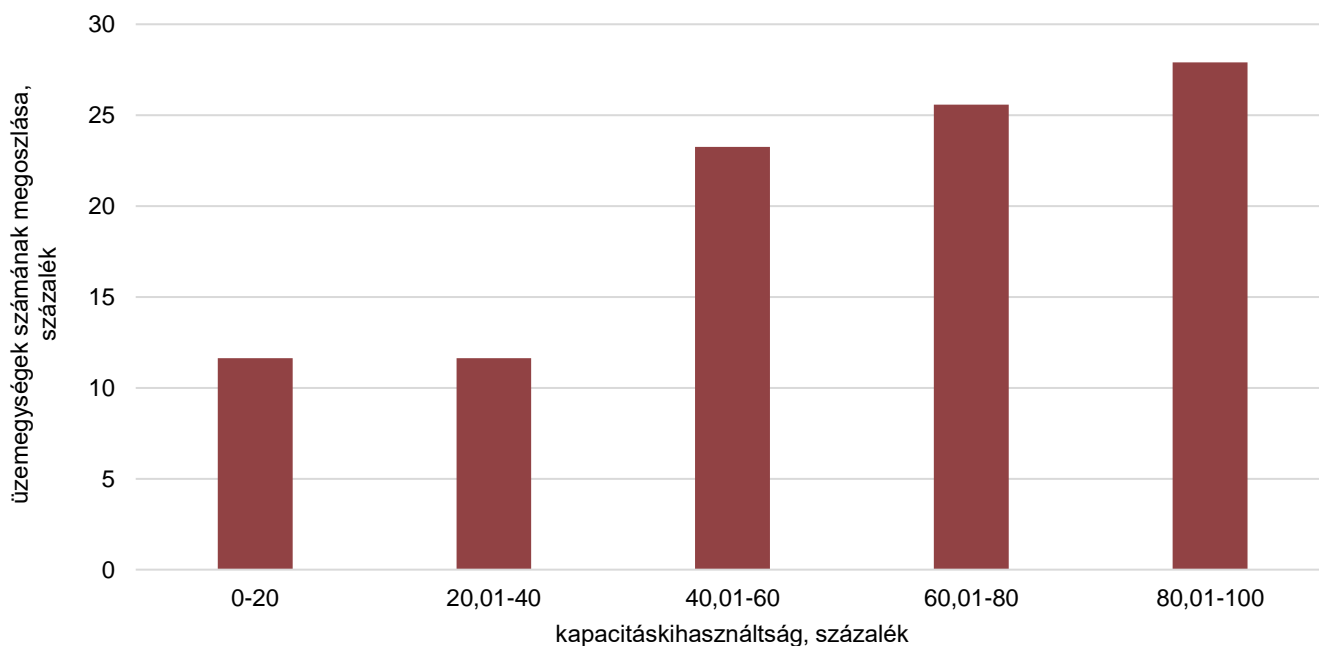
(kivéve a túrógyártó vonalét, amely 63,4 százalék), ez is a tejfeldolgozás erős koncentrációját mutatja. A TOP 5 vállalkozások esetén legnagyobb mértékben, 6,8 százalékkal (+75,6 ezer liter) a pasztőröző berendezés éves termelése emelkedett. A TOP 5 vállalkozásoknál a legnagyobb mértékben a vajkrémgyártás (-29,1 százalék) és a túrógyártás (-27,7 százalék) éves termelése csökkent a 2020-as értékekhez képest.

19. ábra: **A túrógyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

20. ábra: **A natúrsajt-gyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

6. táblázat: **A hazai TOP 5 tejtermékgyártó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonalak	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága ^{a)} , százalék
Pasztöröző berendezés, ezer liter/év	78,3	1 193 645	41,1
Pasztörözött tejfeleségeket és tejkészítményeket gyártó vonal, ezer liter/év	76,1	196 273	57,2
Savanyú tej és sav. tejszínkészítmény-gyártó vonal, ezer liter/év	76,6	91 308	40,9
Tejszíngyártó vonal, ezer liter/év	88,8	11 945	39,0
Túrógyártó vonal, tonna/év	63,4	12 991	44,9
Desszert jellegű sajt- (túró) készítményeket gyártó vonal, tonna/év	97,2	15 010	47,9
Vajgyártó vonal, tonna/év	95,2	4 966	37,9
Vajkrémgyártó vonal, tonna/év	82,6	3 647	30,6
Natúrsajt-gyártó vonal, tonna/év	73,1	54 839	65,6
Ömlesztettsajt-gyártó vonal, tonna/év	94,7	19 848	31,5

^{a)} A pasztörözött tejkészítményeket gyártó vonal, a savanyított és savanyú tejkészítményeket gyártó vonal és a tejszíngyártó vonal esetében egyazon gyártósoron is történhet a gyakorlatban a termelés. A kiszerezéstől függően a gyártósorok műszaki kapacitásának megadásánál és a kapacitáskihasználtságnál is lehetnek eltérések.

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

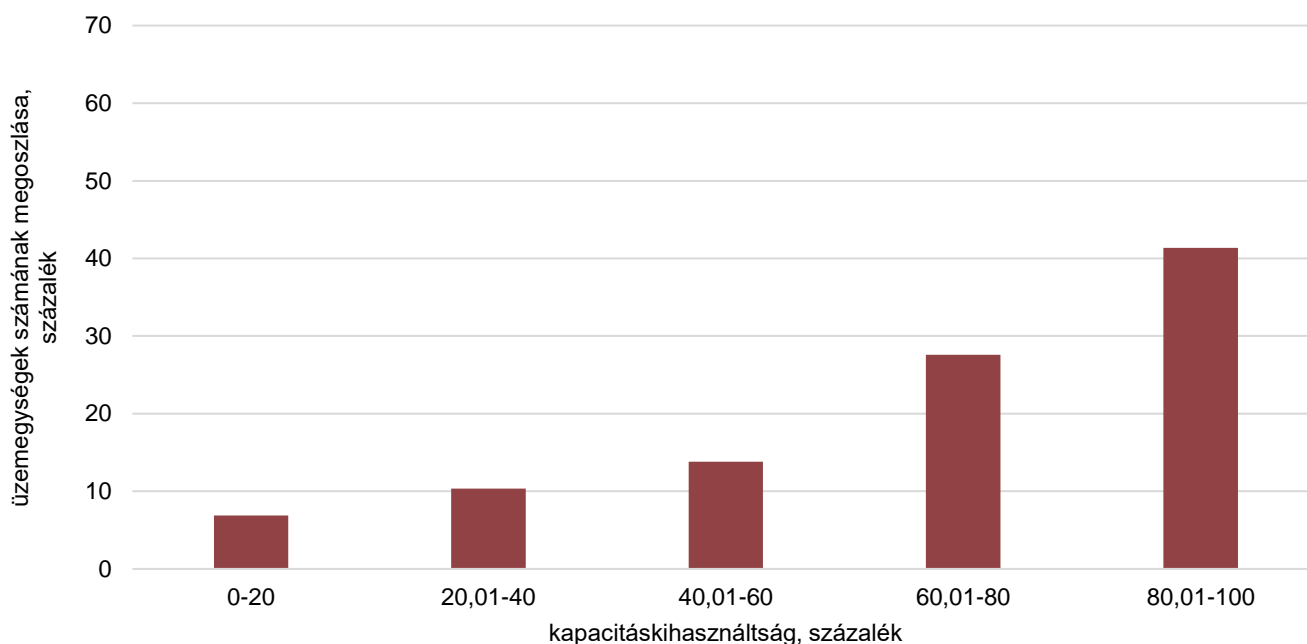
1052 Jégkrém gyártása

A NAV 2023. évi előzetes adatbázisa alapján 2023-ban 37 vállalkozás foglalkozott jégkrémgyártással, illetve fagyaltkészítéssel. A jégkrémgyártó cégek 5,7 százaléka volt külföldi kézben, 2,8 százaléka belföldi társaság tulajdonában és 91,5 százaléka pedig hazai magántulajdonban. A 2023-as évre vonatkozóan 34 vállalkozás küldte be az adatát, amely szerint 47,7 ezer tonna jégkrémet állítottak elő. Ez a 2020-as termelt mennyiségnek mindössze a harmada lett. Öt telephely jelezte, hogy gyártóvonallal rendelkezik, de a tárgyévben nem volt termelése. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága a beérkezett adatok alapján 34 százalék volt a vizsgált időszakban. A cégek közül csak 5 cég végezte a 1052-es szakágazatot főtevékenységként, a fennmaradó 29 vállalkozás más egyéb édességgyártáshoz kapcsolódóan készített jégkrémet. A gyártás a 2023-as évben átlagosan 126 napon keresztül napi 5 órában történt. A jelentést küldő vállalkozások 41 százaléka tartozott a nagyon magas kapacitáskihasználtságú kategóriába, 28 százalék a magasba, 14 százalék pedig a közepes csoportba. A többi üzemegység (17 százalék) az alacsony és a nagyon alacsony kategóriába tartozott (21. ábra). A TOP 5 cég az éves termelés 99,6 százalékát adta 2023-ban, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 34 százalék volt (7 táblázat).

7. táblázat: **A hazai TOP 5 jégkrémgyártó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Jégkrémgyártó vonal	99,6	47 518	34

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

21. ábra: **Jégkrémgyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Malomipari termék, keményítő gyártása

1061 Malomipari termék gyártása

A hazai malomipari termékek elsősorban azok a gabonafélékből előállított termékek, amelyek a malomiparban úgynevezett primer feldolgozással, malomipari műveletekkel állítanak elő. Ezen technológiai eljárások közé tartozik az őrlés, a hántolás és egyéb (korszerű) termékek pelyhesítése, puffasztása, extrudálása. A malomipari termékek rendkívül változatos termékpalettával rendelkeznek, a készítmények között megtalálhatók az őrlemények (például liszt, dara), a hántolt termékek (például rizs) és a puffasztott rizs, kukoricapehely is. Legfontosabb gabonafélék: búza, kukorica, árpa, rizs, köles, de Magyarországon a búza az elsődleges gabonaféle. A malomipari tevékenység nagymértékben gépesített, de az automatizáltságot tovább lehetne fokozni (IPAR 4.0-ás megoldások használatával, a megújuló energiaforrások növekvő arányú használatával). A hazai malomipar jelentős felvásárlói a kisebb pékségek, egyéni vállalkozók, ezen felül a felhasználók között pizzériák, éttermek, tésztagyártók is megtalálhatók. A malmok többnyire csupán alaplisztek gyártanak nagy mennyiségben, és kevés malom van felkészülve, hogy a változó fogyasztói igényekre reagáljon, ezáltal a szénhidrátcsökkentett, az emelt rosttartalmú, a gluténmentes, a mentes termékek elérhetősége egyelőre még elég alacsony.

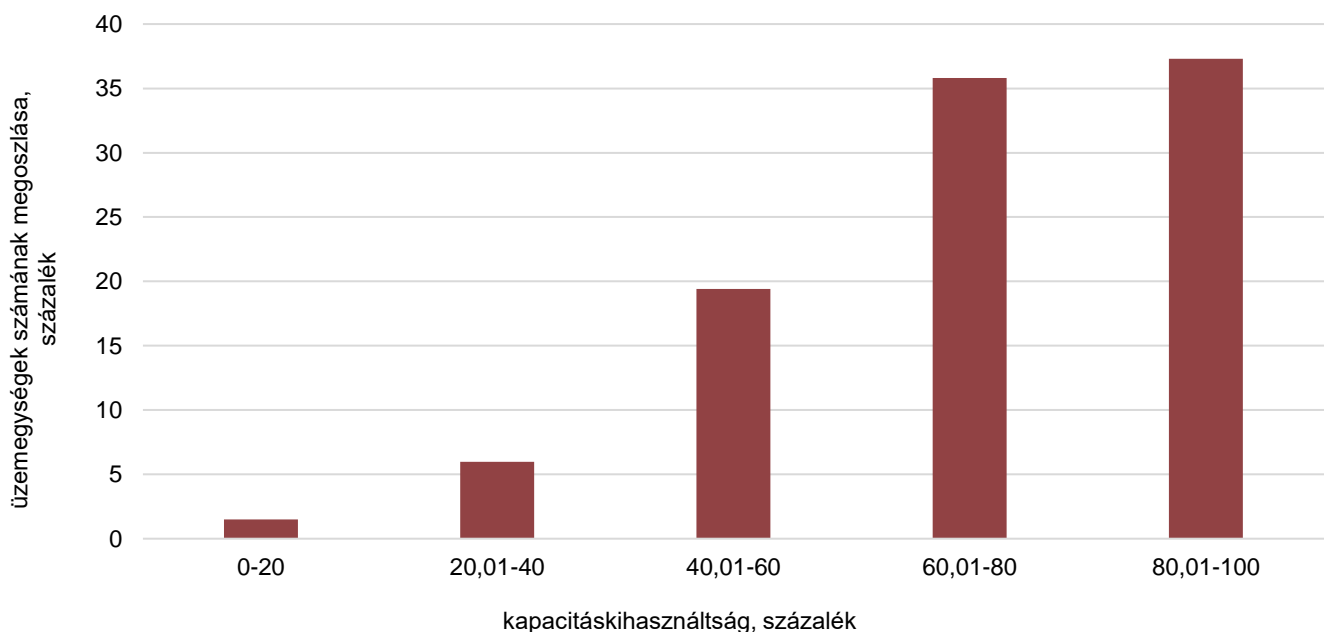
Alapvetően a malomipar kapacitás szempontjából két részre osztható. Vannak a nagy malmok, ahol a napi búzkapacitás meghaladja a 200 tonnát, és a kis malmok, ahol a napi kapacitás 50-100 tonna körüli. A malomipar árnyaltabb annál, mint amit a malmok száma és kapacitása mutat, hiszen egy-egy céghez több malom is tartozhat. A legtöbb malomipari vállalkozás nem rendelkezik külön berendezéssel búza, rozs vagy kukorica őrlésére, hanem egy vonalon történik az őrlés felváltva. A malmok lokációja az ország egész területére kiterjed, és nem kapcsolódik szorosan a termőterületekhez.

Amíg 2020-ban a pandémia gyakorolt negatív hatást a malomipari szakágazatra, addig 2023-ban az orosz–ukrán háború forgatta fel alaposan az európai és a magyar gabonapiacot, a búza minőségének és mennyiségének változása az adott év időjárási viszonyaitól függően megnehezítette a minőségi termékgyártást, fajtaválasztáskor a termésmennyiség előtérbe kerül a minőséggel szemben a mezőgazdasági fázisban.

A malomipari szakágazatban tevékenykedő vállalkozások közül közel 25 százalék külföldi tulajdonban, 26 százalék belföldi társaság tulajdonában, 49 százalék hazai magántulajdonban és 0,16 százalék önkormányzati tulajdonban volt a NAV-adatbázis 2023-as előzetes adatai szerint.

A beérkezett és feldolgozott adatok alapján 2023-ban a malomipari szakágazatba sorolt gyártóvonalakra 82 cég küldött adatot összesen 189 vonalra, míg 2020-ban 95 cég jelentett 208 vonalra. Malomipari őrlővonalról 48 cég jelentett összesen 68 telephelyről. Az őrlésről adatot küldő vállalkozások 71 százaléka rendelkezett 1061-es szakági besorolással, a többi cég egyéb szakágazatba tartozott. A teljesség igénye nélkül például: 0150 Vegyes gazdálkodás, 1062 Keményítő, keményítőtermék gyártása, 1071 Kenyér, friss pékáru gyártása, 1073 Tésztafélék gyártása és 2014 Szerves vegyi alapanyag gyártása szakágazatba sorolt vállalkozások szerepeltek a mintában. Az adatszolgáltatók adatai szerint a malomiparban tevékenykedők névleges gabonátároló kapacitása 958 ezer tonna volt 2023-ban.

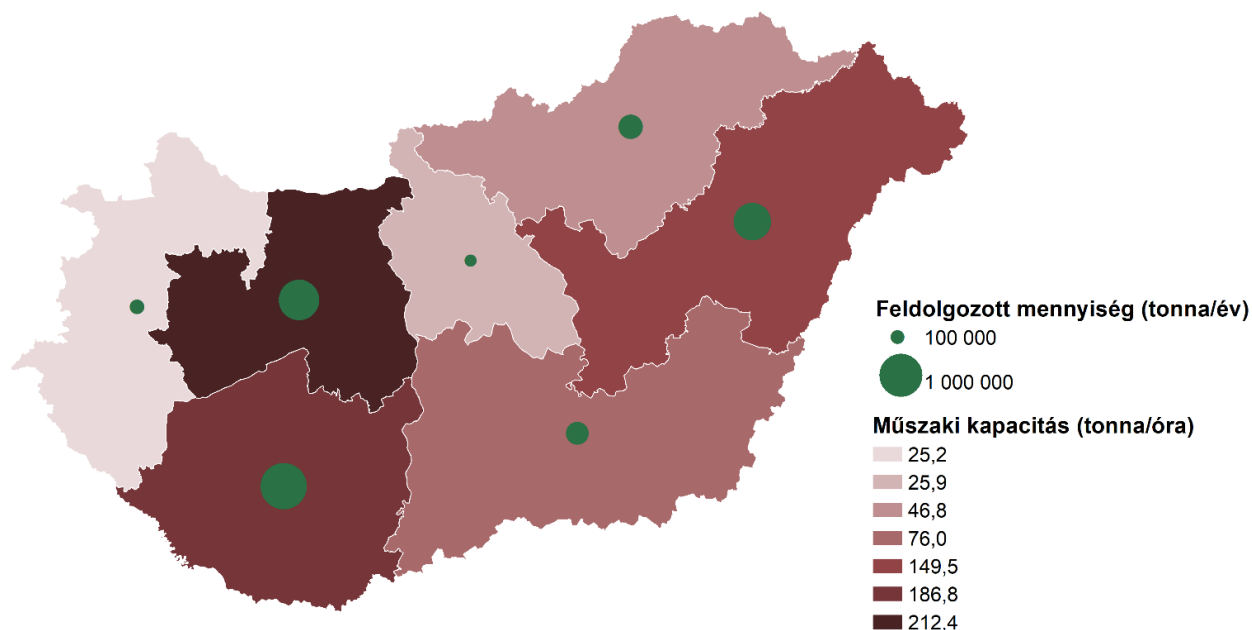
22. ábra: Őrlővonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A malomiparban őrlési tevékenységet végző üzemegységek 37 százaléka dolgozott 80 százalékot is meghaladó, vagyis nagyon magas kapacitáskihasználtsággal 2023-ban. A magas kihasználtsággal dolgozó üzemegységek aránya 36, a közepes és alacsony kapacitáskihasználtság kategóriába sorolt üzemegységek részaránya 6–20, az alacsony kihasználtságú üzemegységeké pedig 2 százalékos volt (22. ábra). Az őrlővonalaknál a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 74 százalék volt 2023-ban a beérkezett adatok alapján. Az őrlővonalaknál átlagosan 211 üzemnapon 15 órán át dolgoztak 2023-ban.

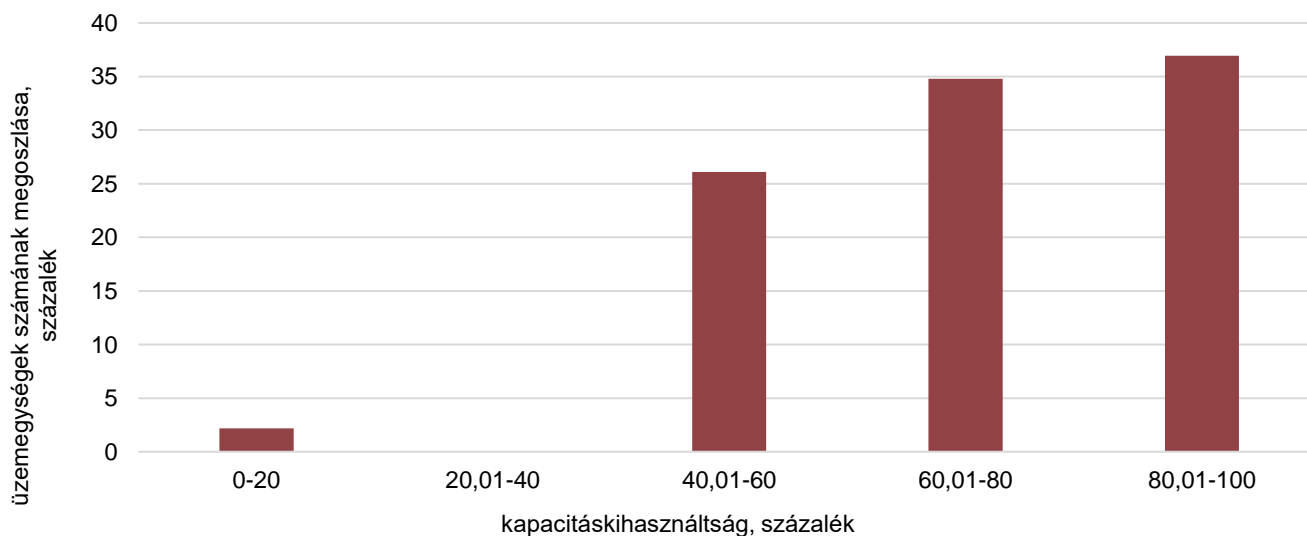
23. ábra: **Malomipari őrlőberendezések termelésének és műszaki kapacitásának alakulása régiónként, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A malomipari őrléssel foglalkozó üzemegységek gyártóvonalai szinte minden vármegyében megtalálhatóak, viszont vannak olyan vármegyék, ahol kevesen végeztek őrlési tevékenységet 2023-ban, emiatt – az adatszolgáltatói védelem érdekében – a térképes megjelenítés csak régiónként lehetséges. A legnagyobb műszaki kapacitással a Közép-Dunántúlon rendelkeztek az üzemegységek – 210 tonna/óra feletti műszaki kapacitás –, a legalacsonyabb műszaki kapacitás – 25 tonna/óra alatti – pedig a Nyugat-Dunántúl régióból jelentették 2023-ban. Ugyanakkor, ha a feldolgozott mennyiséget vesszük figyelembe, a legnagyobb felöntéssel a Dél-Dunántúlon rendelkeztek az üzemegységek – 1 175 ezer tonna/év –, a legalacsonyabb feldolgozott nyersanyagmennyiséget – 18 tonna/év – pedig a Közép-Magyarországi régióból jelentették 2023-ban (23. ábra).

24. ábra: **Búzaőrítő vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Búzaőrlő vonalról 37 cég jelentett összesen 46 telephelyről. A búzaőrlésről adatot küldő vállalkozások 73 százaléka rendelkezett 1061-es szakági besorolással, a többi cég egyéb szakágazatba tartozott. Mint például: 0150 Vegyes gazdálkodás, 1062 Keményítő, keményítőtermék gyártása, 1071 Kenyér, friss pékáru gyártása, 1073 Tésztafélék gyártása szakágazat. A búzaőrlő vonalaknál a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 80,6 százalék volt 2023-ban, amely az előző 2020-as felméréshez képest közel 3 százalékponttal magasabb. A búzaőrlő vonalaknál átlagosan 225 üzemnapon 16 órán át dolgoztak. A búzaőrléssel foglalkozó üzemegységek 2 százaléka nagyon alacsony és 26 százaléka közepes kapacitáskihasználtsággal működött 2023-ban. A magas kapacitáskihasználtságú üzemegységek aránya közel 35 százalék, míg a nagyon magas kategóriában dolgozók pedig 37 százalékos volt a megfigyelt időszakban.

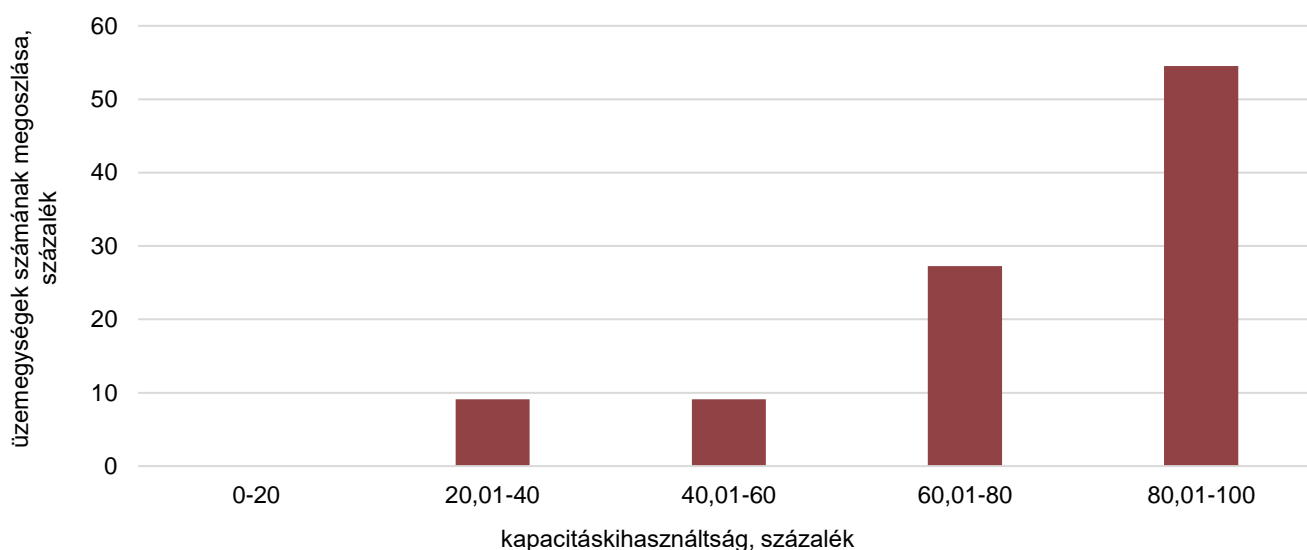
8. táblázat: **A hazai TOP 5 malomipari termelést végző vállalkozás részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Búzaőrlő vonal	74,5	979 451	84,0
Kukoricaőrlő vonal	98,4	2 291 610	72,2
Rozsőrlő vonal	97,7	8 096	74,7
Gabona reggeli étel, puffasztott, extrudált kész élelmiszer	82,9	6 917	54,0
Automata és félautomata lisztcsomagológép	93,7	180 518	63,0

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A beküldött adatok szerint búzaőrlő vonalon a TOP 5 cég a teljes termelt mennyiség 84 százalékát fedte le, amelyből három vállalat az 1061-es Malomipari termék gyártása szakágazatba, egy az 1073-as Tésztafélék gyártásba, egy pedig 1062-es Keményítő, keményítőtermék gyártása szakági besorolással rendelkezett. A TOP 5 vállalkozás súlyozott kapacitáskihasználtsága 84 százalékot volt a megfigyelt körben 2023-ban (8. táblázat).

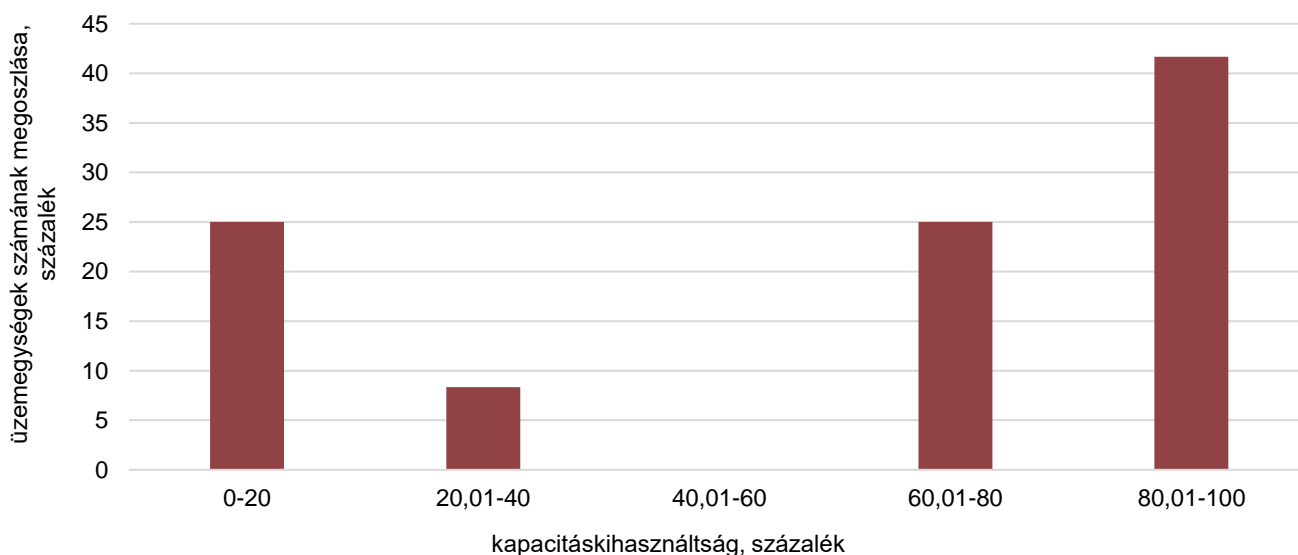
Kukoricaőrlő gyártóvonalról 12 cég szolgáltatott adatot 2023-ban, azonban az adatok értelmezésénél figyelembe kell venni, hogy a korábbi években nem szerepelt az adatszolgáltatók között egy jelentős műszaki kapacitással rendelkező vállalkozás, amely nem 1061-es szakági besorolással rendelkezett, ezért az adatok korábbi évekkel való összehasonlítása nem lehetséges. A beküldött adatok szerint a gyártóvonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 71,8 százalék volt a megfigyelt időszakban. Az üzemegységek 46 százaléka nagyon magas kapacitáskihasználtsággal üzemelt. A TOP 5 cég 98,4 százalékban fedte le a gyártóvonal termelését és súlyozott átlagos kapacitáskihasználtságuk 72,2 százalék volt. A feldolgozott nyersanyagmennyiséget figyelembe véve a vállalkozások 16,7 százaléka az 1062 Keményítő, keményítőtermék gyártása alá tartozott, és 58,3 százalékot tett ki azon vállalkozások részesedése, amelyek az 1061-es Malomipari termék gyártása szakágazatban voltak nyilvántartva.

25. ábra: **Kukoricaörlő vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Rozsörlő gyártóvonalak esetében 10 telephelyről érkezett adat, így a kapacitáskihasználtságot nem áll módunkban részletesen bemutatni. A megfigyelt körben egy óra alatt 300 tonna búza őrlésére voltak képesek az őrlőberendezések 2023-ban. Kukoricából 415 tonna, míg rozsból 7 tonna volt az egy óra alatt megőrölhető mennyiség a megfigyelés időszakában. Az adatszolgáltatók visszajelzései alapján a vállalkozások jellemzően nem rendelkeznek külön berendezéssel búza, kukorica vagy rozs őrlésére, hanem egyazon gyártóegységen felváltva történik az őrlés.

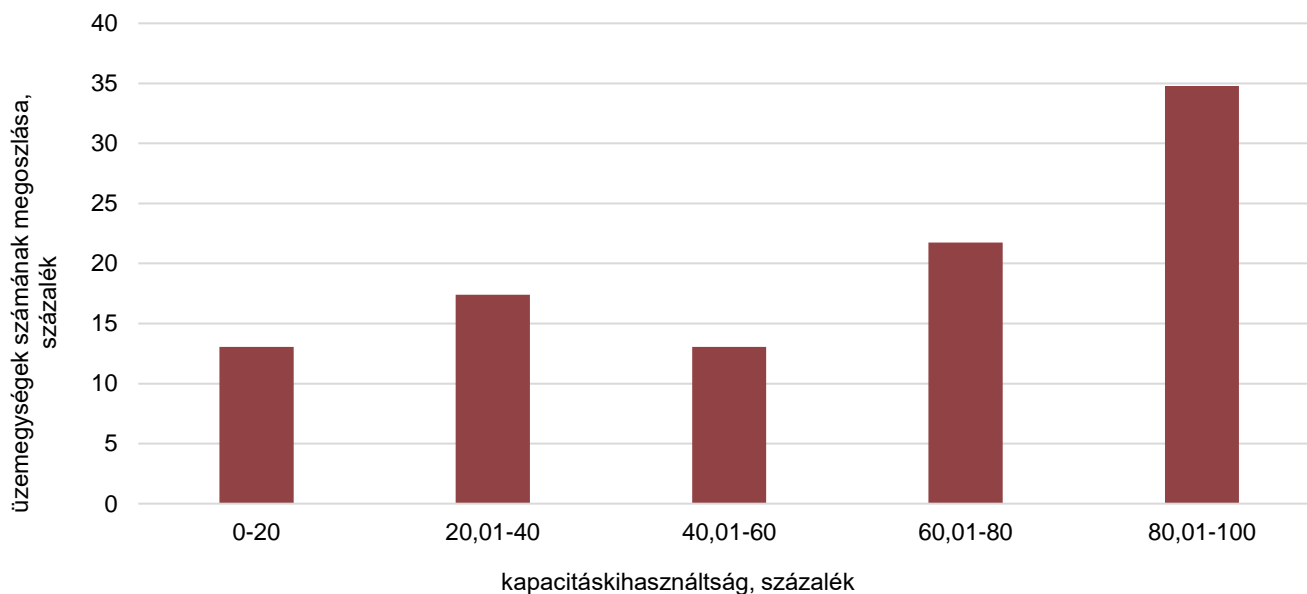
A hántolóvonalakat tekintve 2023-ban 14 üzemegységből érkezett jelentés, ahol búza, rizs és egyéb gabona hántolását végezték. A cégek 42 százaléka nagyon magas és 25 százaléka magas kapacitáskihasználtsággal dolgozott a megfigyelt időszakban (26. ábra). A hántolóvonalaknál a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsági mutató 74 százalék volt, és átlagosan 103 üzemnapon 8 órán át folytattak hántolási tevékenységet 2023-ban.

26. ábra: **Hántolóvonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A lisztcsomagoló gépeknél létezik automata és félautomata berendezés is. A lisztkésztermékek csomagolása különböző kiserelésben történik, vannak 20 és 50 kg-os zsákos lisztek, és vannak 1 kg-os, illetve 2 kg-os kiserelésű termékek is. A liszttermékek elsődlegesen közvetlen felhasználóknak készülnek, például pékségeknek, cukrászüzemeknek, száraztészta-készítőknek. A beérkezett és feldolgozott adatok szerint a lisztcsomagoló gépek 35 százaléka 80 százalék fölötti kapacitáskihasználtsággal működött 2023-ban (27. ábra).

27. ábra: **Automata és félautomata lisztcsomagoló gépek kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A lisztek csomagolásával foglalkozó vállalkozások közül a TOP 5 cég 93,7 százalékban fedte le a gyártóvonal termelését, és súlyozott átlagos kapacitáskihasználtságuk 63 százalék volt. Gabona reggeli étel, puffasztott, extrudált élelmiszergyártás vonalról 19 cég küldött adatot összesen 19 telephelyről, viszont tényleges gyártási tevékenység csak 18 üzemegységben történt a 2023-as évben. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 53,6 százalék volt 2023-ban.

Pékáru, téztafélék gyártása

1071 Kenyér, friss pékáru gyártása

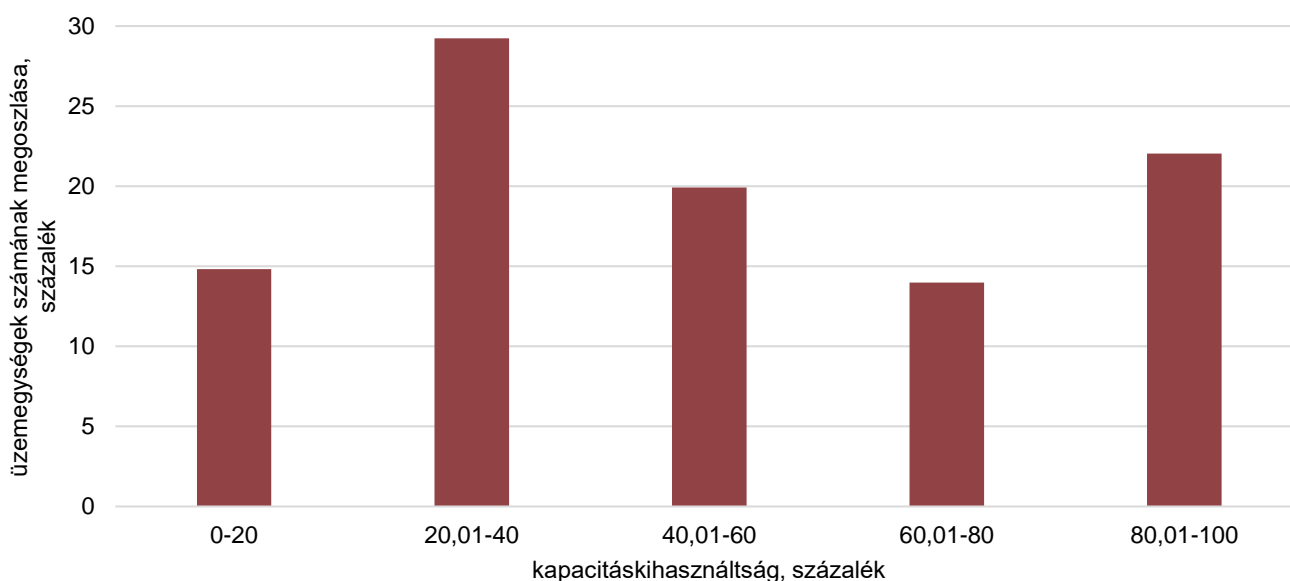
Magyarországon a sütőipar szakágazatban működő cégek mintegy 44 százaléka – a 2023. évi előzetes NAV-adatbázis alapján – hazai magántulajdonban, közel harmada belföldi társaság tulajdonában, 25 százaléka pedig külföldi tulajdonban volt a jegyzett tőke arányában. Az adatszolgáltatói kör nem tartalmazta a kis kézműves cukrászdákat, illetve a kürtőskalács-készítőket. A pékségek, sütőüzemek kapacitását – a korábbi évek gyakorlatának megfelelően – a telepített kemencék összes sütőfelülete határozta meg.

A magas alapanyag- és energiaárak 2023-ban is éreztették hatásukat a sütőiparban, egyrészt a vásárlói oldalt a fogyasztás visszaesése jellemezte, másrészt a piaci szereplők, pékségek próbáltak alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Ez jelenthette új technológiai megoldások, fejlesztések bevezetését vagy a logisztika és energia költségeinek a hatékonyabbá tételét. A fogyasztók árérzékenyebbé, tudatosabb vásárlókká váltak az infláció hatására, ugyanakkor a drágább minőségi termékből ritkábban, kevesebbet vásároltak, amely egyúttal az élelmiszer-pazarlás csökkenéséhez is vezetett. A kovászos technológia

– a pandémia óta kiváltképp – reneszánszát éli, ezt bizonyítja a számos kisebb pékség működése, ahol minőségi termékekkel, állandó termékfejlesztéssel elégték ki a vásárlói kör igényeit. A fagyasztott sütőipari termékek térhódítása töretlen. A jelentés adatai szerint a friss kenyér termelése több mint 31 ezer tonnával esett vissza, ugyanakkor a fagyasztott termékek előállításához közel 39 ezer tonnával nőtt. Ez technológiától függően félkészre vagy 90 százalékos készülségre sütt, aztán lehűtött (sokkolt) vagy fagyasztott termékek gyártását jelenti, amelyeket fogyasztás előtt az üzletben felengedés után készre sűtnek, esetenként – terméktől függően – csak felengednek, illetve fagyasztott, hűtött termékként vásárolva a fogyasztó saját maga készítheti el.

Általánosságban elmondható, hogy a sütőipar főbb gyártási vonalainak kapacitásai nincsenek kihasználva, van még mozgósítható tartalék a piaci szereplők számára.

28. ábra: **Sütőipari termékgyártás (kenyérfeleség) kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

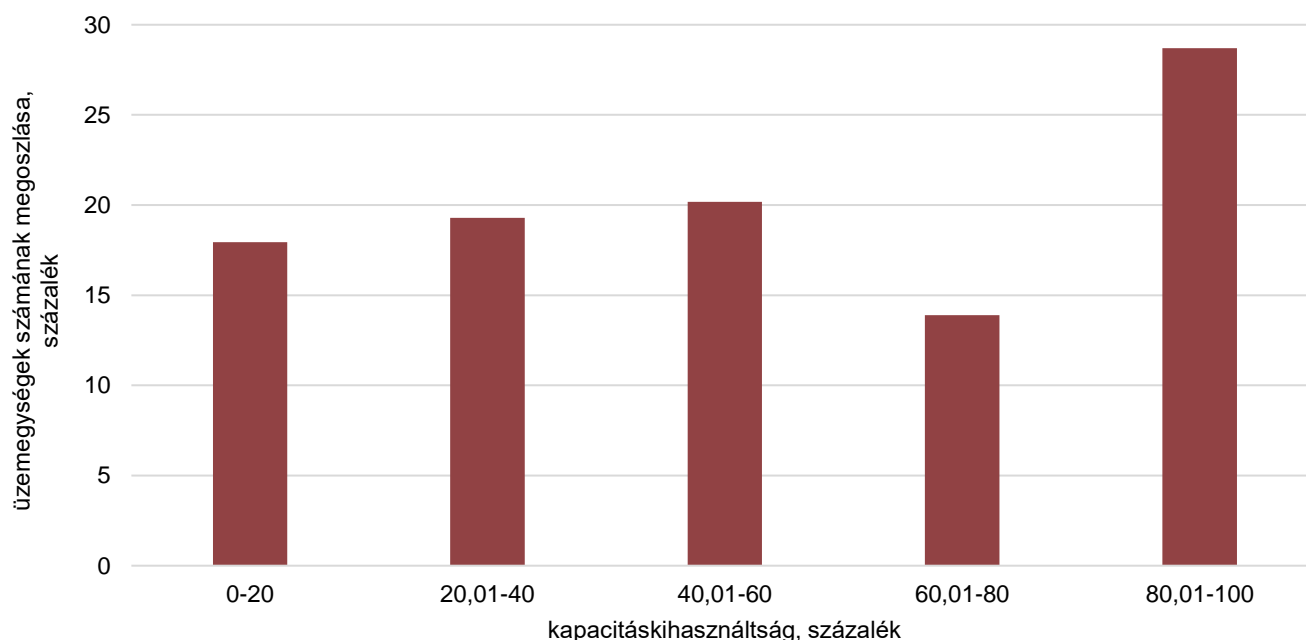
A beérkezett adatok alapján a friss kenyér 2023. évi termelt mennyisége 16 százalékkal volt kevesebb 2020-hoz képest, az egy óra alatt termelhető mennyiség, azaz a műszaki kapacitás pedig 24,7 százalékkal csökkent. Kenyérfeleségeket gyártó vonalról 236 telephelyről érkezett adat, amelyből 31 telephely összesen 12 élelmiszer-jellegű bolti vegyes kiskereskedelem, illetve egyéb kiskereskedelem szakágazatú céghez tartozott. 2020-ban 414 telephelyről küldtek adatot, ebből 66 telephely kötődött kiskereskedelmi alaptervékenységhez. A jelentős csökkenés hátterében egy cég kiskereskedelmi üzleteiben megszüntetett sütőüzemek állnak, amelyekben a friss termékek helyi előállítása megszűnt, fagyasztott, elősütött kenyeret, pékárut sűtnek készre, ezért ezeknek a vállalkozásoknak a műszaki kapacitása nem jelenik meg az adatokban. Ez magyarázatot ad a korábban említett közel egynegyed kapacitáscsökkenésre is.

A kenyérfeleségek gyártásáról jelentést tett sütőipari vállalkozások 22 százaléka tartozott a nagyon magas (80–100 százalék között) kapacitáskihasználtságú csoportba 2023-ban (28. ábra). A beérkezett adatok alapján a közepes és a magas kategóriákba a vállalkozások kicsit több mint kétharmada került, míg az alacsony és a nagyon alacsony sávba a cégek 44 százalékát lehet besorolni a beküldött adatok szerint. A százalékos megoszlás egyedül (+4 százalékponttal) az alacsony (20–40 százalék között) kategóriában nőtt, ahová többségében vélhetőleg a közepes kapacitáskihasználtságú csoportból (40–60 százalék) kerültek át a vállalkozások. A kenyérfeleségeket gyártó sütőipari vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 54,2 százalék volt 2023-ban, amely kismértékű növekedést mutat (+3,8

százalékpont) 2020-hoz képest. Erre a sütőipari vonalra – változatlanul – átlagosan napi 10 üzemóra és 306 munkanap volt a jellemző.

A péksütemények búzalisztből, élesztővel vagy más szerkezetlázító anyaggal, esetleg ízesítő-, dúsító-anyagokkal készülnek. Ebbe a termékkörbe tartoznak az egyéb finompékárúk, kiflik, zsemlék, bagettek, kalácsok stb. is. A beérkezett adatok alapján a friss pékáru előállított mennyisége 7,5 százalékkal csökkent, ezzel egyidejűleg a vállalkozások műszaki kapacitása 19,5 százalékkal volt alacsonyabb a tárgyévben, mint 2020-ban. Mindezek eredményeképp az átlagos kapacitáskihasználtság 11,5 százalékponttal, 50,2 százalékra javult. A sütőipari vonalon átlagosan 304 munkanapon napi 9 órán át dolgoztak. A pékáru gyártásról jelentést tett sütőipari vállalkozások 28,7 százaléka a nagyon magas kapacitáskihasználtságú csoportba tartozott a tárgyévben, ugyanez az arány 2020-ban 25 százalék volt. A magas és a közepes kategóriákba a cégek 34,1, míg az alacsonyba és a legalacsonyabba a 37,2 százaléka került. A leglátványosabb változást – a csoportokat külön-külön vizsgálva – az alacsony kategória könyvelte el, ahova közel 8 százalékponttal kevesebb vállalkozás került a tárgyévben, amelyek egy része vagy a nagyon alacsony, vagy a közepes sávba került át (29. ábra).

29. ábra: Sütőipari termékgyártás (pékáru) kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

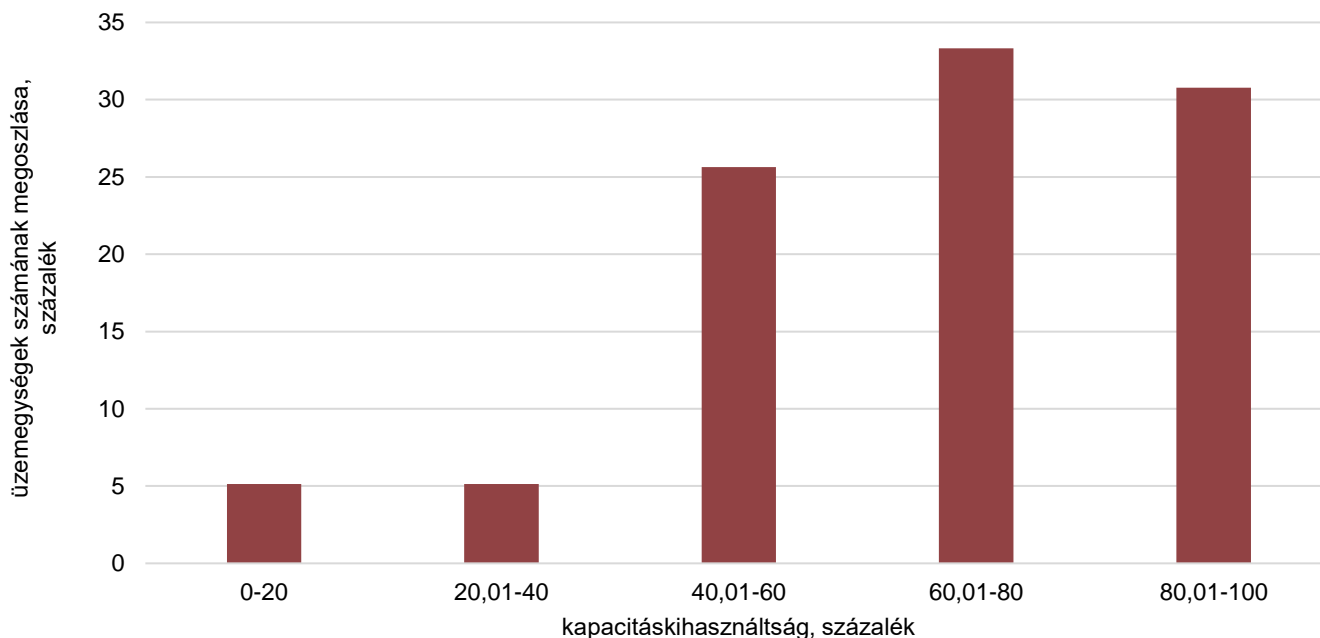

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A gyorsfagyasztott pékáru gyártás területén 2020 óta csakúgy, mint az azt megelőző három évben jelentős kapacitásbővítés történt. Az egy óra alatt termelhető mennyiség, vagyis a műszaki kapacitás másfélszeresére nőtt az elmúlt három évben. A termelt mennyiség a 2020. évi közel 100 ezer tonnáról, 138,6 ezer tonnára emelkedett. Az átlagos munkaórák száma eggyel nőtt 13 órára, a munkanapoké öttel 260 napra. Mindezek alapján az átlagos kapacitáskihasználtság közel 2 százalékponttal volt magasabb a tárgyévben a bázisévhez képest. A beérkezett adatok alapján a gyorsfagyasztott termékeket gyártó cégek 64,1 százaléka a magas, illetve a nagyon magas kapacitáskihasználtságú sávba esett 2023-ban. Az alacsony és a nagyon alacsony tartományba tartozó cégek aránya 10,2 százalékot tett ki (30. ábra). A legnagyobb aránynövekedés a magas kategóriában történt, ide 12,2 százalékponttal több cég került 2023-ban. A sütőipari szakágazat vizsgált gyártóvonalai közül egyedül a gyorsfagyasztott pékáru gyártás esetében figyelhető meg az arányok, vagyis a cégek számának csökkenése mind az alacsony, mind a nagyon alacsony kapacitáskihasználtsággal működő vállalkozások kategóriájában. Ezzel párhuzamosan

nőtt a jobb kihasználtsággal működő vállalkozások száma. A sütőipari termékek gyártásához kapcsolódóan 1308 tonna, egyszeri betárolásra alkalmas mélyhőmérsékletű tárolótérről érkezett adat 2023-ban.

30. ábra: Gyorsfagyasztott pékárugyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

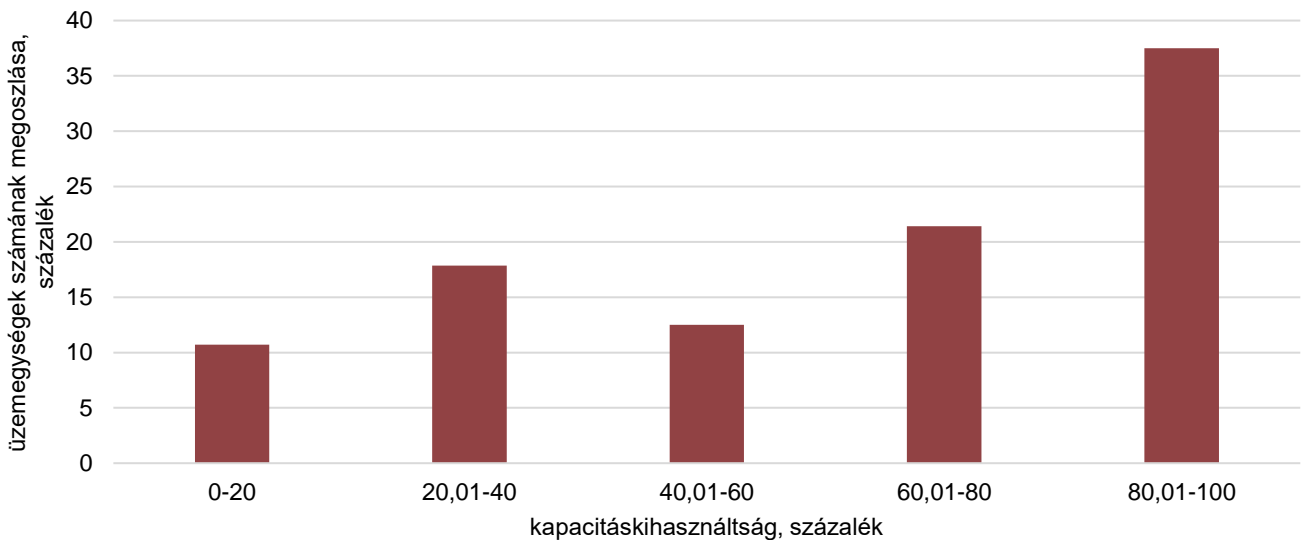

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1072 Tartósított lisztes áru gyártása

A 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján a tartósított lisztesáru-gyártás szakágazatban működő cégek közel 79 százaléka külföldi tulajdonban, 8 százaléka hazai társaság tulajdonában, 13 százaléka pedig belföldi magántulajdonban volt. Sós és édes kekszektől (például háztartási keksz) 2023-ban a beérkezett adatok alapján 6,8 százalékkal nagyobb mennyiséget gyártottak és értékesítettek a cégek, mint 3 évvel korábban. A 99 ezer tonna tartósított lisztesárut átlagosan napi 11 munkaórában és évi 214 munkanapon állították elő a vállalkozások. Az egy óra alatt termelhető mennyiség, vagyis a műszaki kapacitás 38,9 tonna volt, amely 4,6 százalékos kapacitásbővítést jelent a 2020. évihez képest. Mindezek tükrében az átlagos kapacitáskihasználtság 3,6 százalékponttal múlt alul a tárgyidőszakban a három évvel ezelőtől. A beérkezett adatok alapján a tartósított lisztesáru-termékeket gyártó cégek 37,5 százaléka a nagyon magas kapacitáskihasználtságú sávba esett, ez 2020-hoz képest 5,6 százalékpontos csökkenést jelentett. Az alacsony és a nagyon alacsony tartományba a cégek 28,6 százaléka került. Közepes és magas kapacitáskihasználtsággal a cégek harmada működött 2023-ban (31. ábra). A legnagyobb változás a magas kapacitáskihasználtságú kategóriában történt, ahol 12,5 százalékról 21,4 százalékra nőtt a vállalkozások aránya.

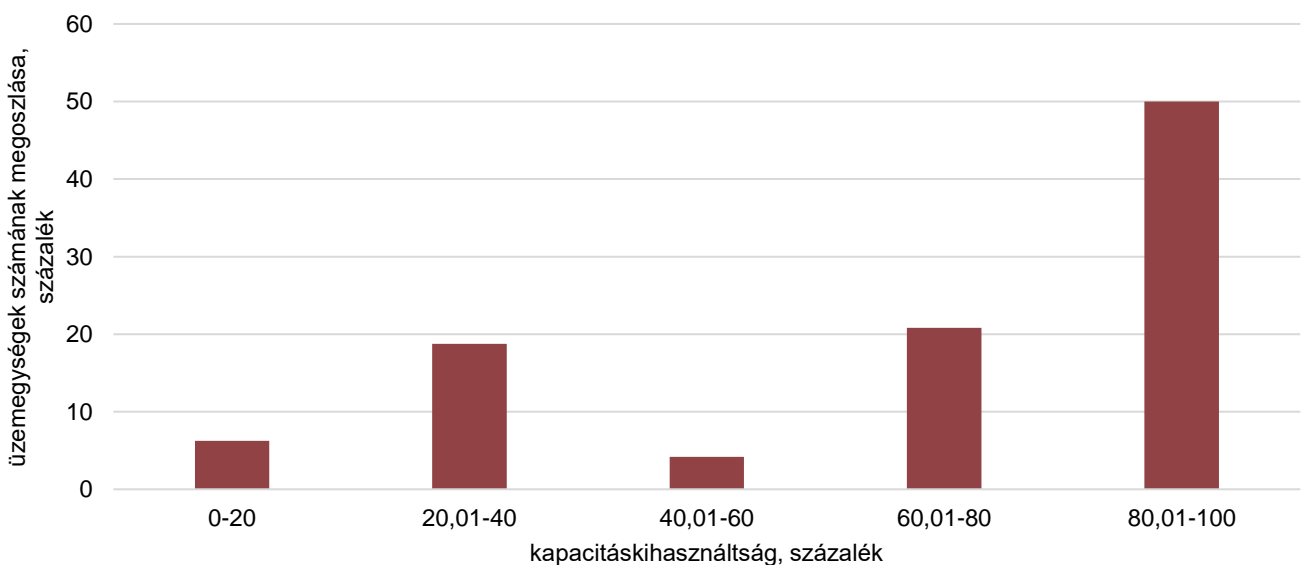
31. ábra: Tartósított lisztesáru-gyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A sütőipari alapanyaggyártás legjellemzőbb termékei például a búzakeményítő, glutén, maltodextrin, mag- és gabonapehely-keverékek, kenőanyagok, speciális lisztkeverékek, a cukrászati alapanyagok közül az adalékok, tortabevonók, különböző hab- és tölteléalapok, zselék, krémporok. A gyártóvonalon az éves termelt mennyiség 33 ezer tonna volt, amely több mint duplájára nőtt a 2020. évi szinten képest. A növekedés oka a jelentős mennyiségű búzakeményítő és glutén előállítás. A sütőipari és cukrászati alapanyaggyártó vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 73,6 százalék volt, 12,8 százalékponttal javult 2020-hoz képest. A sütőipari és cukrászati alapanyagot gyártó vállalkozásokra átlagosan napi 6 üzemóra és 181 munkanap volt jellemző. A sütőipari alapanyaggyártást jelentő vállalkozások 70,8 százaléka nagyon magas és magas, 4,2 százaléka pedig közepes kapacitáskihasználtsággal bírt 2023-ban (32. ábra). Alacsony és nagyon alacsony kapacitáskihasználtsággal az üzemegységek negyede működött.

32. ábra: Sütőipari, cukrászati alapanyaggyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A beérkezett adatok alapján a sütőipari termékeket (kenyérféleséget) gyártó vonal esetén a TOP 5 cég termelése a teljes termelt mennyiség 34,2 százalékát adta 2023-ban, amelyek összesen 8 telephelyen végezték termelő tevékenységüket. Ezen a vonalon nőtt – közel 9 százalékponttal – az öt legnagyobb vállalkozás részesedése. Az átlagos kapacitáskihasználtságuk szintén javult, majd 65 százalékra a korábbi 52,7-ről. A pékáru gyártó vonal esetén a TOP 5 cég a teljes mennyiség 36,4 százalékát állította elő, szemben a korábbi 26,5 százalékkal. Az öt legnagyobb vállalkozás súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága – 30,4 százalékponttal, 67,3 százalékra – ezen a vonalon nőtt a legnagyobb mértékben. A külön vizsgált öt vállalkozás összesen 24 telephelyen gyártotta a finompékárut.

A tartósított lisztesáru gyártó vonalon a TOP 5 cég kezében a termelés 82,2 százaléka került 2023-ban a beküldött adatok alapján. Az előállított termékek mennyisége 14 százalékkal volt több mint 2020-ban, az átlagos kapacitáskihasználtság kismértékben, 52,9 százalékra csökkent. A legnagyobb öt cég termelésének aránya a sütőipari, cukrászati alapanyaggyártás esetében volt a legmagasabb 2023-ban, 85,1 százalék, illetve a kapacitáskihasználtság is ezen a vonalon volt a legmagasabb, 81,2 százalék. A TOP 5 gyorsfagyasztott pékáru gyártó cégek termelt mennyisége 34,7 százalékkal nőtt 2023-ban a bázisévhez képest, a termelés aránya az összes termeléshez képest pedig 63,8 százalék volt (9. táblázat).

Összességében megállapítható, hogy a gyorsfagyasztott pékáru gyártó vonal kivételével minden vonal esetében koncentráltabb a piac a TOP 5 vállalkozás adatait vizsgálva.

9. táblázat: **A hazai TOP 5 sütőipari termékeket gyártó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

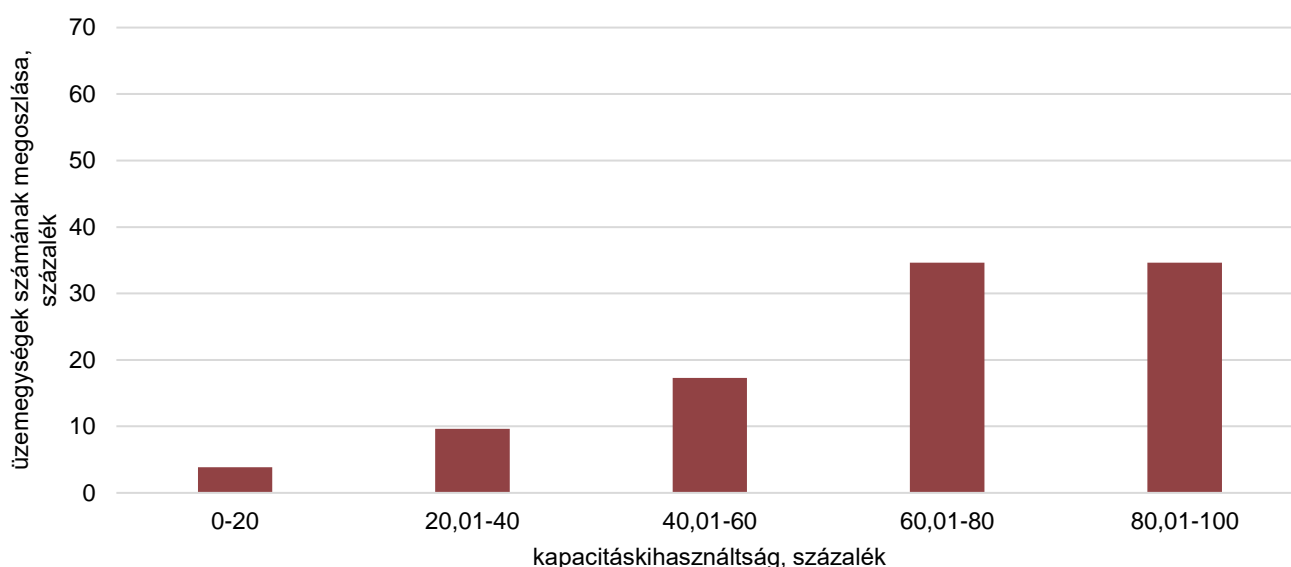
Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Sütőipari terméket gyártó vonal (kenyérféleségek)	34,2	54 992	64,7
Sütőipari pékáru terméket gyártó vonal	36,4	26 337	67,3
Tartósított lisztesáru-gyártó vonal	82,2	81 425	52,9
Gyorsfagyasztott pékáru gyártó vonal	63,8	88 435	59,9
Sütőipari, cukrászati alapanyaggyártás	85,1	28 216	81,2

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1073 Tésztafélék gyártása

A száraztésztagyártás tulajdonosi megoszlása Magyarországon a NAV 2023. évi adatbázisa alapján a következőképpen alakult: 68 százaléka volt hazai magántulajdonban, 31 százaléka belföldi társasági tulajdonban, míg a fennmaradó közel 1 százalék külföldi tulajdonos kezében volt, illetve hazai önkormányzat keretein belül működött. A száraztésztagyártó üzemek kapacitását a gyártósor vagy részleges gépesítés esetén a keverő, a nyújtó vagy a szárító kapacitása, illetve a tészta típusa határozta meg. A csomagoláson feltüntetett tojás darabszámának meg kell egyeznie az egy kilogramm tésztahoz felhasznált tojás mennyiségével. A kijelölt adatszolgáltatók közül 52 cég küldött be adatot, a tárgyévben mindegyik üzem-egység végzett gyártói tevékenységet. A beérkezett adatok alapján 43 gyártóegység tartozott a 1073-as szakágazatba (Tésztafélék gyártása), a fennmaradó 9 vállalkozás pedig egyéb szakágazatban jelölte meg főtevékenységét.

33. ábra: Szárzéstsztagyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

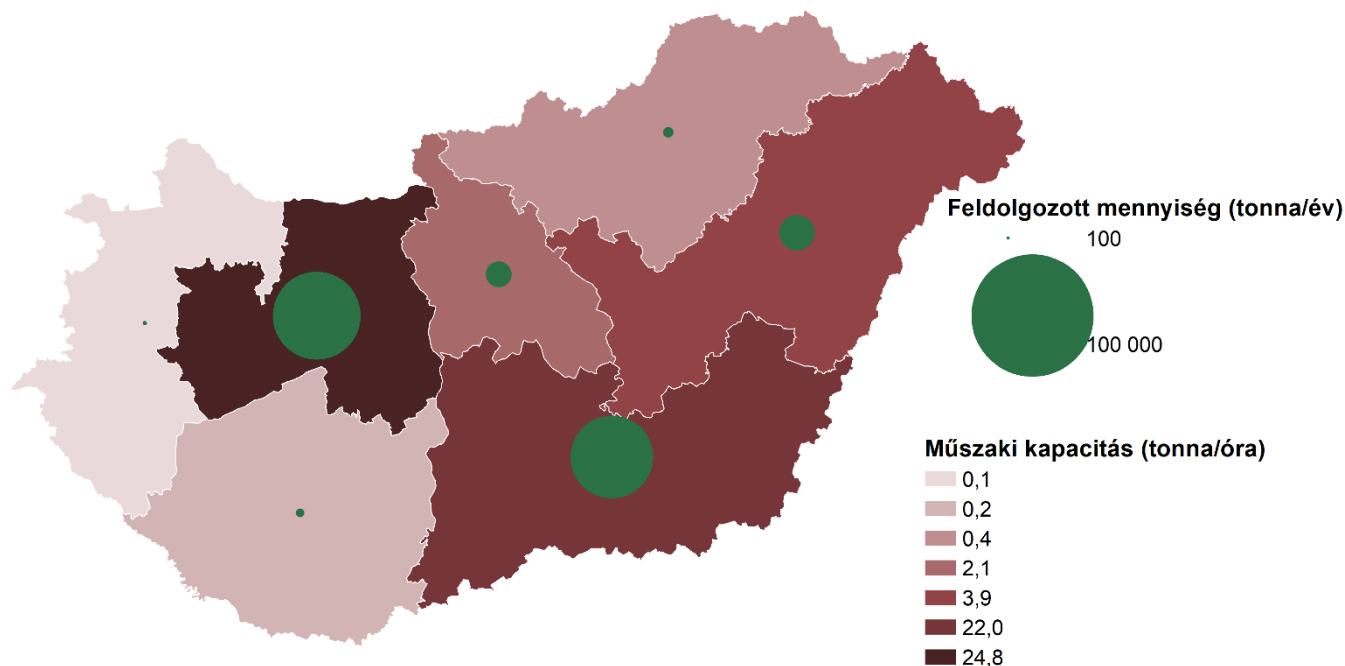
A szárzéstsztagyártó vonalra beküldött adatok szerint a vállalkozások 35 százaléka a nagyon magas kapacitáskihasználtságú kategóriába tartozott 2023-ban (33. ábra). A magas kihasználtságú csoport (60–80 százalék között) százalékos megoszlása is hasonlóan alakult előző kategóriához mérten, így a két legmagasabb kategóriába tartozott a gyártók közel háromnegyede. A fennmaradó 30 százalék a közepes, alacsony és nagyon alacsony kategóriák között került megosztásra. A szárzéstsztagyártó vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 53,5 százalék volt 2023-ban, amely valamelyest gyengült 2020-hoz képest. A vonal átlagosan naponta 9 órát üzemelt 191 munkanapon keresztül. Az adatszolgáltatók jelentése alapján a tárgyévben 111,9 ezer tonna késztermék került előállításra. Az elérhető műszaki kapacitás óránként pedig 44,1 tonna volt. A szárzéstszta vonalon a TOP 5 cég az éves termelés 86,8 százalékát adta, termelt mennyiségük éves szinten majdnem elérte a 100 ezer tonnát.

A beérkezett adatok alapján régiós bontásban Közép-Dunántúl végzett az első helyen a vizsgált időszakban az éves feldolgozott mennyiség és a műszaki kapacitás (tonna/óra) alapján. A dobogó második fokára a dél-alföldi régió léphetett, a felhasznált nyersanyag szempontjából szorosán követte Közép-Dunántúlt, míg a műszaki kapacitás terén kicsivel több mint a felét érte el a nyertes régió. Az éves felhasznált nyersanyag 46,3 százaléka ebben a régióban került feldolgozásra, valamint ez a területi egység rendelkezett a legnagyobb műszaki kapacitással (34. ábra).

10. táblázat: A hazai TOP 5 szárzéstsztagyártó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Szárzéstsztagyártó vonal	86,8	96 924	53

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

34. ábra: **A száraztésztagyártó vonalak termelt mennyiségének és műszaki kapacitásának alakulása régiónként, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

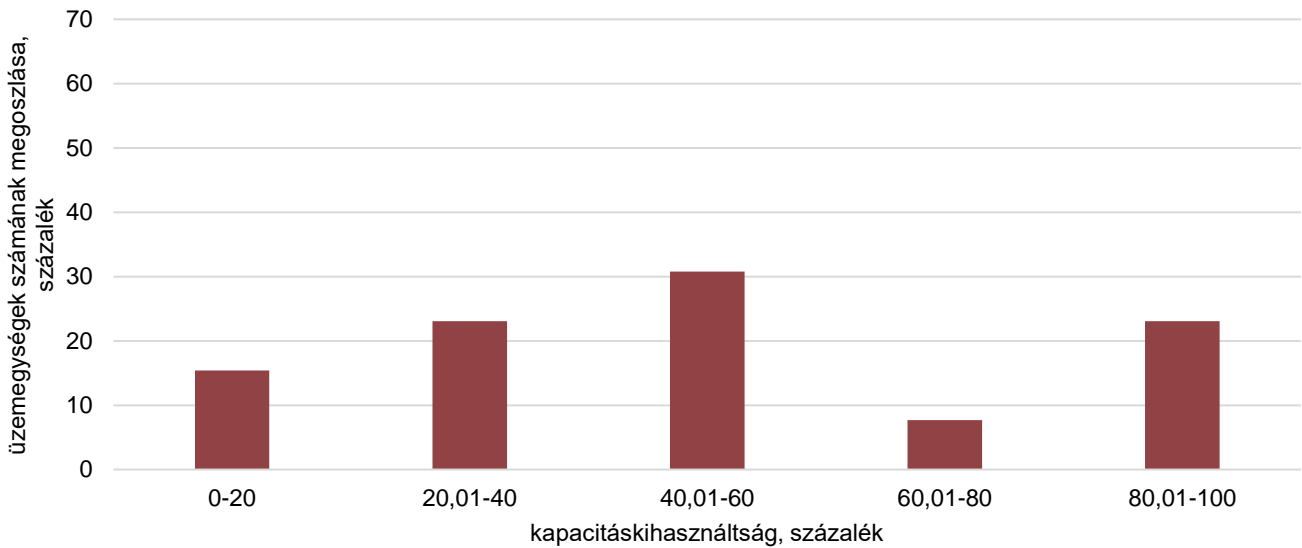
Egyéb élelmiszer gyártása

1082 Édesség gyártása

A NAV 2023. évi adatbázisának előzetes adatai alapján az édesség-gyártás 89,7 százaléka külföldi tulajdonban, 0,5 százaléka belföldi társasági tulajdonban és a fennmaradó 9,8 százalék pedig hazai gyártók magántulajdonában volt. A csokoládét és csokoládékészítményeket gyártó üzemek kapacitását a gyártósor vagy – részleges gépesítettség esetén – a temperáló kapacitása határozta meg. A csokoládét és csokoládékészítményeket gyártó vonalról 13 vállalkozás nyújtott be adatot a 2023-as évre vonatkozóan. A cégek közül 9 vállalkozás tartozott az 1082-es (Édesség gyártása) szakágazati nyilvántartásba, a többi pedig kiegészítő tevékenységként végezte a csokoládékészítést.

A gyártóvonalra beérkezett adatok alapján a vállalkozások 23 százaléka a nagyon magas kapacitáskihasználtságú kategóriába tartozott, 8 százaléka a magas kategóriába, míg a fennmaradó 69 százalék kapacitáskihasználtsága 60 százalék alatti volt (35. ábra). A teljes vonal kapacitáskihasználtságának súlyozott átlaga 68 százalékot tett ki. A gyártóvonal 2023-ban átlagosan naponta 11,5 órát üzemelt, 201 napon keresztül. Az éves előállított mennyiség meghaladta a 23,3 ezer tonnát. Az elérhető műszaki kapacitás óránként 10,2 tonna volt a teljes vonalon.

35. ábra: Csokoládét és csokoládékészítményeket gyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

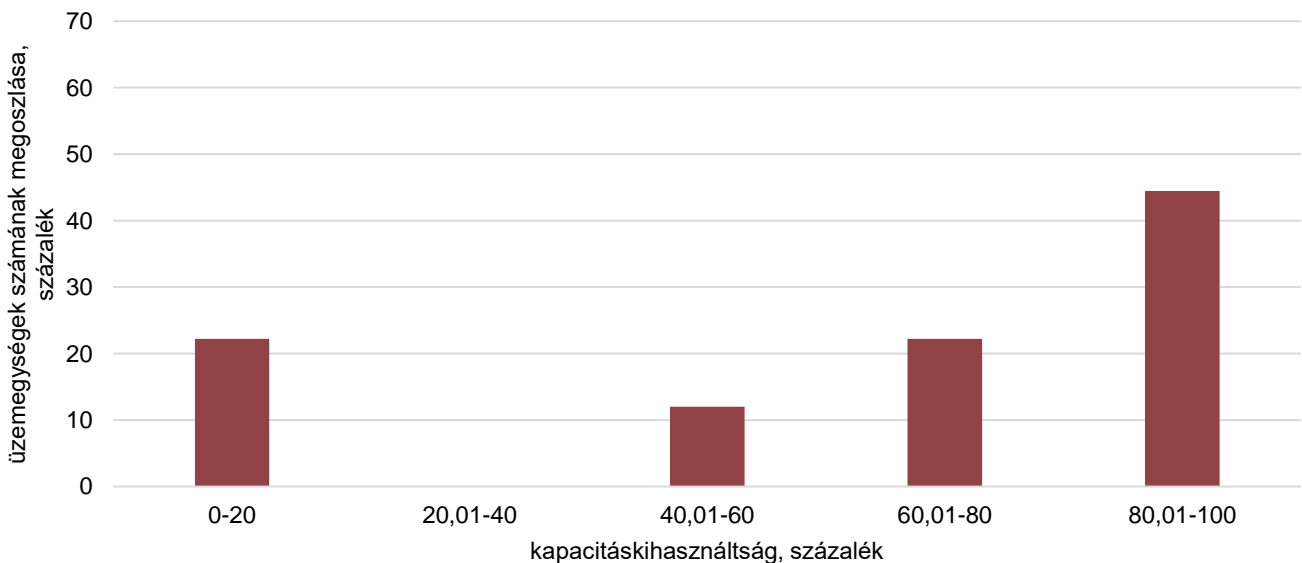

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A csokoládét és csokoládékészítményeket gyártó vonalon a TOP 5 cég az éves termelés 96,5 százalékát adta, éves termelt mennyiségük valamivel több mint 22,6 ezer tonna volt (11. táblázat).

A cukorkaárut gyártó vonalról 2023-ban 9 vállalkozás nyújtott be adatot. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 87,6 százalékot tett ki a vizsgált időszakban. Az átlagos évi üzemnapok száma 216,5 nap volt, napi átlag 14,5 üzemórával. A szakágazati besorolást tekintve a gyártóvonallról jelentő cégek közül 1 vállalkozás kivételével mindegyik az 1082-es TEÁOR-kategóriába tartozott. A gyártóvonallal 44 százaléka nagyon magas kapacitáskihasználtsággal működött 2023-ban, 22-22 százaléka a magas, illetve a nagyon alacsony kategóriába tartozott. Közepes kategóriába 12 százalék került a vizsgált időszakban (36. ábra). A TOP 5 cég az éves termelés 97,8 százalékát adta, súlyozott kapacitáskihasználtsága 87,6 százalékot tett ki.

36. ábra: Cukorkaárut gyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

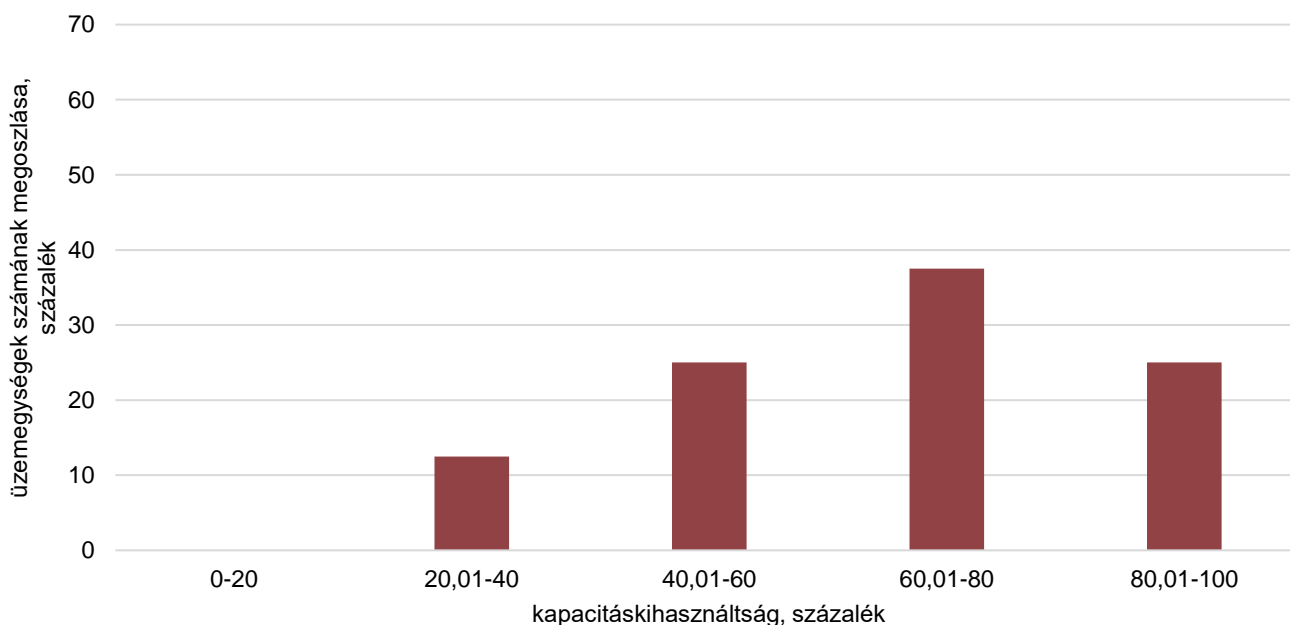
11. táblázat: **A hazai TOP 5 édességgyártó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Csokoládét és csokoládékészítményeket gyártó vonal	96,5	22 557	68
Cukorkaárut gyártó vonal	97,8	27 312	87,6

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1083 Tea, kávé feldolgozása

A NAV 2023. évi adatbázisának előzetes adatai alapján 46 cég foglalkozott teacsomagolással, illetve kávépörköléssel. A tulajdonszerkezet alapján 95,2 százaléka a vállalkozásoknak hazai magán kézben, 4,5 százaléka belföldi társasági, míg 0,3 százaléka külföldi tulajdonban volt. A teafeldolgozó vonalról 2023-ban 8 telephely küldött adatot. A beérkezett adatok alapján a vizsgált időszakban 1800 tonna teafüvet dolgoztak fel. Az adatszolgáltatásban részt vevő vállalkozások közül 3 cég végezte az 1083-as szakágazatot (Tea, kávé feldolgozása) főtevékenységként, a fennmaradó többi cég kiegészítő munkafolyamatként foglalkozott vele. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 57,5 százalékot tett ki a vizsgált időszakban, amely 2020-hoz mérten valamelyest javult (37. ábra). A gyártósor átlagosan 151 napon át működött, napi 10,5 órában a tárgyévben. A vonal óránkénti műszaki kapacitása 1 420 kg volt. A TOP 5 gyártó cég az éves termelés 98,6 százalékát biztosította a tárgyévben, súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága pedig 57,8 százalékot tett ki (12. táblázat).

37. ábra: **Teafeldolgozó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

12. táblázat: **A hazai TOP 5 tea- és kávéfeldolgozó cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Teacsomagoló vonal	98,6	1 772	57,8
Kávépörkölő	99,2	4 000	57,9

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A kávékészítményeket gyártó adatszolgáltatók közül 2 cég volt 1083-as szakágazati besorolású, a többi vállalkozás kiegészítő tevékenységként végezte ezt a munkát. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 73,3 százalék volt. A kávékészítmény-gyártás 2023-ban éves szinten átlagosan 263 napon keresztül történt, napi 13 órában.

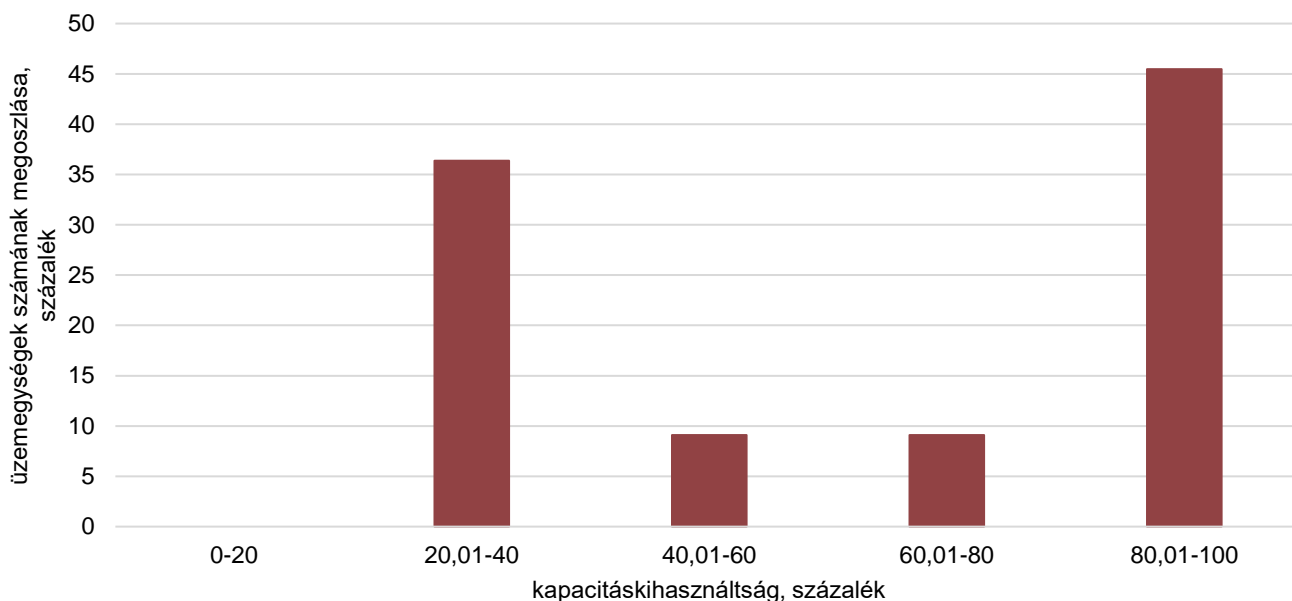
Kávépörkölő tevékenységéről 9 telephely jelentett adatot. A cégek közül 8 főtevékenység-ként végezte a kávépörkölést, 1 vállalkozás pedig kiegészítő tevékenységként. A vizsgált idő-szakban 4 846 tonna alapanyagot pörköltek meg ezen a vonalon, óránként 2,7 tonnás műszaki kapacitással. A vonal éves szinten átlagosan 258 napon át üzemelt, napi 7 órában. A gyártás súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 59,1 százalékos volt. A TOP 5 cég az éves feldolgozás 99,0 százalékát fedte le, súlyozott átlagos kapacitása pedig szintén 59,1 százalékosnak bizonyult.

1084 Fűszer, ételízesítő gyártása

A megfelelő, illetve a kiemelkedő minőségű és volumenű örlemények gyártását a stabil fűszerpaprika-feldolgozó cégek képesek biztosítani, azonban hazánkban nagy hagyománya van a házi fűszerpaprika-örlemények készítésének, ami nem igényel magas színvonalú gyártósorokat. Magyarországon – az előzetes 2023. évi NAV-adatbázisa alapján – a fűszer- és ételízesítő-szakágazatban működő cégek 74,7 százaléka hazai társaság tulajdonában, 25,2 százaléka pedig magántulajdonban volt. Az állami tulajdonban lévő cégek aránya csupán 0,1 százalékot ért el.

A beérkezett adatok alapján a fűszerpaprika-örleményt gyártó cégek közel fele (45,5 százaléka) 80 százaléknál magasabb kapacitás-kihhasználtsággal dolgozott a vizsgált évben, az alacsony kategóriába a vállalkozások 36,4 százaléka tartozott. Magas és közepes kapacitáskihasználtságon az üzemek 9-9 százaléka működött, nagyon alacsony kihasználtsággal pedig egy cég sem rendelkezett (38. ábra). A gyártóvonalakon 2023-ban 3 ezer tonna szárított fűszerpaprikát őröltek meg, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 50,8 százalék volt. A fűszerpaprika-örlemény gyártása szezonális tevékenység, a beérkezett adatok alapján a vizsgált évben átlagosan 103 üzemnapon őröltek fűszerpaprikát naponta 15 órán keresztül.

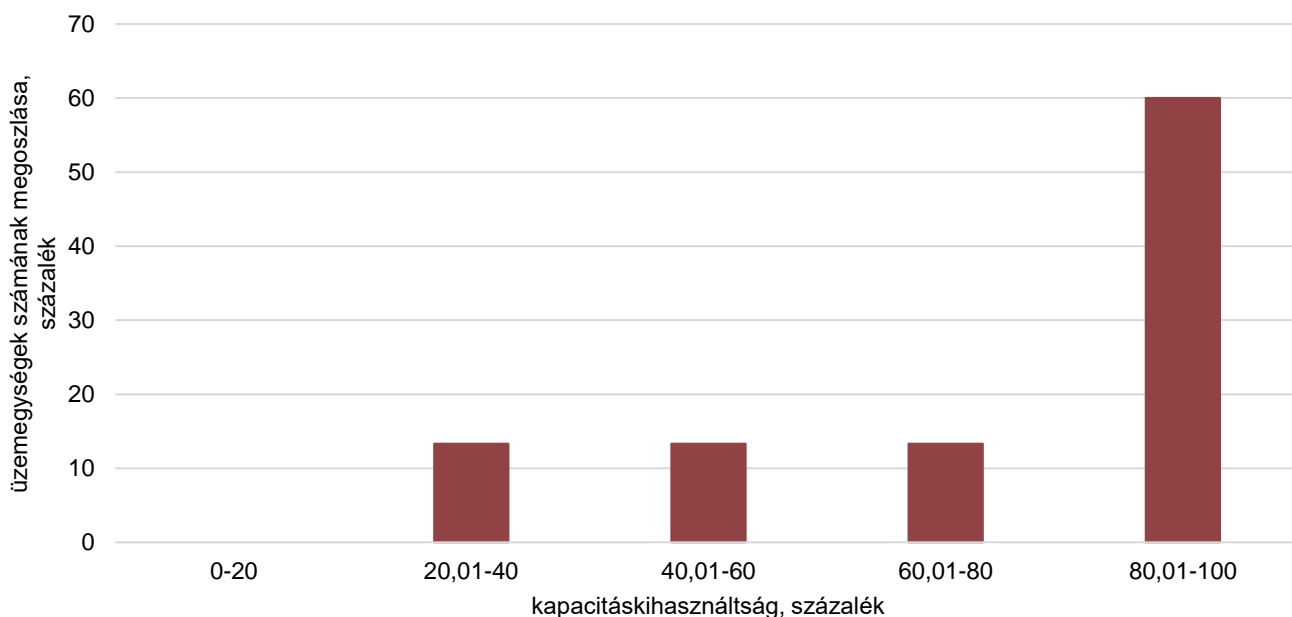
38. ábra: **A fűszerpaprika-őrítő gyártóvonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A feldolgozott fűszer, fűszerkeverék és szilárd ételízesítő gyártásával foglalkozó jelentést tett cégek 60 százaléka nagyon magas kapacitáskihasználtsággal működtette gyártósorát 2023-ban (39. ábra). A vállalkozások 39,9 százaléka a magas, a közepes, valamint az alacsony kihasználtságú csoportba (minden kategóriába 13,3 százalék) tartozott. A gyártóvonalra jellemző súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 92 százalék volt. A feldolgozott fűszer, fűszerkeverék és szilárd ételízesítő előállítás is idényszerű tevékenység, a gyártósoron átlagosan 165 üzemnapon napi 12 órán át dolgoztak a vizsgált évben.

39. ábra: **A feldolgozott fűszer, fűszerkeverék és szilárd ételízesítő gyártósor kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A fűszerpaprika-őrle gyártóvonallal rendelkező TOP 5 gazdasági társaság termelésének aránya az összes termelésből 93,4 százalékot tett ki 2023-ban. Éves termelése 2,8 ezer tonna volt, ami óránként átlagosan 1,6 tonna őrle fűszerpaprika előállítását jelentette. A feldolgozott fűszer, fűszerkeverék és szilárd ételízesítő gyártásával foglalkozó TOP 5 vállalkozás adatait elemezve megállapítható, hogy az össztermelés 97,1 százalékát adták a legnagyobb cégek, a vizsgált vonalak közül a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság itt volt a legmagasabb, 93,8 százalék (13. táblázat).

13. táblázat: **A hazai TOP 5 fűszer- és ételízesítő-gyártó vállalkozás részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Feldolgozott fűszer, fűszerkeverék és szilárd ételízesítő gyártósor	97,1	57 972	93,8
Feldolgozott mártás, öntet, folyékony ételízesítő gyártósor	95,6	56 390	60,4
Fűszerpaprika-őrle gyártóvonal (szárított nyersanyagra)	93,4	2 806	51,3
Gyógynövény- és fűszernövény-csomagoló vonal	99,7	1 627	38,7

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

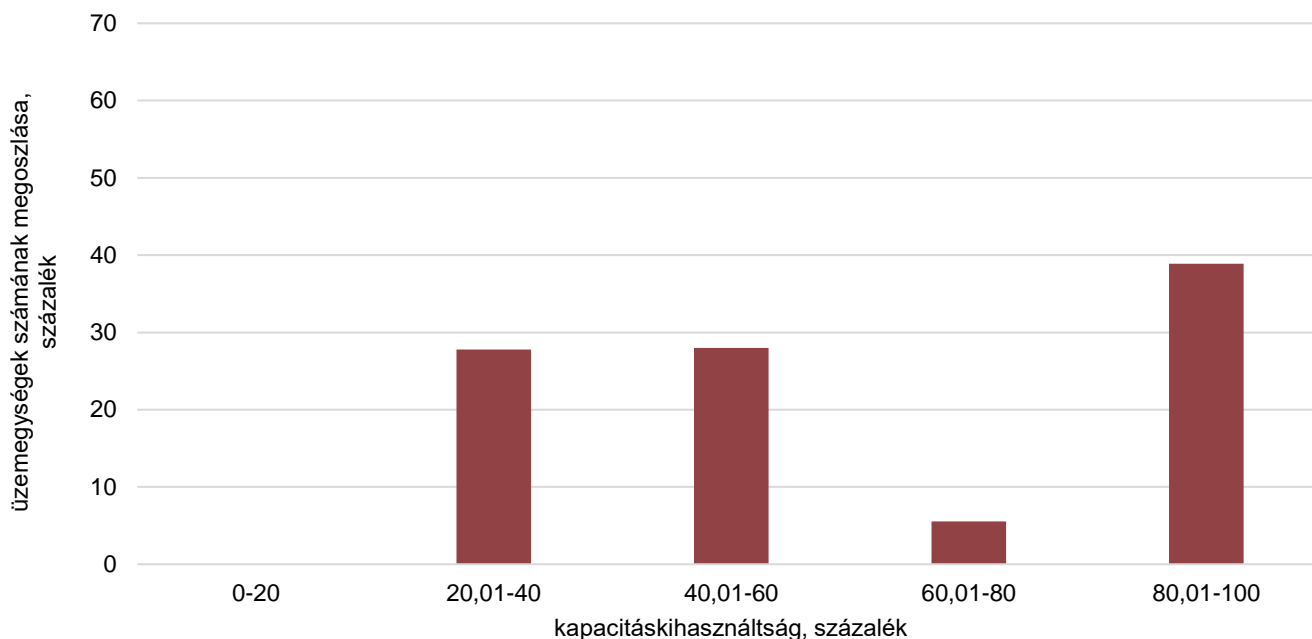
1089 M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása

A NAV 2023. évi adatbázisa alapján 199 cég foglalkozott m.n.s. egyéb élelmiszer előállításával. A tulajdonszerkezet alapján 89,7 százaléka külföldi kézben volt, 9,4 százaléka a hazai magánszektorhoz tartozott, míg 0,9 százaléka belföldi társas vállalkozásé volt. Az étrendkiegészítő, édesítő és vitaminkészítő vonalról 2023-ban 19 telephely küldött adatot, amelyből egy vállalkozás jelezte, hogy nem gyártott ilyen jellegű terméket a vonalán. A beérkezett adatok kiértékelése során a vizsgált időszakban 16 210 tonna terméket állítottak elő. Az adatszolgáltatásban részt vevő vállalkozások közül 12 cég végezte főtevékenységét az 1089-es szakágazati besorolás (M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása) szerint, a fennmaradó cég kiegészítő munkafolyamatként foglalkozott vele. A vonal súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 51,2 százalékos volt a vizsgált időszakban. A gyártósor átlagosan 166 napon át működött, napi 8 órában a tárgyévben. A vonal műszaki kapacitása majdnem elérte az óránkénti 11 tonnát. A TOP 5 gyártó cég az éves termelés a 97,4 százalékát gyártotta a tárgyévben, súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága pedig 51,1 százalékos volt (14. táblázat).

14. táblázat: **A hazai TOP 5 étrendkiegészítő, édesítő és vitaminkészítő cég részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Étrendkiegészítő, édesítő és vitaminkészítő vonal	97,4	15 796	51,1

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

40. ábra: **Étrendkiegészítő, édesítő és vitaminkészítő gyártóvonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Takarmány gyártása

1091 Haszonállat-eledel gyártása

Magyarországon a haszonállat-eledel gyártás szakágazatban működő cégek 20,0 százaléka (a 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján) hazai magántulajdonban, 24,5 százaléka belföldi társasági tulajdonban, 55,5 százaléka pedig külföldi tulajdonban volt a jegyzett tőke arányában. Az AKI 2387-es OSAP nyilvántartási számú Takarmánygyártás statisztikai jelentése alapján Magyarországon 3,65 millió tonna haszonállat-takarmánykeveréket állítottak elő 2023-ban, szinte ugyanannyit, mint az előző évben (+0,4 százalék). A gyártott keveréktakarmány felét (1,82 millió tonna) a baromfi-takarmányok adták 2023-ban. Ezen belül a baromfitakarmányok 47,1 százalékát a brojlerek számára előállított keverékek (857 ezer tonna), 20,3 százalékát (369 ezer tonna) a tojótápok adták. A baromfitápok 12,5 százalékát a kacsa-, 5,6 százalékát a libatápok, 14,6 százalékát a pulyka- és egyéb baromfitápok tették ki. A sertéstakarmányok 34,6 százalékkal, a szarvasmarha-takarmányok 12,6 százalékkal részesedtek a 2023. évi teljes termelésből. Az egyéb kérődzők takarmányai az összes termelés mindössze 0,8 százalékát adták. A haltáp és az egyéb (ló, nyúl, vad stb.) tápok együttes mennyiségének aránya 2,1 százalék, azaz 76 ezer tonna volt.

Az élelmiszeripari kapacitásfelmérés takarmánygyártásának termelt mennyisége teljes lefedettséget mutatott a keveréktakarmány-gyártásról készült statisztika 2023. évi gyártott mennyiségéhez mérten, sőt a kapacitásjelentésben újabb cégek is jelentettek keveréktakarmány-gyártást (+6 ezer tonna), amelyek a 2387-ben nem vettek részt. A 2023-ban adatot szolgáltató takarmány-keverő üzemegységek száma 2020-hoz képest nőtt (+8,5 százalékkal), ami jelzés arra, hogy a támogatások („VP3-4.2.1.3-21 Takarmány-előállító üzemek fejlesztésének támogatása”) igénybevételel elkészített vagy felújított gyártóvonalak és üzemek is bekapcsolódtak a termelésbe. A pályázóknak 50 milliárd forint értékben folyósítottak támogatást, melynek hatása a 2023-as kapacitásadatokban is tükröződik. Jelentős azonban, akik (37 db vállalkozás) leálltak a takarmánytermeléssel, és ezentúl vásárolják az abraktakarmányokat, vagy felszámolták az állatállományukat, és ezért nem termelnek tovább, bár a gépek még rendelkezésre állnak. Voltak olyan cégek is, akik végleg abbahagyták a termelést, és az előregedett gépeket leselejtezték,

szétszerelték. Összegezve 2023-ban 2 százalékkal csökkent 2020-hoz képest az abraktakarmányt termelő üzemegységek száma. A mutatók számításánál kizárólag a keveréktakarmány-gyártást jelentő vállalkozásokat vettük figyelembe, mellőzve a takarmánykiegészítőket, alapanyagokat és a premixet gyártó cégek adatait. A meghatározó piaci szereplők közül az összes nagy- és közepes vállalat szolgáltatott adatot a 2023-as évre vonatkozóan a haszonállat-takarmánygyártásról.

A beküldött információk alapján a haszonállat-takarmány gyártósorának súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 73,5 százalék volt a 2023-ban, ami 1,0 százalékponttal magasabb a 2020-as értéknél. A haszonállateledel-gyártással foglalkozó, takarmánygyártó sort működtető vállalkozások 68,6 százalékának nem a haszonállateledel-gyártás, hanem mezőgazdasági tevékenység, állattenyésztés a főtevékenysége, és ők adták a termelt mennyiség 43,6 százalékát. Ezek a cégek saját felhasználásra állítottak elő takarmányt, így a gépek műszaki kapacitása az alacsonyabb kategóriába esett, a napi üzemórák nem érték el a 8 órát, és a munkanapok száma is elmaradt a 251 naptól. Ezzel szemben a jellemzően eladásra termelő vállalkozások, amelyek főtevékenysége a haszonállateledel-gyártás, magasabb műszaki kapacitású gépekkel dolgoztak, napi üzemórák száma meghaladta a 8 órát és a munkanapok száma a 251 napot. A haszonállateledel-gyártó vonalakon átlagosan 216 napon és napi 9 órában történt termelés. A beérkezett adatok alapján a TOP 5 haszonállattakarmány-gyártással foglalkozó cég a teljes termelt mennyiség egyharmadát adta (15. táblázat). A TOP 5 haszonállattakarmány-gyártással foglalkozó vállalkozás súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 77,4 százalék volt 2023-ban.

15. táblázat: **A hazai TOP 5 takarmányipari termékeket gyártó vállalkozás részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

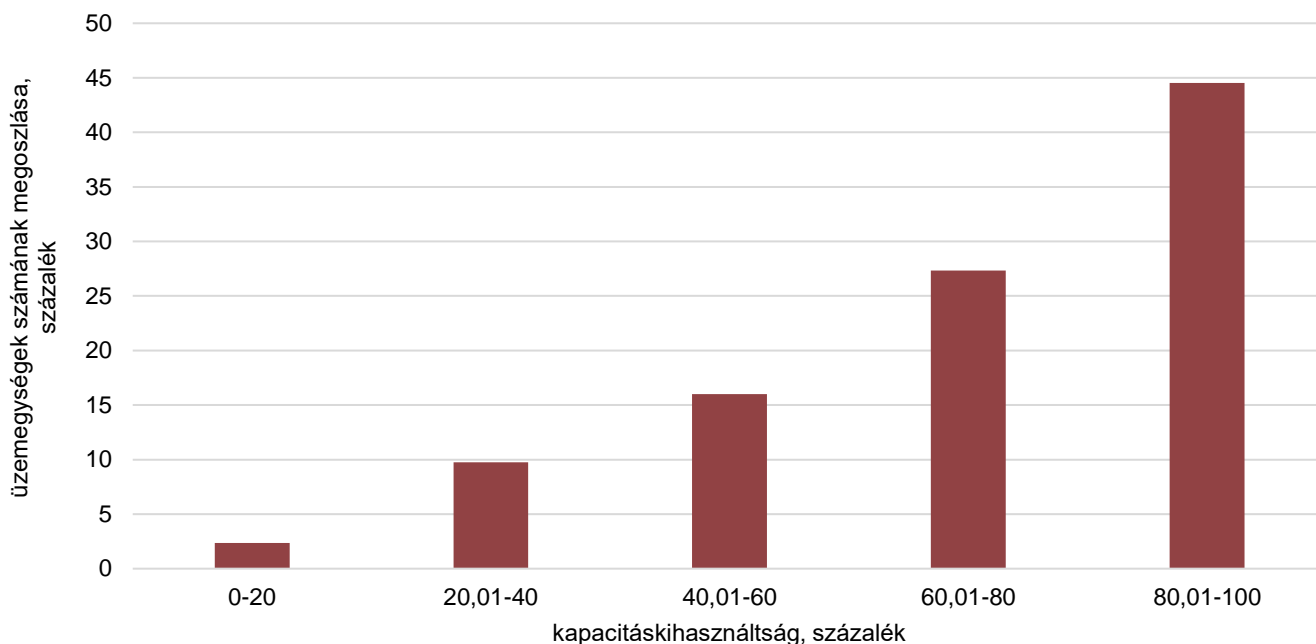
Gyártóvonalak	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, tonna/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Haszonállat-takarmány gyártósor	33,4	1 249 426	77,4
Hobbiállat-takarmány gyártósor	87,5	731 059	79,6
Granuláló gépsor (haszon és hobbi együtt)	41,1	983 326	80,2

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A haszonállat-eledelt gyártó üzemegységek 12 százalékának alacsony (40 százalék alatti) a kapacitáskihasználtsága, 16 százalékának közepes, 27 százalékának magas, míg a vállalkozások 45 százaléka nagyon magas kapacitáskihasználtságot tudhat magáénak (41. ábra). A beérkezett adatok alapján a nagyon magas kapacitáskihasználtsággal működő üzemegységek száma 2023-ban 1 százalékponttal csökkent 2020-hoz képest. A haszonállateledel-gyártó vonalak közül több mint 180 gyártósort 60 százalék feletti kapacitáskihasználtsággal üzemeltettek 2023-ban.

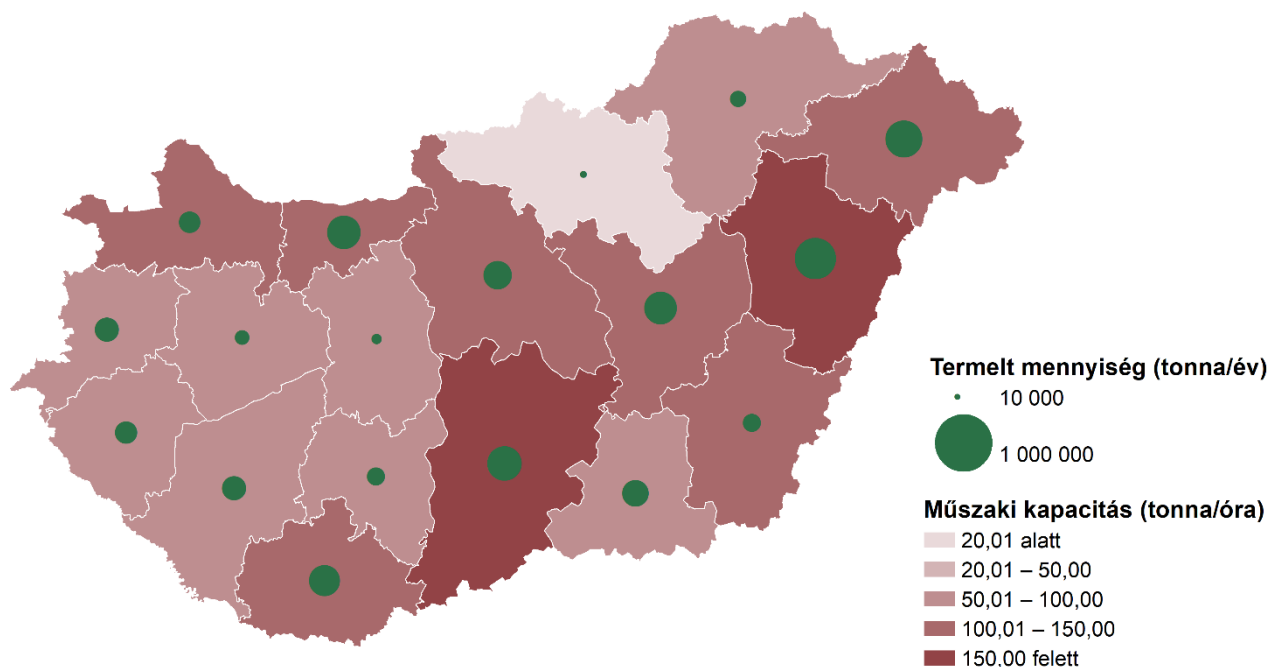
A beérkezett adatok alapján az egy óra alatt előállítható haszonállat-keveréktakarmány mennyisége 1690 tonna (TOP 5 vállalatnál 278 tonna) volt 2023-ban. A TOP 5 teljesítménynövekménye (+7,8 százalék) a 2020-as adatokhoz képest a fejlesztések, a gépek korszerűsítése nyomán alakult ki. A haszonállat-keveréktakarmányok gyártásának nagy árutermelői az Alföldön találhatóak, de a cégek telephelyei szinte minden vármegyében elérhetők. Összesen 293 telephelyről, ezen belül 256 működőtől érkezett adat a haszonállatok részére történő takarmánygyártás esetén, így vármegyei bontásban is megjeleníthetők a termelési és kapacitásmutatók (42. ábra). A legmagasabb műszaki kapacitást (hasonlóan 2020-hoz) a haszonállat-keveréktakarmányokat gyártó vonalról 2023-ban Bács-Kiskun vármegyéből jelentették, míg a termelt mennyiség esetén Hajdú-Bihar vármegyének jutott a vezető szerep, mivel több mint 500 ezer tonna keveréktakarmány gyártása itt történt. A legkisebb műszaki kapacitással és termelt mennyiséggel a haszonállat-keveréktakarmányok gyártásában továbbra is Nógrád és Heves vármegye rendelkezett 2023-ban.

41. ábra: **A haszonállat-keveréktakarmányokat gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

42. ábra: **Haszonállat-keveréktakarmányok gyártásának és műszaki kapacitásának alakulása megyénként, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1092 Hobbállat-eledelel gyártása

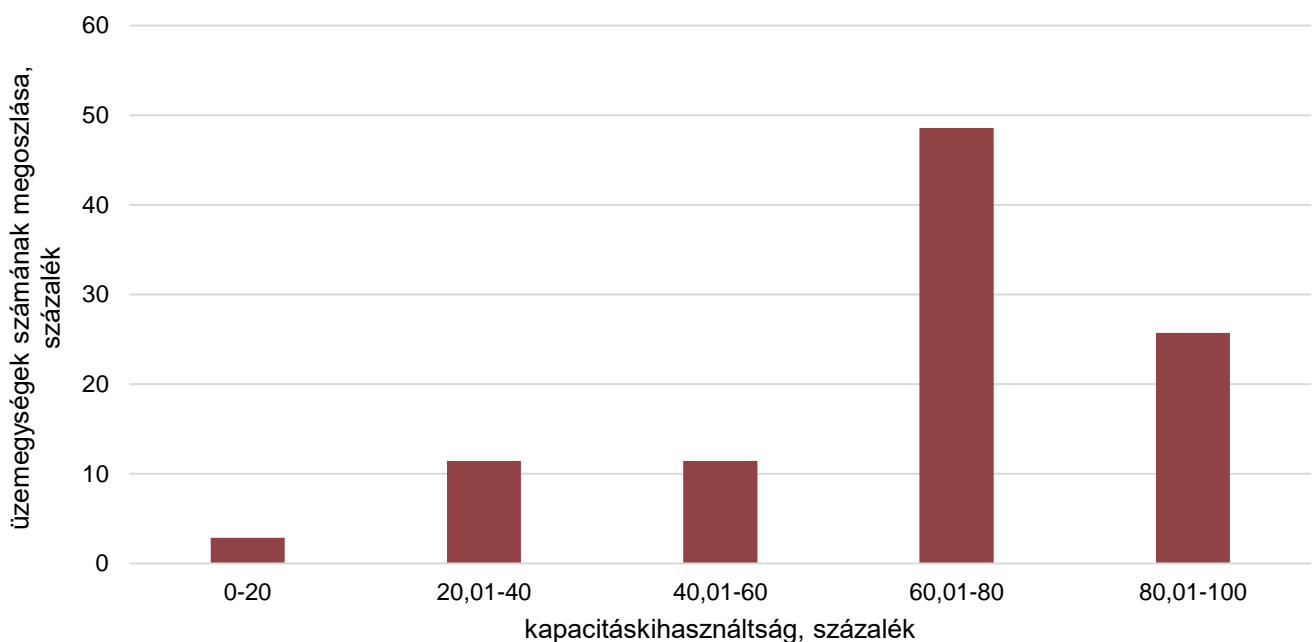
A hobbállateledelel-gyártás szakági besorolással rendelkező cégek az élelmiszeripari árbevételből 2,9 százalékkal, exportárbevételből 6,6 százalékkal részesedtek 2023-ban a NAV előzetes adatok szerint. Ennek oka, hogy olyan nagy gyártócégek termelnek Magyarországon, amelyek innen látják el az export-

piacaikat is (az összes árbevétel 75 százaléka az exportból származik ebben a szakágban). Hazánkban az 1092-es szakágzatba sorolt vállalkozások 84,8 százaléka külföldi, 6,4 százaléka hazai társasági tulajdonban és a fennmaradó 8,8 százalék a hazai magántőke kezében volt a 2023-as NAV-adatbázis előzetes adatai alapján a jegyzett tőke arányában. A hobbiállateledel-gyártásban részt vevő cégek aránya mindössze 0,9 százalék volt az élelmiszeriparon belül, míg a teljes árbevételt tekintve megközelítette a 3 százalékos részesedést.

A hobbiállateledel-gyártással foglalkozó, adatot szolgáltató takarmánygyártó sort működtető vállalkozások 92,1 százalékának a haszon- és hobbiállateledel-gyártás (1091 és 1092) volt a főtevékenysége, viszont az egyik piacvezető cég besorolása az 1082-es szakághoz tartozott (amely cég a termelés több mint negyedét biztosította). A hobbiállat-takarmányt gyártó sorok adatai jó lefedettséggel bírtak, minden piacvezető cég küldött adatot 2023-ra vonatkozóan. A beküldött információk alapján a hobbiállat-takarmány gyártósorának súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 77,6 százalék (–3,9 százalékpont 2020-hoz képest), a TOP 5 cégé 79,6 százalék volt 2023-ban.

A beérkezett adatok alapján a termelővonalakon előállítható hobbiállat-eledel mennyisége 197,1 tonna volt óránként 2023-ban (megközelítve a 2020-as értéket). A hobbiállateledel-gyártó vonalakon átlagosan évi 210 napon és napi 12 órában termeltek. A 2023-ban megtermelt hobbiállat-eledel 87,5 százalékát a TOP 5 cég 6 telephelyén állították elő (14. táblázat). A beérkezett adatok alapján a gyártóvonalak 74,3 százaléka magas, illetve nagyon magas kihasználtsággal működött (43. ábra). A közepes és alacsony tartományba esett az üzemegységek 11,4-11,4 százaléka, míg a fennmaradó 2,9 százalék az alacsony kategóriába tartozott 2023-ban.

43. ábra: **A hobbiállateledel-gyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

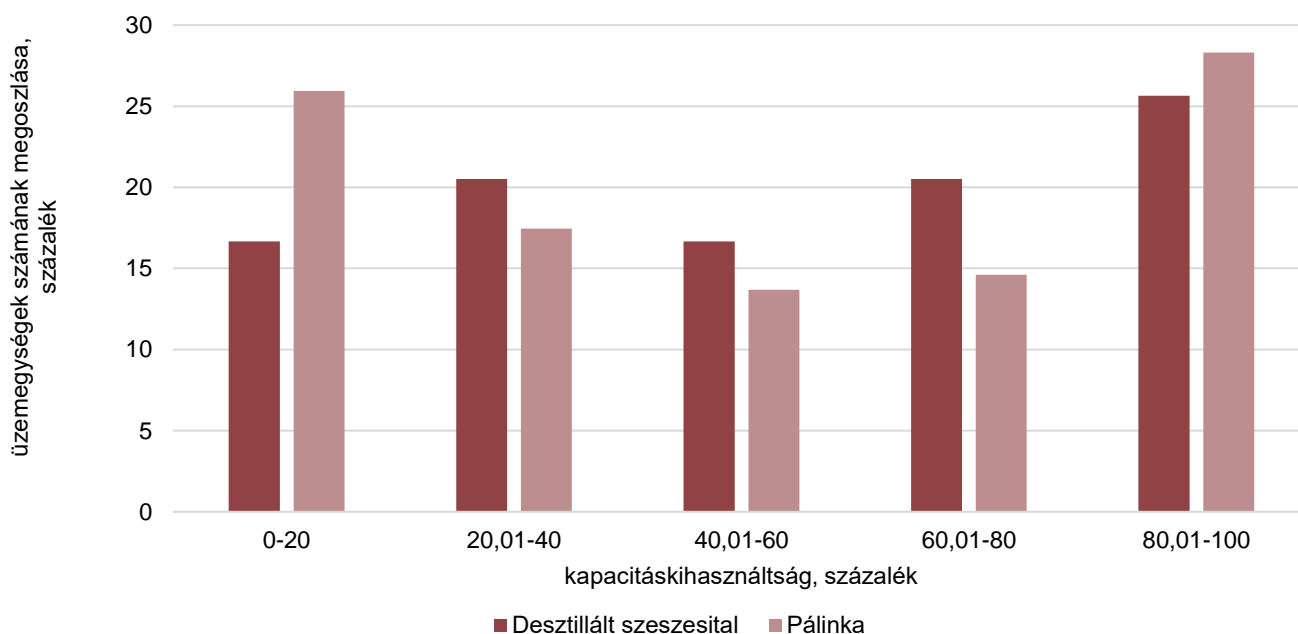
Italgyártás

1101 Desztillált szeszes ital gyártása

Magyarországon a desztillált szeszes ital gyártása szakágazatban működő vállalkozások majdnem mindegyike hazai tulajdonban, 64,4 százalékban magán, 32,9 belföldi társaság tulajdonában volt a 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján. Külföldi tulajdonú cég az összes vállalkozás 2,7 százalékát tette csak ki. A pálinkakészítés többnyire szezonális tevékenység, a beérkezett 212 üzemegység adatai alapján átlagosan 123 üzemnapon történt pálinkafőzés, napi 10 órán keresztül, a kapacitáskihasználtság súlyozott átlaga 51,8 százalék volt 2023-ban. 60 százaléknál magasabb kapacitáskihasználtsággal a pálinkafőzők 44, a desztillált szeszes italt gyártó szervezetek 46 százaléka dolgozott (44. ábra). A pálinkafőzéssel foglalkozó vállalkozások kilenczede a desztillált szeszes ital gyártása szakágazatba tartozott 2023-ban, 15 egyéb szakágazat osztozott az üzemszám arány fennmaradó egytizedén. Az összes termelt mennyiség 93 százalékát a desztillált szeszes ital szakágazati besorolású cégek állították elő, míg hét százalékot képviseltek az egyéb szakágazatban tevékenykedő vállalkozások.

A desztillált szeszes ital gyártása is a szezonális tevékenységek közé tartozik, átlagosan 138 üzemnapon keresztül folyt a gyártás napi 10 órában. A beérkezett adatok szerint a desztillált szeszes italt gyártó vonalak esetében a kapacitáskihasználtság súlyozott átlaga 54,9 százalék volt 2023-ban a beérkezett 78 üzemegység adatai alapján. A desztillált szeszes ital gyártásával foglalkozó vállalkozások több mint kilenczede a desztillált szeszesital-gyártása szakágazatba tartozott 2023-ban, 4 egyéb szakágazat osztozott az üzemszám arányának fennmaradó részén.

44. ábra: **A desztillált szeszesital és pálinka gyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

16. táblázat: **A hazai TOP 5 desztillált szeszes ital és pálinka gyártás részesedése az összes termelésből, 2023**

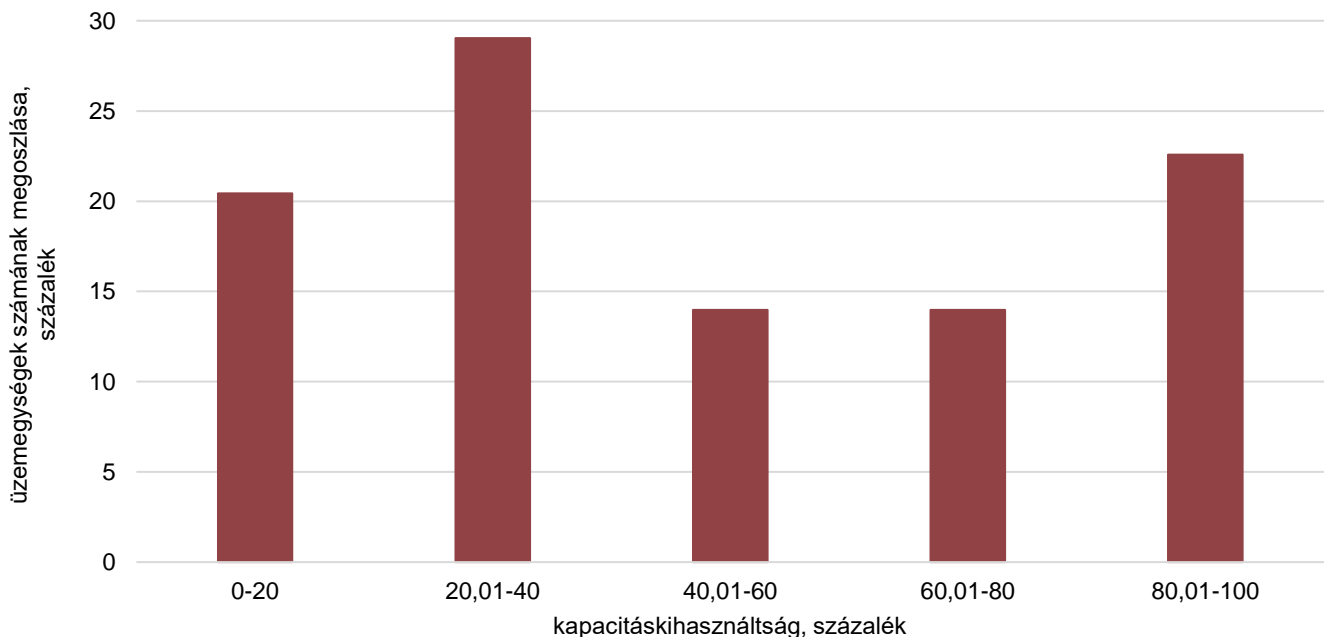
Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, hektoliterfok/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Desztillált szeszes ital gyártása	99,4	102 310 098	54,9
Pálinkafőzés	47,9	928 355	55,7

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1102 Szőlőbor termelése

A 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján a szőlőbor termelése szakágazatban működő vállalkozások főként hazai társaságok tulajdonában (45,3 százalék), belföldi magántulajdonban (20,4 százalék) és külföldi tulajdonban (16,5 százalék) voltak. Az 1102-es szakágban 17,9 százalék erejéig jelen volt az állami, a nonprofit és az egyéb pénzügyi tulajdon is. A gyümölcsbor termelése szakágazatban a tulajdonosi arány sokkal koncentráltabb: a cégek 98,4 százaléka hazai magántulajdonban, 1,4 százaléka belföldi társaságok tulajdonában, 0,2 százaléka pedig külföldi tulajdonban volt.

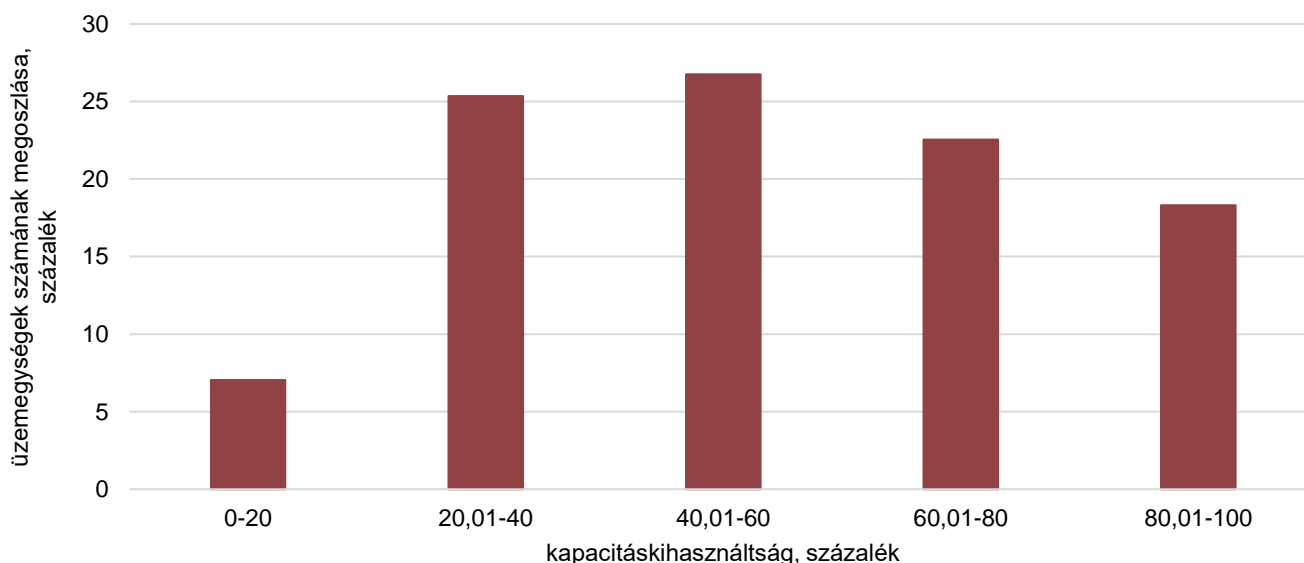
A jelentést tett szőlőfeldolgozással foglalkozó élelmiszeripari vállalkozások közel 37 százaléka magas, illetve nagyon magas kapacitáskihasználtsággal dolgozott a vizsgált évben. A 20-40 százalék közötti kihasználtság az üzemegységek 29 százalékára volt jellemző. A közepes kategóriába a cégek 14 százaléka tartozott, 20 százalék alatti kihasználtsággal pedig a vállalkozások ötöde működtette gyártósorát (45. ábra). A szőlőfeldolgozás szezonális tevékenység, 2023-ban átlagosan 30 üzemnapon keresztül folyt a termelés napi 7 órában. A vonalakon 120,5 ezer tonna szőlőt dolgoztak fel, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 37,5 százalék volt.

45. ábra: **A szőlőfeldolgozó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A beküldött adatok alapján a borpalackozó berendezésekkel rendelkező szervezetek 7 százaléka működött 2023-ban nagyon alacsony kihasználtsággal. A többi kategóriában a vállalkozások kapacitáskihasználtsága 18-27 százalék között mozgott (46. ábra). A borpalackozó vonalakon – 0,75 literes vezér-gyártmányra számolva – 740,5 millió darab palackot állítottak elő a vizsgált évben, a kapacitáskihasználtság súlyozott átlaga 51,8 százalékot tett ki. A gyártósoron átlagosan 88 napon keresztül folyt a termelés napi 6 órában. A fehérborerjesztő tartálykapacitás 70,5 millió liter volt a vizsgált évben, vörösborerjesztő tartályból 20,8 millió liter állt rendelkezésre. A gyümölcsborerjesztő tartálykapacitás ennek töredéke, 2,5 millió liter volt.

46. ábra: **A borpalackozó berendezések kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A szőlőfeldolgozó vonallal rendelkező TOP 5 vállalkozás az összes termelés 33,7 százalékát fedte le 2023-ban (17. táblázat). A legnagyobb üzemek éves termelése 40,6 ezer tonna volt. A beérkezett adatok jól tükrözik, hogy a szőlőbortermelés főként a közepes és a kisebb borászatokban folyik. A borpalackozó berendezést üzemeltető öt legmeghatározóbb cég termelése 693,7 millió darab volt a vizsgált évben, ami az összes termelés 93,7 százalékát foglalja magában.

17. táblázat: **A hazai TOP 5 szőlő- és gyümölcsbort termelő vállalkozás részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Szőlőfeldolgozó vonal (feldolgozott nyersanyag), tonna/év	33,7	40 572	26,7
Borpalackozó berendezés (0,75 l-es vezérgyártmány), ezer db/év	93,7	693 728	53,1
Fehérborerjesztő-tartály ^{a)}	70,7		
Vörösborerjesztő-tartály ^{a)}	53,5		
Pezsgőerjesztő-tartály ^{a)}	99,9		

^{a)} TOP 5 műszaki kapacitásának aránya az összes kapacitáshoz képest

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1105 Sörgyártás

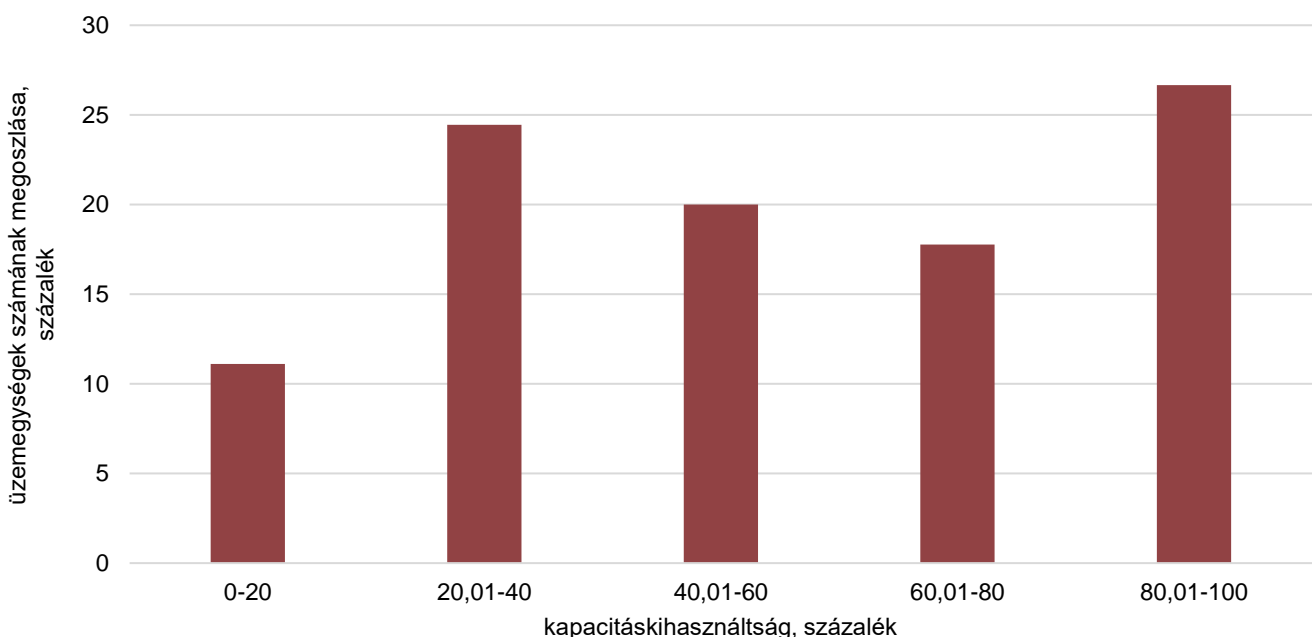
A nagy sörgyártók elsősorban hazai piacra termelnek, viszont a fogyasztók körében egyre keresettebbek a kézműves termékek. Az elmúlt két évben az infláció a sörösöket is érintette, ez inkább a minőségi italok felé vitte a vásárlókat. A piaci tendenciák szerint a prémium- és a szuperprémiumos kategóriákba sorolt termékek forgalma erősödött. Mennyiségben csökkent a söreladás, és a minőségi italok felé fordult vásárlók (akik miatt pár éve még virágkorukat élték a kézműves sörözők) is kevesebbet fogyasztottak 2023-ban. A sör forgalma erős szezonalitást mutat, bár egész évben veszik, a nyári meleg kedvez leginkább az eladásoknak, a klasszikus ízek azonban egész évben jól fogynak hazánkban.

A NAV-adatbázisa szerint Magyarországon a sörgyártás szakágazatban nyilvántartott 79 vállalkozás 1832 főt foglalkoztatott 2023-ban. A sörgyártás részesedése az élelmiszeripar árbevételéből 3,4 százalék, az exportárbevételből pedig 0,6 százalék volt, mindössze 0,2 százalékkal nőtt 2023-ban 2020-hoz képest, ebből is látszik, hogy elsősorban a hazai piacra termelnek az üzemek.

A 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján a sörgyártás szakágazatban működő vállalkozások főként külföldi (88,8 százalék) tulajdonban voltak. Ezen kívül a hazai társaságok 4,1, míg a hazai magántőke 7,1 százalékban képviseltette magát a jegyzett tőke arányában a sörgyártásban. A sörgyártó vonalra 48 vállalkozástól érkezett adat, melyből 45-nél folyt termelés 2023-ban. A cégek 92 százalékának főtevékenysége a sörgyártás (1105) volt.

A sörgyártó vonalakon egy óra alatt termelhető mennyiség 264,8 ezer liter volt hazánkban 2023-ban, ennek 96 százalékát adta az 5 legnagyobb cég a beérkezett adatok alapján (18. táblázat). Magyarországon továbbra is erős a koncentráció ebben a szakágazatban. A sörgyártó vonalon nagyon alacsony, illetve alacsony kapacitáskihasználtságot ért el a vállalkozások több mint 35 százaléka. A sörgyártó vállalatok közel 45 százaléka magas vagy nagyon magas kapacitáskihasználtsággal dolgozott 2023-ban (47. ábra). A gyártóvonalak esetében a kapacitáskihasználtság súlyozott átlaga 56,5 százalék volt a beérkezett adatok alapján.

47. ábra: Sörgyártás kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

18. táblázat: **A hazai TOP 5 sörgyártó vállalkozás részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

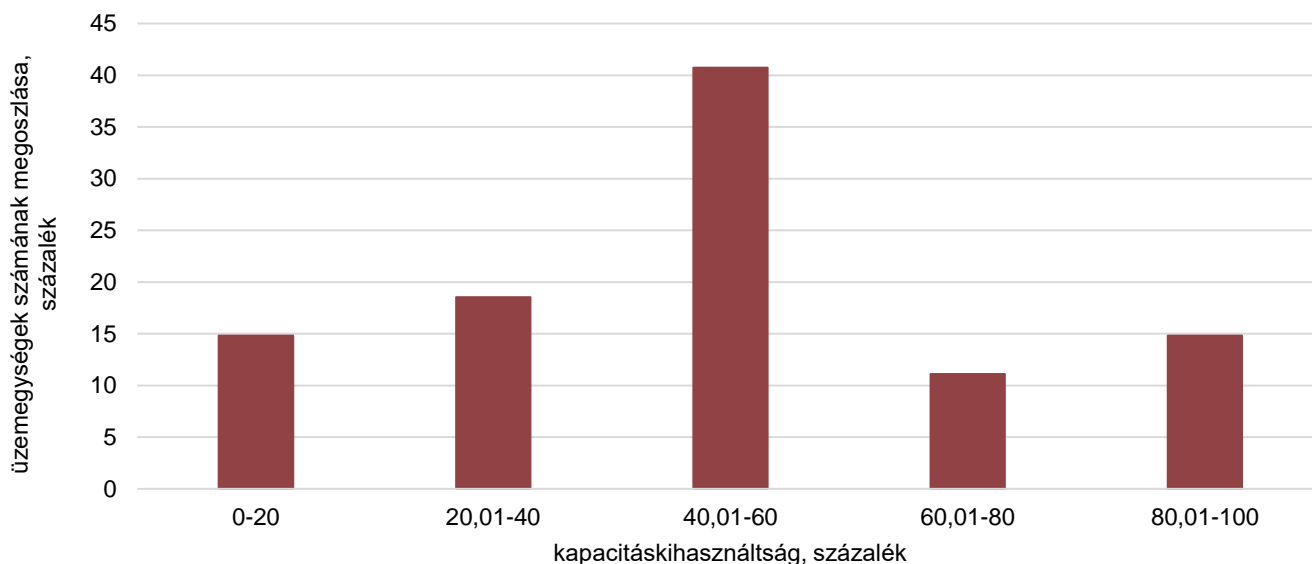
Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, hektoliterfok/év, ezer liter/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága, százalék
Sörgyártó vonal	99,3	535 652	56,7

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

1107 Üdítőital, ásványvíz gyártása

Az alkoholmentes italok gyártása az ásványvíz-palackozó vonalat, az energiatital-gyártó és az üdítőital-gyártó vonalakat foglalja magában. Magyarországon – az előzetes 2023. évi NAV-adatbázis előzetes adatai alapján – az üdítőital, ásványvíz gyártása szakágazatban 79,5 százalékos aránnyal a külföldi tulajdonú cégek domináltak. Hazai magántulajdonban a vállalkozások 10,3 százaléka volt, a belföldi gazdasági társaságok részaránya közel 9 százalékot tett ki.

A beérkezett adatok alapján az ásványvíz-palackozó vonalat a cégek negyede (25,9 százaléka) magas, illetve nagyon magas kihasználtsággal működtette 2023-ban. Közepes kihasználtság az üzemegységek 40,7 százalékára volt jellemző, míg a két alacsonyabb kategóriába a vállalkozások harmada (33,3 százaléka) tartozott (48. ábra). A statisztikai jelentést beküldött ásványvíz-palackozó cégek által előállított mennyiség 828,5 millió liter volt a vizsgált évben, a vállalkozások súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága 40,7 százalékot tett ki. Az üzemegységek átlagosan 200 üzemnapon közel 10 órán át termeltek 2023-ban.

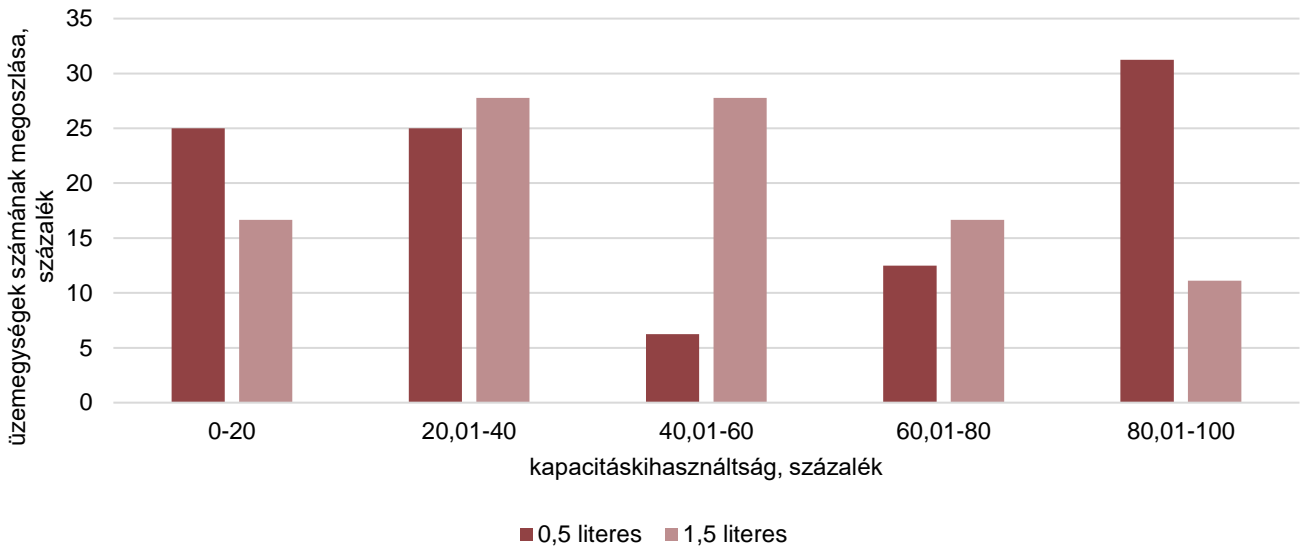
48. ábra: **Az ásványvíz-palackozó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

A beérkezett adatok szerint a 0,5 literes ásványvízgyártás során magas, illetve nagyon magas kapacitáskihasználtsággal a cégek 43,8 százaléka működtette palackozó vonalát, 1,5 literes kiszerelés esetén ez az arány 27,8 százalék volt. A vizsgált időszakban a 0,5 literes kiszerelésű ásványvizet palackozó vonalon a 40 százalék alatti kihasználtság a cégek felére, az 1,5 literes ásványvizet palackozóknak pedig a 44,4 százalékára volt jellemző (49. ábra). Éves szinten a 0,5 literes kiszerelésből 79,5 millió litert állítottak elő, az 1,5 literesből pedig 559,5 millió litert. A 0,5 literes ásványvíz palackozásával foglalkozó üzemegységek átlagosan 108 napon keresztül napi 9 órában üzemeltek, a súlyozott átlagos

kapacitáskihasználtság 49,9 százalék volt 2023-ban. A beérkezett adatok alapján az 1,5 literes ásványvizet palackozó cégek átlagosan 158 üzemnapon napi 11 órán át dolgoztak. A palackozó vonalra jellemző kapacitáskihasználtság súlyozott átlaga 54,1 százalék volt.

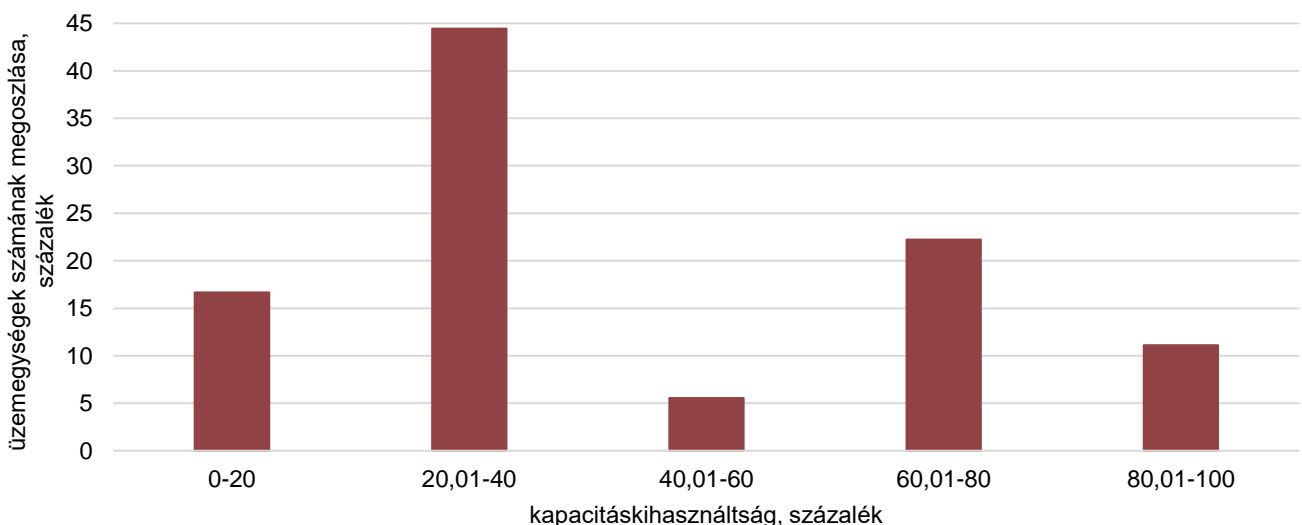
49. ábra: **A 0,5 literes és az 1,5 literes kiszerelésű ásványvíz-palackozó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A feldolgozott adatok szerint az üdítőital gyártó vonalon a telephelyek harmada (33,3 százalék) magas, illetve nagyon magas kihasználtsággal működött 2023-ban. A közepes kategóriába a cégek 5,6 százaléka volt sorolható. Az alacsony kihasználtságú csoportba a vállalkozások közel fele (44,4 százalék) tartozott, míg 20 százalék alatti kapacitáskihasználtság az üzemegységek 16,7 százalékát érintette (50. ábra). A vizsgált évben 659 millió liter üdítő került le a gyártóvonalokról, a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság csupán 37,4 százalékot tett ki. Az üdítőital gyártó sorra átlagosan 196 üzemnap és 12 óra volt jellemző.

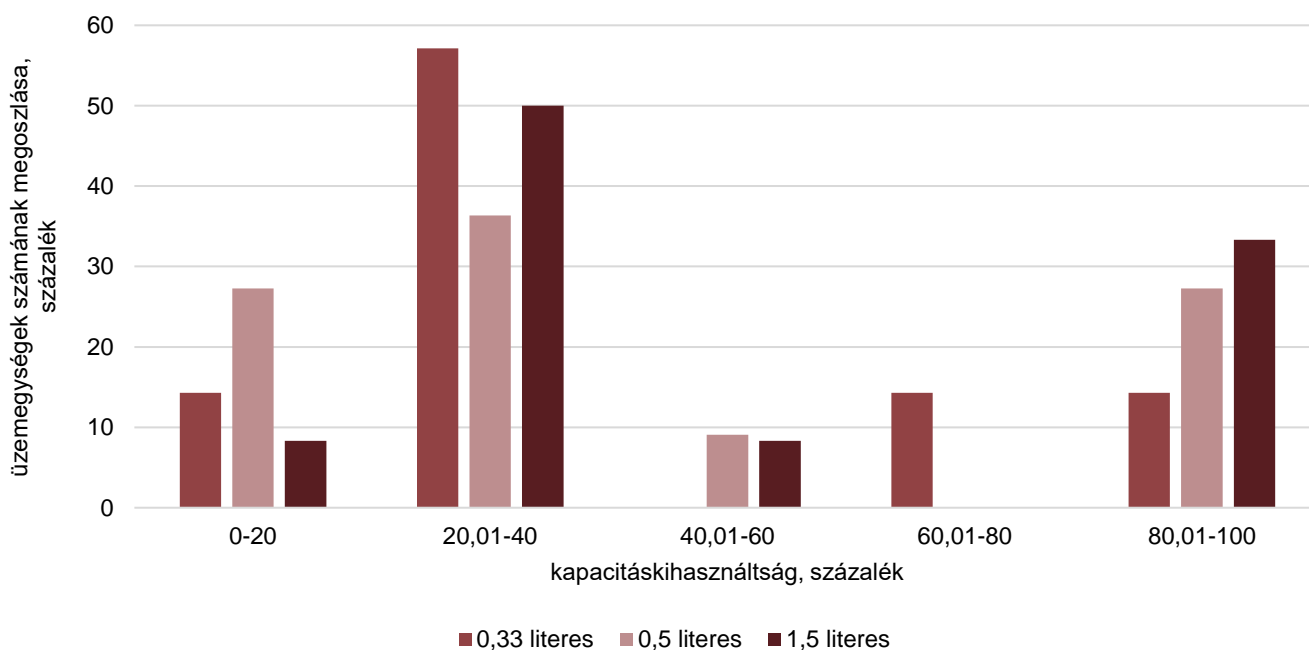
50. ábra: **Az üdítőital-gyártó vonal kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatistikai Osztály

A 0,33, a 0,5 és az 1,5 literes kiszerezésű üdítőitalokat gyártó vonalokról beérkezett adatok alapján megállapítható, hogy a vállalkozások 14–34 százaléka nagyon magas kihasználtsággal üzemelt a vizsgált évben. 60–80 százalék közötti kapacitáskihasználtsággal csupán a 0,33 literes kiszerezésű üdítő gyártó telephelyek bírtak (ezen üzemegységeknek azonban 40–60 százalékos kihasználtság közötti palackozó vonala egyáltalán nem volt). Mind a három kiszerezésről elmondható, hogy többnyire alacsony kapacitás-kihasználtsággal működtek, az ide tartozó cégek aránya 36–57 százalék volt. A nagyon alacsony kategória főként a 0,5 literes kiszerezésű üdítő gyártó vonalakra volt jellemző (27,3 százalék) (51. ábra). Legnagyobb mennyiségben (242,5 millió liter) 1,5 literes üdítő gyártottak a vizsgált évben, a legmagasabb óránkénti műszaki kapacitással (182,2 ezer liter/óra) is ez a gyártósor rendelkezett. A különböző kiszerezésű üdítőital gyártó vonalak esetében a súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság 28,3 és 43,1 százalék között mozgott 2023-ban. A vizsgált kiszerezéseket előállító vonalakat tekintve a gyártósorok átlagosan 196 üzemenapon napi 12 órán át működtek az üzemegységekben.

51. ábra: **A 0,33 literes, a 0,5 literes és az 1,5 literes üdítőital-gyártó vonalak kapacitáskihasználtságának megoszlása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

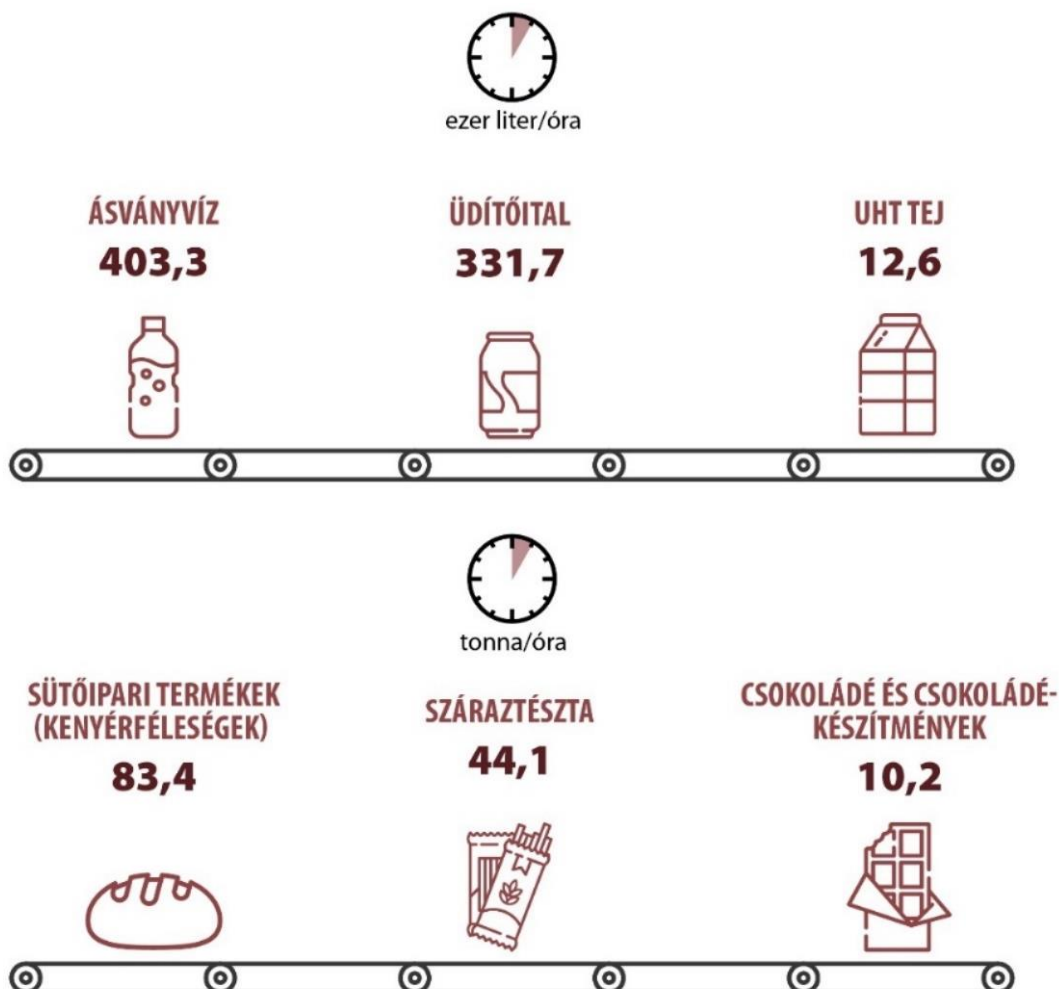
A különböző kiszerezésű üdítők közül az 1,5 literes üdítő gyártó vonal kivételével a többi gyártósoron majdnem teljes egészében lefedti az össztermelést a TOP 5 gazdasági társaság. Az előállított éves mennyiséget tekintve az 1,5 literes kiszerezésből gyártotta a TOP 5 üzem a legnagyobb mennyiséget, 201 millió litert. A súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság a meghatározó öt cég esetében megegyezik a szakágazatban tevékenykedő összes adatot szolgáltató üzemre számított kapacitáskihasználtsággal. Az adatok alapján megállapítható, hogy a 0,5 literes kiszerezés termelése esetén a legmagasabb (43,6 százalék) az üdítőital gyártó vonalak kihasználtsága (19. táblázat). Az ásványvíz-palackozó vonalak az üdítőhöz hasonlóan az összes termeléshez viszonyítva 100 százalékhoz közeli arányt képviselnek, súlyozott kapacitáskihasználtságuk pedig meghaladja az 50 százalékot.

19. táblázat: **A hazai TOP 5 üdítőital- és ásványvízgyártó vállalkozás részesedése a termelésből gyártóvonalanként, 2023**

Gyártóvonal	TOP 5 termelésének aránya az összes termeléshez képest, százalék	TOP 5 termelése, ezer liter/év	TOP 5 súlyozott átlagos kapacitáskihasználtsága ^{a)} , százalék
Üdítőital-gyártó vonal	83,7	551 605	38,2
Üdítőital-gyártó vonalból: 0,33 l-es kiszerelésű	99,9	18 802	28,3
Üdítőital-gyártó vonalból: 0,5 l-es kiszerelésű	99,3	75 775	43,6
Üdítőital-gyártó vonalból: 1,5 l-es kiszerelésű	82,9	200 990	32,6
Ásványvíz-palackozó vonal	96,3	797 627	40,7
Ásványvíz-palackozó vonalból 0,5 l-es kiszerelésű	97,9	77 904	51,0
Ásványvíz-palackozó vonalból 1,5 l-es kiszerelésű	98,9	553 193	54,6

^{a)} Az üdítőital-gyártó és az ásványvíz-palackozó vonal különböző kiszerelésűi esetében egyazon gyártósoron is történhet a gyakorlatban a termelés. A kiszereléstől függően a gyártósorok műszaki kapacitásának megadásánál és a kapacitáskihasználtságnál is lehetnek eltérések.

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

52. ábra: **Néhány kiemelt gyártóvonal 1 óra alatti termelési kapacitása, 2023**

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

Táblázatok

20. táblázat: **Húsfeldolgozás, -tartósítás; baromfi-hús feldolgozása, tartósítása; tojás feldolgozása; hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás)	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Sertésvágó vonal	3 713 db/óra	4 370 443 db/év	6	166	71,5	105
Marhavágó vonal	191 db/óra	88 038 db/év	5	110	57,5	42
Daraboló, csontozó vonal, sertés	202 tonna/óra	273 828 tonna/év	6	198	74,7	69
Soványbaromfi-vágó vonal	81 ezer db/óra	185 449 ezer db/év	9	217	83,0	29
Töltelékes húskészítményt gyártó vonal	50 tonna/óra	85 729 tonna/év	7	183	60,2	93
Tojásosztályozó feldolgozó vonal	1 407 ezer db/óra	1 539 356 ezer db/év	5	287	52,8	64
Tojáslégyártó vonal (feldolgozott nyersanyag)	97 ezer db/óra	107 701 ezer db/év	9	225	46,0	3

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

21. táblázat: **Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) tonna/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Csemegekukorica-konzerv (feldolgozott nyersanyag) gyártó vonal	310	395 404	24	80	64,0	9
Zöldborsó-konzerv (feldolgozott nyersanyag) gyártó vonal	131	44 577	24	27	48,4	10
Meggybefőtt (feldolgozott nyersanyag) gyártó vonal	107	33 682	20	28	58,0	13
Darabos savanyúság (feldolgozott nyersanyag) gyártó vonal	67	21 984	7	70	49,6	56
Vágott savanyúság (feldolgozott nyersanyag) gyártó vonal	48	11 117	6	90	53,7	56
Gyorsfagyasztott zöldség gyártó vonal	95	144 632	15	121	54,0	18
Gyorsfagyasztott gyümölcs gyártó vonal	31	13 097	11	99	54,1	13

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

22. táblázat: **Olaj gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) tonna/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Olajosmag-feldolgozás (napraforgó egyenértékben)	339	2 246 070	14	205	84,6	17
Hidegen sajtolt olaj gyártása	8,3	21 731	11	179	87,3	11
Kenhető étkezési zsírok gyártása	21,6	4 555	6	142	40,7	16

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

23. táblázat: **Tejtermék és jégkrém gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás)	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Pasztőröző berendezés (feldolgozott nyersanyag)	758 ezer liter/óra	1 524 164 ezer liter/év	9	250	39,6	72
Pasztőrözött tejféléseket és tejkészítményeket gyártó vonal	194 ezer liter/óra	258 072 ezer liter/év	8	239	37,4	39
UHT-tejféleket és tejkészítményeket gyártó vonal	121 ezer liter/óra	369 078 ezer liter/év	16	259	49,1	9
Savanyú tej és sav. tejszínekészítményeket gyártó vonal	110 ezer liter/óra	119 242 ezer liter/év	8	213	34,3	44
Tejszíngyártó vonal	36 ezer liter/óra	13 451 ezer liter/év	8	164	25,2	18
Vajgyártó vonal	6 tonna/óra	5 219 tonna/év	7	135	35,8	16
Vajkrémgyártó vonal	9 tonna/óra	4 414 tonna/év	10	139	27,5	15
Túrógyártó vonal	20 tonna/óra	20 477 tonna/év	10	199	37,2	39
Desszert jellegű sajt- (túró) készítményeket gyártó sor	10 tonna/óra	15 440 tonna/év	12	160	43,4	14
Natúrtejsajt-gyártó vonal (az érleléssel)	30 tonna/óra	75 024 tonna/év	9	193	65,2	48
Ömlesztettsajt-gyártó vonal	21 tonna/óra	20 968 tonna/év	13	199	30,4	17
Tejporgyártó vonal	4 tonna/óra	4 130 tonna/év	21	256	35,9	4
Jégkrémgyártó vonal	23 tonna/óra	47 706 tonna/év	5	126	34,0	29

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

24. táblázat: **Malomipari termék gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) tonna/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Búzaőrlő vonal	300	1 314 101	16,1	224,5	80,6	46
Kukoricaőrlő vonal	415	2 328 786	17,6	233,3	71,8	12
Rozsőrlő vonal	7	8 285	10,4	146,9	72,4	10
Gabona reggeli étel, puffasztott, extrudált kész. élelmiszer	4	8 348	10,8	186,2	53,6	19
Gabonatóroló-tér (tonna/egyszeri)	958 172					

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

25. táblázat: **Kenyér, friss pékáru gyártása, tartósított lisztesáru gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) kilogramm/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Sütőipari terméket gyártó vonal (kenyérfeleségek feldolgozott nyersanyag)	83 409	160 611	10	306	54,2	236
Sütőipari pékáru terméket gyártó vonal (feldolgozott nyersanyag)	45 753	72 397	9	304	50,2	223
Tartósított lisztesáru gyártó vonal (termelt mennyiség)	38 892	98 999	11	214	51,2	56
Gyorsfagyasztott pékáru gyártóvonal (termelt mennyiség)	57 626	138 644	13	260	60,9	39
Sütőipari, cukrászati alapanyaggyártás	18 104	33 159	6	181	73,6	48

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

26. táblázat: **Tésztafélék gyártása, édesség gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) kilogramm/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Száraztésztagyártó vonal	44 111	111 906	9	191	53,5	52
Csokoládé és csokoládékészítményeket gyártó vonal	10 170	23 368	12	201	68,0	13
Cukorkaáru-gyártó vonal	6 370	27 921	14	216	87,6	9
Étrendkiegészítőt gyártó vonal	10 821	16 209	8	166	51,2	18

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

27. táblázat: **Tea- és kávéfeldolgozás szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás), kilogramm/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség, tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Teacsomagoló vonal	1 420	1 797	11	151	57,5	8
Kávékészítményt gyártó vonal	5 809	27 381	13	262	73,3	5
Kávépörkölő	3 587	3 780	5	234	58	6

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

28. táblázat: **Fűszer, ételízesítő gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) kilogramm/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Feldolgozott fűszert, fűszerkeveréket és szilárd ételízesítőt gyártó sor	13 350	59 694	12	165	91,9	15
Feldolgozott mártást, öntetet, folyékony ételízesítőt gyártó sor	25 032	58 978	15	217	61,2	9
Fűszerpaprika-őrítő gyártóvonal (szárított nyersanyagra)	2 415	3 003	15	103	50,8	11
Gyógynövény- és fűszernövény-csomagoló vonal	896	1 632	11	174	38,8	8

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

29. táblázat: **Haszonállat-eledelel gyártása, hobbiállat-eledelel gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Haszonállattakarmány-gyártó sor	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) tonna/óra	Éves termelt mennyiség ezer tonna/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Haszonállat-takarmány gyártósor	1 840	3 740	9	216	73,5	293
Hobbiállat-takarmány gyártósor	197	836	12	210	77,6	38
Granuláló gépsor (haszon és hobbi együtt)	894	2 391	11	220	76,7	110

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

30. táblázat: **Üdítőital, ásványvíz gyártása szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás) ezer liter/óra	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség ezer liter/év	Átlagos üzemórák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Üdítőital gyártó vonal	332	659 033	12	196	37,4	19
Üdítőital gyártó vonalból: 0,33 l-es kiszerelésű	17	18 825	8	130	28,3	8
Üdítőital gyártó vonalból: 0,5 l-es kiszerelésű	51	76 331	14	151	43,1	12
Üdítőital gyártó vonalból: 1,5 l-es kiszerelésű	182	242 473	15	169	33,1	13
Üdítőital gyártó vonalból: 2 l-es kiszerelésű	70	100 239	22	177	32,4	4
Energiaital gyártó vonal	104	316 381	16	201	40,7	5
Ásványvíz-palackozó vonal	403	828 505	10	200	40,7	27
Ásványvíz-palackozó vonalból: 0,5 l-es kiszerelésű	76	79 541	9	108	49,9	16
Ásványvíz-palackozó vonalból: 1,5 l-es kiszerelésű	293	559 544	11	158	54,1	18
Ásványvíz-palackozó vonalból: 2 l-es kiszerelésű	130	44 450	15	112	18,4	5

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

31. táblázat: **Desztillált szeszes ital gyártása, szőlőbor termelése, gyümölcsbor termelése, sörgyártás szakágazatba tartozó gyártóvonalak főbb kapacitásadatai, 2023**

Gyártóvonalak megnevezése	Az egy óra alatt termelhető mennyiség (műszaki kapacitás)	Éves feldolgozott nyersanyag/termelt mennyiség	Átlagos üzem-órák száma, óra	Átlagos üzemnapok száma, nap	Súlyozott átlagos kapacitáskihasználtság, százalék	Telephelyek száma
Desztillált szeszes ital gyártása	26 045 hektoliterfok/óra	102 934 549 hektoliterfok/év	10	138	54,9	78
Pálinkafőzés	3 705 hektoliterfok/óra	1 938 734 hektoliterfok/év	10	123	51,8	212
Szőlőfeldolgozó vonal (feldolgozott nyersanyag)	1 018,5 tonna/óra	120 470 tonna/év	7	30	37,5	97
Gyümölcsbor-feldolgozó vonal (feldolgozott nyersanyag)	106,0 tonna/óra	358 tonna/év	5	34	26,8	5
Borpalackozó berendezés (0,75 l-es vezérgyártmány)	3 332,4 ezer db/óra	740 463 ezer db/év	6	88	51,8	74
Fehérborerjesztő-tartály	70 533 ezer liter					
Vörösborerjesztő-tartály	20 818 ezer liter					
Gyümölcsborerjesztő-tartály	1 555 ezer liter					
Pezsgőerjesztő-tartály	1 264 ezer liter					
Sörgyártó vonal	265 ezer liter/óra	539 619 ezer liter/év	10	135	56,5	48

Forrás: AKI Agrárstatisztikai Osztály

